

Teataja

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

59. aastakäik

18. august 2016

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

SOOVITUSED

Nõukogu

2016/C 299/01	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Itaalia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Itaalia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	1
2016/C 299/02	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Hispaania 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Hispaania 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	7
2016/C 299/03	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Ühendkuningriigi 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Ühendkuningriigi 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta	12
2016/C 299/04	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Poola 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Poola 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta	15
2016/C 299/05	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Saksamaa 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Saksamaa 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	19
2016/C 299/06	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Tšehhi Vabariigi 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi Vabariigi 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta	23
2016/C 299/07	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Küprose 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Küprose 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	27
2016/C 299/08	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Bulgaaria 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Bulgaaria 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta	32

2016/C 299/09	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Belgia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	36
2016/C 299/10	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Madalmaade 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Madalmaade 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	41
2016/C 299/11	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Eesti 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	45
2016/C 299/12	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Ungari 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Ungari 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta	49
2016/C 299/13	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Rootsi 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Rootsi 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta	53
2016/C 299/14	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Austria 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Austria 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	57
2016/C 299/15	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Slovakkia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Slovakkia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	61
2016/C 299/16	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Iirimaa 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Iirimaa 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	65
2016/C 299/17	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Leedu 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Leedu 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	69
2016/C 299/18	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Rumeenia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Rumeenia 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta	73
2016/C 299/19	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Soome 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Soome 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	79
2016/C 299/20	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Läti 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Läti 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	83
2016/C 299/21	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Taani 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Taani 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta	87
2016/C 299/22	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Sloveenia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Sloveenia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta	90
2016/C 299/23	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Horvaatia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Horvaatia 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta	96

2016/C 299/24	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Luksemburgi 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Luksemburgi 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta 101
2016/C 299/25	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Malta 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Malta 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta 105
2016/C 299/26	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Portugali 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Portugali 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta 109
2016/C 299/27	Nõukogu soovitus, 12. juuli 2016, milles käsitletakse Prantsusmaa 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Prantsusmaa 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta 114

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

SOOVITUSED

NÕUKOGU

NÕUKOGU SOOVITUS,

12. juuli 2016,

milles käsitletakse Itaalia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Itaalia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta

(2016/C 299/01)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastase majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteetid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 määruse (EL)

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ ETL 306, 23.11.2011, lk 25.

nr 1176/2011 alusel vastu hääremehhanismi aruande, milles nimetati Itaaliat ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel nõukogu soovitusel kohta, milles käsitletakse euroala majanduspoliitikat. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle vastu 8. märtsil 2016 ⁽¹⁾. Kuna Itaalia rahauhik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Itaalia tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.

- (2) 2016. aasta aruanne Itaalia kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Itaalia edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmise ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjoni analüüsi põhjal võib järeldada, et Itaalias esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige pärsib tootlikkuse loid kasv konkurentsivõime taastumist ja raskendab avaliku sektori võla suure suhtarvu vähendamist. Meetmete võtmine on eriti oluline selleks, et vähendada võimalikku kahjulikku mõju Itaalia majandusele ja selle suurust arvestades ka võimaliku negatiivse mõju ülekandumist teistesse majandus- ja rahaliidu riikidesse.
- (3) Itaalia esitas oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi 28. aprillil 2016. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjakohaseid riigipõhiseid soovitusel võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 ⁽²⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitusel rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatses kasutada.
- (5) Itaalia suhtes kohaldatakse stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa, aastatel 2013–2015 võlareegliga seotud üleminekukorda ja alates 2016. aastast võlareeglit. Stabiilsusprogrammi kohaselt saavutab valitsemissektori võla suhe SKPsse 2015. aastal haripunkti 132,7 %, 2019. aastaks aga väheneb järk-järgult 123,8 %-le. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosis eeldatakse, et võla suhe SKPsse 2016. aastal stabiliseerub ja hakkab alles 2017. aastal pisut kahanema. Itaalia ametivõimude esitatud ulatusliku erastamiskava rakendamine on Itaalia jaoks peamine väljakutse, kui võtta arvesse selle eeldatavat mõju võla vähendamisele. Ehkki erastamine toimus 2015. aastal kavakohaselt, tundub erastamistulude sihtmäär 0,5 % aastas aastatel 2016–2018 ja 0,3 % aastal 2019 väga auahne, kui võtta lisaks arvesse osa erastamisprojektide puhul tekkinud viivitusi. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav.
- (6) Komisjon esitas 18. mail 2016 vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 3 aruande, kuna Itaalia ei teinud 2015. aastal piisavaid edusamme võlareeglist kinnipidamiseks. Analüüs sisaldas kõiki asjaomaseid tegureid ja selle põhjal järeldati, et võlakriteerium tuleks lugeda täidetuks. Komisjon vaatab oma hinnangu läbi uues aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohases aruandes, mis põhineb komisjoni 2016. aasta sügisprognoosil, kui saab kättesaadavaks uus teave eelarve keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskava kohta 2017. aastal.
- (7) 2015. aasta kevadel võimaldati Itaaliale 2016. aastaks ajutist kõrvalekaldumist eelarve keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskavast 0,4 protsendipunkti ulatuses SKPst, et võtta arvesse suuri struktuurireforme, millel on positiivne mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele. Oma 2016. aasta eelarvekavas taotles Itaalia

⁽¹⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

2016. aastaks täiendavat ajutist kõrvalekaldumist eelarve keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskavast 0,1 protsendipunkti ulatuses SKPst, et võtta arvesse muid struktuurireforme, millel on positiivne mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele. Kõigi nende reformide üksikasjad on esitatud Itaalia 2016. aasta riiklikus reformikavas, mis reformide tegevuskava üldiselt kinnitab. Reformikavas esitatud valdkonnad, millel on mõju riigi rahanduse jätkusuutlikkusele, on järgmised: i) avalik haldus ja lihtsustamine; ii) toote- ja teenusteturud; iii) tööturg; iv) tsiviilõigus; v) haridus; vi) maksukoormuse nihutamine; vii) viivislaenude mahu vähendamise ja maksejõuetuse menetluse reformimise meetmed ning viii) kulutuste läbivaatamine rahastamismeetmena. Kõigi nende reformide mõju reaalsele SKP-le on ametivõimude arvates kuni 2020. aastani 2,2 protsendipunkti, mis tundub usutav. Kui need reformid täielikult ja aegsasti rakendatakse, siis mõjuvad need riigi rahanduse jätkusuutlikkusele positiivselt. Praegu võib Itaaliat hinnata kvalifitseeruvaks kogu taotletud ajutise kõrvalekaldumise lubamiseks 0,5 protsendipunkti ulatuses SKPst 2016. aastal, seda tingimusel, et ta rakendab kokkulepitud reformid piisavas ulatuses. Seda jälgitakse Euroopa poolaasta raames põhjenduses 10 kirjeldatud tingimustel.

- (8) Oma 2016. aasta eelarvekavas taotles Itaalia 2016. aastaks täiendavat kõrvalekaldumist eelarve keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskavast 0,3 protsendipunkti ulatuses SKPst, et võtta arvesse riiklikke investeerimiskulutusi ELi kaasrahastatavates projektides. 2016. aasta stabiilsusprogrammis esitatud teave näib kinnitavat, et Itaalia kasutab kõrvalekaldumist eelarve keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskavast 2016. aastal tulemuslikult investeeringute suurendamiseks. Siiski jäävad veel mõned kahtlused 2016. aastaks kaasrahastatavateks investeeringuteks kavandatud kogusumma võimalikkuse suhtes. Praegu võib Itaaliat hinnata kvalifitseeruvaks ajutise kõrvalekaldumise lubamiseks 0,25 protsendipunkti ulatuses SKPst 2016. aastal, seda tingimusel, et ta teostab kavandatud investeeringud piisavas ulatuses ja põhjenduses 10 kirjeldatud tingimustel. Komisjon teeb järeelhindamise, et kontrollida riiklike kulutuste tegelikku summat kaasrahastatavates investeerimisprojektides ja asjaomast kõrvalekaldumist, millele Itaaliale on õigus nn investeeringuklausli alusel.
- (9) 2016. aasta stabiilsusprogramm osutab sellele, et erakorralise pagulaste sissevoolu ja erakorraliste julgeoleku-meetmete mõju eelarvele on märkimisväärne, ning et nimetatud sündmusi tuleks lugeda ebatavalisteks ja väljaspool valitsuse kontrolli olevateks, nagu on määratletud määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikes 1 ja artikli 6 lõikes 3. Komisjoni kohaselt on täiendav mõju kooskõlas stabiilsusprogrammi hinnangutega, moodustades pagulastega seotud kulutuste tõttu 2015. aastal 0,03 % SKPst ja 2016. aastal 0,04 % SKPst ning julgeolekumeetmetega seotud kulutuste tõttu 2016. aastal 0,06 % SKPst. Seoses sellega taotles Itaalia ajutist kõrvalekaldumist eelarve keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskavast. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 lõike 3 sätteid võimaldavad arvestada selle lisakuluga, sest pagulaste sissevool, samuti terrorismiohu tõsidus on ebatavalised asjaolud, nende mõju Itaalia riigi rahandusele on märkimisväärne ning võimaldades kõrvale kalduda eelarve keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskavast, ei seataks ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Seepärast on nõutavat kohandust keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas 2015. aastaks vähendatud, et võtta arvesse pagulastega seotud lisakulusid. Lõplik hinnang 2016. aasta kohta, sealhulgas abikõlblike summade kohta, koostatakse 2017. aasta kevadel lähtudes Itaalia ametiasutuste esitatud vaatlusandmetest.
- (10) Komisjon märkis oma arvamuses Itaalia 2016. aasta eelarvekava kohta, et ta võtab seoses üldhinnanguga, mis käsitleb võimalikku kõrvalekallet eelarve keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskavast, arvesse Itaalia võimalikku õigust paindlikkusele stabiilsuse ja kasvu pakti raames, pöörates erilist tähelepanu asjaolule, kas kõrvalekaldumist kohandamiskavast kasutatakse tulemuslikult investeeringute suurendamiseks, usutavate kavade olemasolule eelarve keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskava jätkamiseks ning edusammudele struktuurireformide kava elluviimisel vastavalt nõukogu soovitudele. Võttes arvesse edusamme struktuurireformide kava elluviimisel, kavandatud investeeringuid ning valitsuse pühendumust tagada 2017. aastal keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskava jätkamine, mida komisjon sügisel veel kord hindab, võib Itaalia komisjoni hinnangul 2016. aastal täiendavalt kõrvale kalduda 0,35 protsendipunkti ulatuses SKPst.
- (11) Toetudes komisjoni 2016. aasta kevadprognoosile, osutab prognoositav struktuurilise eelarvepositsiooni halvenemine 2016. aastal (-0,7 % SKPst) pärast investeeringute ja struktuurireformide rakendamiseks

võimaldatava kõrvalekalde arvessevõtmist riskile, et Itaalia kaldub stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa kohustustest mõnevõrra kõrvale. 2017. aastaks näitab komisjoni prognoos eeldusel, et poliitika ei muutu, struktuurse kohandamise puudumist, mille tõttu tekib märkimisväärne risk, et nõutavast struktuursest kohandusest 0,6 % SKPst kaldutakse märkimisväärselt kõrvale. Itaalia ei järgi eeldatavasti nii 2016. kui ka 2017. aastal võlareeglit.

- (12) 2016. aasta stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes näeb nõukogu ohtu, et Itaalia ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Komisjon hindab sügisprognoosi alusel uuesti, kas Itaalia täidab keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskava, kui ta saab täiendavat teavet kohandamiskava täitmise jätkamise kohta 2017. aastal, k.a 2017. aasta eelarvekava.
- (13) Ehkki eelarveraamistiku reformimise algatused käivad, on seni astunud vaid piiratud samme, et kulude läbivaatamisega eelarvet tugevdada. Eelkõige on kulude läbivaatamise eesmärgid veelgi vähendatud ja asjaolu, et kulude läbivaatamised ei ole eelarvemenetluse täielikult integreeritud, vähendab selle menetluse üldist tulemuslikkust. Juba 2009. aastal alanud põhjaliku eelarvemenetluse reformi lõpuleviimine peaks selle puuduse kõrvaldama ja orienteerima eelarvemenetluse rohkem tulemustele. Selleks, et parandada avaliku sektori võla jätkusuutlikkust, on oluline kiirendada ka erastamiskava elluviimist. Itaalia maksusüsteem pärsib majanduse tõhusust ja sel on jätkuvalt mitmeid probleeme. Need on seotud väga madala maksukuulekuse ja pikaleveninud maksukulude reformiga, eelkõige seoses käibemaksu vähendatud määrade ja vana katastriväärtuste süsteemiga. Kõik need probleemid tulenevad maksusüsteemi reformi võimaldava seaduse rakendamata jätmisest või üksnes osalisest rakendamisest. Peale selle tunduvad hiljutised sündmused, nagu esmase elukoha omandimaksust vabastamine, olevat vastuolus eesmärgiga laiendada maksubaasi ning nihutada maksukoormus tootmiselt omandile ja tarbimisele.
- (14) Oluline samm on avaliku halduse reform, mis võimaldaks Itaalia nõutavate seadusandlike dekreetide vastuvõtmise ja rakendamise korral saavutada avaliku sektori tõhususe ja kvaliteedi kauaoodatud paranemine. Riigi omanduses olevaid ettevõtteid ja kohalikke avalikke teenuseid käsitlevad seadusandlikud dekreedid, mille ettepanekud valitsus 2016. aasta jaanuaris esitas, samuti kavandatud avaliku sektori tööühikut käsitlev dekreet, on eriti olulised madala tõhususe algpõhjuste kõrvaldamiseks. Ehkki hiljuti on võetud meetmeid korrupsioonivastase võitluse tõhustamiseks, sh karmistades karistusi ja nende määramise tingimusi konkreetsete korrupsioonikuritegude eest, on hagi aegumist reguleerivate normide ammusoovitatud läbivaatamine ikka veel peatatud. Oluline probleem on raamatupidamispettus. Õigussüsteemis jäävad suurteks probleemideks pikalevenivad kohtuprotsessid ning suur pooleliolevate tsiviil- ja kaubandusajade arv kohtutes. Viimastel aastatel nende probleemide lahendamiseks võetud meetmete pinev seire aitab hinnata, kas lisaks neile on vaja võtta täiendavaid meetmeid.
- (15) Mõningat edu on saavutatud pangandussektori varade kvaliteedi parandamisel. Ehkki uute viivislaenude lisandumine on viimastel kuudel aeglustunud, jääb nende maht väga suureks ning survestab jätkuvalt kasumlikkust ja pankade ressursse. Peale selle ei soodusta Itaalia maksejõuetusmenetlus ja võlgade sissenõudmise raamistik piisavalt langenud väärtusega laenude kiiret väljaselgitamist. Alates 2015. aasta keskpaigast on vastu võetud mitu seadust maksejõuetuse ja sundvõõrandamise menetluse lihtsustamiseks ja kiirendamiseks ning on esitatud seaduse eelnõu, mis võimaldab pankrotiraamistikku orgaaniliselt reformida. Siiski ei ole nende reformide mõju menetluste kestusele ja taastamisväärtusele veel kindel. Alates 2015. aasta algusest on Itaalia võtnud rea meetmeid puuduste kõrvaldamiseks pankade, eelkõige suuremate ühistupankade, fondidele kuuluvate pankade ja väikeste hoiu-laenuühistute juhtimises. Nende reformide rakendamine aitaks muuta pangandussektori vastupidavamaks ja tagada laenude tõhusam eraldamine reaalmajandusele. Pangandussektori madal kulutõhusus pärsib sisemist kapitalitootlust ja pangasisese kapitali suurendamist ning täiendavaks probleemiks on madala kasvumäära ja madala intressimääraga keskkond. ELi uus pankade kriisilahendusraamistik⁽¹⁾ on muutnud pankade väljastatud võlakirjade riskiprofiili. Oluline osa neist võlakirjadest on Itaalia jaeklientide käes, mis rõhutab üldise finantsteadmiste olulisust.

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/59/EL, millega luuakse krediitiasutuste ja investeerimisühingute finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse õigusraamistik ning muudetakse nõukogu direktiivi 82/891/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2001/24/EÜ, 2002/47/EÜ, 2004/25/EÜ, 2005/56/EÜ, 2007/36/EÜ, 2011/35/EL, 2012/30/EL ja 2013/36/EL ning määruseid (EL) nr 1093/2010 ja (EL) nr 648/2012 (ELT L 173, 12.6.2014, lk 190).

- (16) 2015. aastal reformis Itaalia põhjalikult oma tööturureegleid ja -asutusi tööseaduse reformi kaudu. Aktiivse tööturupoliitika reformi rakendamine on võti tööturust kaugemal seisjate, eelkõige pikaajaliste töötute ja noorte aktiveerimiseks. Eksisteerib rida halduse, poliitika ja ressursidega seotud probleeme. Eelkõige nõuab see avalike tööturuasutuste tugevdamist ja teenuse pakkumise pidevat seiret. Reformitud on õpipõhisõppe süsteemi, et kaasata ka koondatud täiskasvanuid ja suurendada noorte võimalusi, kuid selle rakendamine seisab alles ees. Teise taseme kollektiivläbirääkimised ei ole Itaalias piisavalt arenenud, mis takistab uuenduslike lahenduste vastuvõtmist äriühingu tasandil, mis võiks tõsta tootlikkust ja muuta palgad turutingimustele vastavamaks. Selles valdkonnas meetmete võtmisel tuleb lähtuda Itaalia tavadest ja konsulteerida sotsiaalpartneritega. Sotsiaalpartnerid ei ole veel jõudnud kokkuleppele kollektiivläbirääkimiste reformi asjus. Riikliku reformikava kohaselt on reformi oodata 2016. aasta lõpuks. Naiste tööhõive määr on ELi üks madalamaid. Naised domineerivad ebatüüpilistes ja ebakindlates ametites, moodustavad mittestandardsetes vormis töötajate enamuse ning võivad olla eriti mõjutatud mitteametlikust majandusest. Maksu- ja sotsiaalkindlustussüsteem ei innusta leibkonna teiste palgasaajate töötamist ja ka tööseadus ei lahendanud seda probleemi. Laste ja vanemaealiste sugulastega naiste osalemist tööturul takistab ka taskukohaste hooldusteenuste piiratud kättesaadavus. Kõrge on vaesuse tase – rohkem kui veerand itaallastest on vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus –, ning sotsiaalabi andmine on endiselt nõrk ja lünklik. Riikliku vaesuse vähendamise strateegia vastuvõtmine ja rakendamine ning sotsiaalkulutuste ratsionaliseerimine võiksid olla esimesed sammud aktiivse kaasamise põhimõttele tugineva piisava sotsiaalabikava järkjärgulises kasutuselevõtus riigi tasandil eelarveneutraalsel viisil. Märkatavat edu on saavutatud haridusreformi vallas. Koolireformi seadus võeti vastu 2015. aasta juulis ja rakendusdekreedid on kavas vastu võtta 2017. aasta jaanuariks.
- (17) Piiratud edu on saavutatud konkurentsi edendamisel teenuste valdkonnas. 2015. aasta konkurentsiõiguse seadus on ikka veel parlamendis arutamisel. Rida sätteid, näiteks õiguselukutsete kohta, on parlamentaarse protsessi käigus nõrgendatud. Rida valdkondi on ikka veel ülekaitstud või -reguleeritud, eelkõige reguleeritud kutsealad, tervishoiusektor, kohalik ühistransport ning taksod, sadamad ja lennujaamad. Jaesektorit pärsvad mitmed turueeskirjade rangusest tulenevad ebatõhusad aspektid. Majandustegevuse õiguste andmise riiklik protsess avalikus sektoris ei edenda konkurentsi, eelkõige põhjusel, et tegevuslubasid antakse ilma konkrentsiõiguse ja läbipaistva menetlusteta. Turgu avavaid meetmeid peab toetama äritegevust soodustav keskkond. Teatavat edu on saavutatud lihtsustamises 2015.–2017. aasta lihtsustamise tegevuskava raames, mis on parandanud koostööd kesk- ja piirkondlike valitsuste vahel. Kuid Itaalia ärikeskkond ei soodusta ikka veel piisavalt majanduskasvu ja investeringuid ning kannatab killustatud ja kihilise, erinevatelt valitsemistasanditelt pärinevate seaduste ja eeskirjade süsteemi all. Haldus- ja regulatiivne koormus rõhuvad siiani ettevõtjaid. Tugevate külgede, nagu äriühingu loomine ja maksejõuetusmenetlus, vastukaaluks on puudused, ehituslubade hankimise, lepingute täitmise tagamise, maksude tasumise ja laenu saamise valdkonnas. Mõningaid süsteemseid ja levinud puudusi võiks aidata kõrvaldada ka 2016. aasta alguses vastu võetud riikliku riigihankestrateegia rakendamine.
- (18) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Itaalia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused Itaalia 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riikliku reformikava ning eelnevatel aastatel Itaaliale esitatud riigipõhiste soovitusete järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud üksnes nende asjakohasust Itaalia eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitusel 1–5.
- (19) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1.
- (20) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitusel 1–5,

(1) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

SOOVITAB Itaalia võtta aastatel 2016–2017 järgmisi meetmeid.

1. Tagada, et 2016. aastal piirdub ajutine kõrvalekaldumine eelarve keskpikale eesmärgile suunatud nõutavast kohandamisest (0,5 % SKPst) maksimaalselt 0,75 %-ga SKPst, mis on võimaldatud seoses investeeringute ja struktuuri-reformide elluviimisega, tingimusel, et keskpikale eesmärgile suunatud kohandamiskava täitmist jätkatakse 2017. aastal. Saavutada 2017. aastal eelarve aastane kohandamine vähemalt 0,6 % SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Viia 2016. aasta jooksul lõpule eelarvemenetluse reform ja tagada, et kulude läbivaatamine oleks selle lahutamatu osa. Tagada erastamisprogrammi õigeaegne rakendamine ja kasutada juhuslikke tulusid valitsemissektori võla suhtarvu vähendamise kiirendamiseks. Nihutada maksukoormus tootmiselt tarbimisele ja omandile. Vähendada maksukulude arvu ja ulatust ning viia 2017. aasta kesksaigaks lõpule katastrisüsteemi reform. Võtta meetmeid maksukuulekuse parandamiseks, sh e-arvete ja e-maksete kaudu.
2. Viia ellu avaliku halduse reform, võttes vastu ja rakendades kõik vajalikud seadusandlikud dekreedid, eelkõige need, millega reformitakse kohalikke avaliku sektori ettevõtteid, kohalikke avalikke teenuseid ja inimressursi haldamist. Tõhustada võitlust korruptsiooni vastu, muu hulgas vaadates 2016. aasta lõpuks läbi hagi aegumist reguleerivad normid. Vähendada tsiviilkohtumenetluste kestust reformide ja kohtuasjade tulemusliku haldamise kaudu.
3. Kiirendada viivislaenu mahu vähendamist, sh täiustades veelgi maksejõuetuse ja võlgade sissenõudmise raamistikku. Viia kiiresti lõpule käimasolevate äriühingu üldjuhtimise ja pangandussektori reformide rakendamine.
4. Viia läbi aktiivse tööturupoliitika reform, eelkõige parandades tööturuasutuste töö tulemuslikkust. Lihtsustada leibkonna teise palgasaja tööleasumist. Võtta vastu ja rakendada riiklik vaesusevastane strateegia ning vaadata läbi ja ratsionaliseerida sotsiaalkulud.
5. Võtta kiiresti vastu ja rakendada menetluses olev konkurentsiseadus. Võtta täiendavad meetmed konkurentsi suurendamiseks reguleeritud kutsealade, transpordi, tervishoiu ja jaemüügisektoris ning luua kontsessioonisüsteem.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Hispaania 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Hispaania 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/02)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 26. novembril 2015 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Hispaaniat ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Hispaania rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Hispaania tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 2016. aasta aruanne Hispaania kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Hispaania edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel järgimisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide saavutamisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Komisjon esitas põhjaliku analüüsi tulemused 8. märtsil 2016. Komisjon järeldab oma analüüsi põhjal, et Hispaanias esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige suur välis- ja sisevõlg nii valitsemis- kui ka

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

erasektoris teeb suure tööpuuduse tingimustes majanduse jätkuvalt haavatavaks. Tähtis on võtta meetmeid, et vähendada võimalikku kahjulikku mõju Hispaania majandusele ja viimase suurust arvestades ka võimaliku negatiivse mõju ülekandumist teistesse majandus- ja rahaliidu riikidesse. Jooksevkonto saldo küll paraneb, kuid seda, et netoväliskohustused saavutaksid lähemal ajal mõistliku taseme, veel ei prognoosita. Erasektoris toimub kavakohane finantsvõimenduse vähendamine, mida osaliselt toetavad soodsad majanduskasvu tingimused, kuid finantsvõimenduse vähendamise vajadus ja valitsemissektori võlg on endiselt suur. Meetmeid on võetud finantssektoris ning äriühingute ja eraisikute maksejõuetuse raamistikus, kuid vaja on täiendavaid meetmeid innovatsiooni ja oskuste edendamiseks ning stabiilsuse ja kasvu pakti järgimise tagamiseks.

- (3) Hispaania esitas oma 2016. aasta riikliku reformikava 29. aprillil 2016 ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi 30. aprillil 2016. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.
- (5) Hispaania suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikku osa. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt kavatseb Hispaania saavutada valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi eesmärgid, milleks on 3,6 % SKPst 2016. aastal ja 2,9 % SKPst 2017. aastal. Ülemäärane eelarvepuudujääk kavatsetakse seega kõrvaldada nõukogu praeguse soovitusena võrreldes üks aasta hiljem, pidades silmas, et eelarve kohandamise ja nominaalse eelarvepuudujäägi eesmärgid jäid 2014. ja 2015. aastal saavutamata. Need eesmärgid eeldavad, et keskvalitsuse ja piirkondliku valitsuse tasandil rakendatakse täielikult püsivat säästmist mahus 0,4 % SKPst, millest anti teada pärast komisjoni 9. märtsi 2016. aasta sõltumatut soovitusi. Eelarvepuudujääk peaks seejärel jätkuvalt vähenema: 2019. aastal 1,6 %ni SKPst. Keskpika perioodi eesmärki, milleks on tasakaalus struktuurne eelarvepositsioon, stabiilsusprogrammi perioodil prognoosi kohaselt ei saavutata. Ümberarvutatud struktuurne eelarvepositsioon peaks 2016. aastal ainult vähe paranema ja olema 2017. aastal ligikaudu –2,5 % SKPst; seejärel peaks see pisut halvenema ja olema 2019. aastal –2,75 % SKPst. Valitsemissektori võla suhe SKPse kahanes 2015. aastal ainult pisut ja oli 99,2 %; 2016. ja 2017. aastal peaks see veidi ja järgmisel kahel aastal otsustavamalt vähenema ning olema 2019. aastal 96 %, kui esmane eelarvepositsioon jõuab ülejääki. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2016. ja 2017. aasta kohta usutav, kuid seejärel mõnevõrra optimistlik; Hispaania sõltumatu eelarveasutus (AIREF) on selle kinnitanud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt moodustab eelarvepuudujääk 2016. aastal 3,9 % SKPst ja 2017. aastal 3,1 % SKPst, mis on rohkem kui stabiilsusprogrammikohased valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi eesmärgid. Prognoosi kohaselt ei suuda Hispaania seega ülemäärast puudujääki nõukogu soovitatud 2016. aastaks korrigeerida. Programmi eelarvepuudujäägi eesmärke ohustavad riskid tulenevad peamiselt ebakindlusest, mis on seotud 2016. aasta märtsi/aprilli meetmetest tingitud säästmise rakendamisega. Kuna struktuurne puudujääk peaks mõlemal aastal natuke suurenema, ei ole eelarve kohandamine kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega. Stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes näeb nõukogu ohtu, et Hispaania ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seetõttu tuleb võtta täiendavaid meetmeid, et tagada nõuete täitmine 2016. ja 2017. aastal.
- (6) Kooskõlas nõukogu määruse (EÜ) nr 1467/97⁽²⁾ artikli 10 lõikega 1 jälgib komisjon korrapäraselt nende meetmete rakendamist, mida Hispaania on võtnud pärast nõukogu viimast ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohast soovitusi: seepärast soovib komisjon nõukogul astuda ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames asjakohased sammud.
- (7) Alates 2012. aastast on Hispaania eelarveraamistikku tugevdatud, muu hulgas selleks, et vältida kõrvalekaldeid ja tagada, et kõik valitsustasandid täidaksid oma eelarvepuudujäägi, riigivõla ja kulutuste eesmärgi. Lisaks kiideti

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁽²⁾ Nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (EÜT L 209, 2.8.1997, lk 6).

2015. aasta keskel heaks piirkondlikul tasandil (vabatahtlikuks ja 2016. aastal enamiku piirkondade jaoks kohustuslikuks) kohaldamiseks eeskirjad, et piirata tervishoiule ja ravimitele tehtavate kulutuste kasvu. 2015. aasta novembris kirjutati alla valitsuse ja farmaatsiatööstuse vahelisele lepingule, mille eesmärk on tuua ravimitele tehtavad kulutused mõistlikule tasemele. Sellest hoolimata ei suutnud 2015. aastal enamik piirkondi ja sotsiaalkindlustussektor oma siseriiklike eelarve-eesmärke kaugeltki täita. Stabiilsuse tagamiseks mõeldud seaduse kulutuste reeglist ei peetud kinni ei keskvalitsuse, piirkondlike ega kohalike omavalitsuste allsektorites ning eelkõige haiglates kasvasid ravimitele tehtavad kulutused veelgi, isegi kui mitte arvestada uut C-hepatiidi ravi.

- (8) Hispaania riigihangete valdkonna õigusaktide kvaliteet ja läbivaatamise kord on hea. On tehtud jõupingutusi riigihangete tõhustamiseks eriti ühishangete mehhanismi kaudu. Kuid riigihangete rakendamine on eri asutustes ebahütlane ja kuna kontrollimehhanism on ebapiisav, ei kohaldata riigihankenorme nõuetekohaselt. Komisjonile on viimastel aastatel teatatud suhteliselt paljudest arvatavatest ELi riigihankealaste õigusaktide rikkumise juhtudest. Lisaks on Hispaania kontrollikoda osutanud mõningatele puudustele, nagu väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse tihe kasutamine, lepingute korduv muutmine, lepingute tükeldamine väiksemateks osadeks ning mõnede pakkumisdokumentide ja haldusotsuste ebapiisav täpsus ja selgus.
- (9) Hispaania on teinud suuri edusamme finantssektori restruktureerimisel. Rakendatud on hoiukassade seadus, mille eesmärk on tugevdada hoiukassade juhtimist ja vähendada pangandussihatasutustele kuuluvat enamusosalust. Riigiabi saanud pankade ümberkorraldamise kavade rakendamine edeneb hästi. Hispaania keskpank on muutnud krediidasutuste raamatupidamisarvestuse korda ja võtnud vastu uue raamistiku Hispaania varahaldusettevõtja SAREB jaoks. Uus raamistik võimaldab SAREBil vähenenud väärtusega varasid käsitleda nõuetekohaselt ja kohandada oma finantsvõimenduse vähendamise poliitikat vastavalt usaldusväärsetele turueeldustele.
- (10) Viimastel aastatel käivitatud tööturureformid on aidanud viia töösuhteid rohkem vastavusse majanduskasvu eesmärgiga ning töökohtade loomine on suurema paindlikkuse ja palkade jätkuva kärpimise toel hoogustunud. Seda suundumust on toetanud ka kollektiivlepingud, osalt 2015. aasta juunis sõlmitud kutsealaülese kokkuleppe toel. Kogutööhõive on viimasel ajal suurenenud peamiselt tähtajaliste töölepingute arvel, kuigi aeglaselt on suurenenud ka uute tähtajatute töölepingute arv. Samal ajal kasutatakse tähtajatute töökohtade pakkumiseks loodud stiimuleid vähe ja ajutiste töötajate osakaal on endiselt üks suuremaid liidus, samas kui ajutiste töötajate võimalused liikuda üle alalisele töökohale on endiselt väikesed. Kuna tähtajalised töölepingud on lühikesel tähtajaga, puuduvad stiimulid investeerida inimkapitali, mis pärsib tootlikkuse kasvu. Kuigi töötuse määr väheneb kiiresti, on see eriti noorte seas endiselt väga kõrge, ning töötuse keskmine kestus on samuti väga pikk. Püsivalt suur pikaajaline tööpuudus tähendab seda, et töötus võib muutuda krooniliseks, mis mõjutab negatiivselt töö- ja sotsiaalseid tingimusi. Kuna peaaegu 60 % pikaajalistest töötutest on madala kvalifikatsiooniga, tuleks rakendada asjakohast aktiivset ja passiivset tööturu- ja koolituspoliitikat, et lahendada selle rühma töötajate oskuste tööturu vajadustele mittevastavuse probleem ja vältida nende oskuste väärtuse kadumist. Koostöö tööandjatega koolitusprogrammide väljatöötamisel on endiselt nõrk.
- (11) Aktiveerimis- ja aktiivse tööturupoliitika meetmete tõhusus sõltub oluliselt tööhõivetalituste suutlikkusest välja töötada ja vajajatele pakkuda individuaalset tuge. Hiljutiste aktiivse tööturupoliitika reformide rakendamine edeneb aeglaselt ning riiklike tööhõivetalituste suutlikkus pakkuda tõhusat ja personaalset nõustamist ja aidata tööd leida on endiselt ebapiisav. Koostöö piirkondlike tööhõivetalituste ja töötajate vahendamise tegevate ettevõtete vahel on piiratud. Ka tööhõive- ja sotsiaalteenistuste vaheline koostöö on piirkonniti ebahütlane, takistades tööturult kaugenemisele, eelkõige miinimumsissetulekutoetuse saajatele koordineeritud abi pakkumist. Sissetulekutoetuse kavad on piirkonniti väga erinevad. Erinevad on näiteks toetuse andmise kord, toetuse andmise alused, toetuse hõlmavus ja piisavus. Kuna sotsiaalsete piirkondadevaheline liikuvus on raskendatud, on raskendatud ka piirkondadevaheline tööalane liikuvus. Lisaks on saada liiga vähe teavet miinimumsissetuleku tagamise kavadest tööhõivesse ülemineku kohta. Praegu koostatakse Hispaanias riiklike ja piirkondlike sissetulekutoetuse kavade kaarti. Kuigi teatavaid meetmeid on võetud, ei ole pere- ja eluasemetoetused aidanud vaesust oluliselt vähendada ning eelkõige naistel on raske tööle asuda, kuna taskukohase lastehoiu ja pikaajalise hoolduse pakkumine on ebapiisav.
- (12) Hispaanias on alates 2008. aastast toimunud tööhõive sektorilises jaotuses üha kiirenevad muutused, millega on kaasnenud oskuste suurem mittevastavus tööturu nõudlusele. Üldine madal oskuste tase takistab üleminekut

suurema lisandväärtusega majandustegevusele ja pärsib tootlikkuse kasvu. Kuigi kolmanda taseme hariduse omandamise määr on kõrge, ei ole pakutavad oskused piisavalt kooskõlas tööturu vajadustega, kolmanda taseme haridusega inimeste tööalane konkurentsivõime on üks madalamaid Euroopas ning suur osa neist inimestest töötab kohal, kus kõrgharidust ei ole vaja. Ülikoolide ja ettevõtjate vaheline koostöö on endiselt tagasihoidlik, kuigi olukord on viimase viie aasta jooksul mõnevõrra paranenud. Sellele on osaliselt aidanud kaasa äri sektori esindatuse suurenemine ülikoolide nõukogudes. Õppejõudude vähenenud liikuvus, ülikoolide juhtimissüsteemi jäikus ja halduslikud takistused teadusuuringute tulemuste edasikandmise büroode (*Oficinas de transferencia de resultados de investigación*) tegevusele takistavad üheskoos tihedama koostöö tegemist.

- (13) Teadus- ja innovatsioonipoliitika Hispaanias seisab silmitsi paljude probleemidega. Avaliku ja erasektori teaduskoostöö on nõrk. Hispaania kulutused teadus- ja arendustegevusele osakaaluna SKPst ja innovatsiooni näitajad on endiselt languses, kusjuures uuenduslikke ettevõtteid on suhteliselt vähe ning stiimuleid riiklike teadusasutuste ja ettevõtlussektori vaheliseks teaduskoostööks pole kuigi palju. Enamik Hispaania ettevõtluse innovatsiooni näitajatest on alla keskmise. Eriti erasektori kulutused teadus- ja arendustegevusele osakaaluna SKPst on jäänud märkimisväärselt maha liidu üldisest tasemest (0,6 % Hispaanias võrrelduna 1,3 %-ga kogu liidus). Hispaanias ei ole eeskätt ettevõtte tegevuse algusjärgus riskikapitali kasutamine endiselt veel kuigi laialdaselt levinud. Teadus- ja innovatsioonipoliitika koordineerimine on Hispaanias nõrk ning innovatsioonimeetmete ja teadussektori ja ettevõtluse vahelise koostöö edendamine piirkondlike asutuste ja programmide vahel killustunud, mis on suureks probleemiks ettevõtetele, eriti väiksematele. Äri sektori vähenenud kaasatus innovatsioonimeetmetesse annab arvatavasti tunnistust kasutus suutlikkuse, innovatsiooni soodustavate raamtingimuste ja stiimulite puudumisest. Nagu on rõhutatud 2014. aasta Euroopa teadusruumi komitee vastastikusel eksperdi hinnangus Hispaania teadus- ja innovatsioonisüsteemile, rakendatakse kõige edukamates riiklikes teadussüsteemides hindamist ja aruandekohustust rohkem kui Hispaanias. Avaliku sektori vahendite eraldamisel ülikoolidele ja riiklikele teadusasutustele ei lähtuta tavaliselt teadus- ja arendustegevuse tulemustest, mis vähendab stiimulit parandada teadustöö tulemuste kvaliteeti ja asjakohasust.
- (14) Majanduse püsivalt madalat tootlikkust saab selgitada sellega, et keskmine Hispaania ettevõtte ei ole kuigi suur. Üldist tootlikkust aitaks parandada ettevõtete kasv koos inimkapitali parandamise ning innovatsiooni, tehnoloogia, rahastamisvõimaluste ja õigusemõistmise tõhususe edendamisega. 2015. aastal suurenesid investeringud ettevõtluses, kuna nõudlus oli dünaamiline, laenukulukus madal ning ettevõtlussektori ja kodumajapidamiste bilanss paranes. Hispaania on võtnud mitmesuguseid meetmeid ettevõtete kasvu hõlbustamiseks. Näiteks peaks hiljuti vastu võetud äritegevuse rahastamise seadus soodustama väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) juurdepääsu rahastamisele. Lisaks muudeti kohustuslikuks eelhinna uute õigusaktide võimalikku mõju VKEdele. Siiski kulub ettevõtte asutamiseks ja teatavate majandustegevuste alustamiseks endiselt suhteliselt palju aega ja nõutavate lubade arv on ikka võrdlemisi suur.
- (15) Hispaania piirkondade reguleerimistavade, sealhulgas ettevõtetele tegevusloa andmise korra vahel esinevad märkimisväärsed erinevused, mis võib piirata ettevõtete võimet laieneda. Turu ühtsuse seaduse eesmärk on vähendada majandustegevuse ja majandustegevusele juurdepääsu tõkkeid kõigis Hispaania piirkondades ja parandada regulatsiooni. Seadus võib avaldada märkimisväärselt mõju, kõrvaldades investeerimistõkked, lihtsustades tegevuslubade saamist ning soodustades äritegevust ja ettevõtete kasvu. Turu ühtsuse seaduse rakendamiseks on vaja kõigi ametiasutuste täielikku osalemist. Seadus kehtib kolmandat aastat, kuid piirkondlikud omavalitsused rakendavad seda aeglaselt. Ka 2014. aasta jaemüügisektori reformi tulemuslikkus oleneb sellest, kuidas piirkondlikud omavalitsused võtavad vastu vajalikud rakendusaktid. Kutseteenuste sektoris esinevate juurdepääsutakistuste kõrvaldamine võimaldaks arvatavasti tõsta tootlikkust teistes sektorites, kus kasutatakse selle sisendeid. Teenuste direktiiv on küll Hispaania õigusesse üle võetud, kuid reguleeritud kutsealade ja kutseliitude õigusraamistiku horisontaalne reform ei ole edenenu, v.a projektilubade kutsenõukogu valdkonnas. Järjestikustes riiklikes reformikavades kavandatud reform lükati tagasi. Reformi eesmärgiks oleks olnud määrata kindlaks kutsealad, mille puhul nõutakse astumist kutseorganisatsiooni liikmeks, suurendada kutseorganite läbipaistvust ja aruandekohustust, avada põhjendamatult suletud tegevusalad ja kaitsta turu ühtsust seoses kutseteenustele juurdepääsu ja nende pakkumisega Hispaanias.
- (16) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud Hispaania majanduspoliitikat ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Hispaaniale esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Hispaania eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele

ja suunistele, pidades silmas vajadust anda ELi üldise majandusjuhtimise tugevdamiseks tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–4.

- (17) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitus 1,
- (18) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–4,

SOOVITAB Hispaania võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi püsiv korrigeerimine kooskõlas asjakohaste ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames tehtud otsuste ja antud soovitud, võttes vajalikud struktuurimeetmed ning kasutades eelarvepuudujäägi ja võla vähendamiseks kõiki juhuslikke tuluseid. Rakendada eelarveraamistiku seadusega ettenähtud vahendid kõikidel valitsustasanditel. Tugevdada riigihangete kontrollimehhanisme ja hankepoliitika koordineerimist kõigil valitsustasanditel.
2. Võtta rohkem meetmeid tööturu paremaks integreerimiseks, keskendudes individuaalse toe pakkumisele ja koolitusmeetmete tulemuslikkuse suurendamisele. Parandada piirkondlike tööhõivetalituste suutlikkust ning nende tegevuse koordineerimist sotsiaalteenistustega. Kõrvaldada lüngad ja erinevused miinimumsissetuleku skeemides ning parandada perekonnatoetuste skeeme, sealhulgas kvaliteetse lastehoiu ja pikaajalise hoolduse kättesaadavust.
3. Võtta rohkem meetmeid, et parandada kolmanda taseme hariduse vastavust tööturu vajadustele, sealhulgas luues ülikoolidele, ettevõtetele ja teadusasutustele stiimulid teha koostööd. Suurendada riiklike teadusasutuste ja ülikoolide tulemuspõhist rahastamist ning stimuleerida erasektori investeringuid teadus- ja innovatsioonitegevusse.
4. Kiirendada turu ühtsuse seaduse rakendamist piirkondlikul tasandil. Tagada jaemüügisektori reformimeetmete rakendamine autonoomsete piirkondade poolt. Võtta vastu kavandatud kutseteenuste ja kutseliitide reform.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Ühendkuningriigi 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Ühendkuningriigi 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta**

(2016/C 299/03)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Ühendkuningriiki ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (2) 2016. aasta aruanne Ühendkuningriigi kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Ühendkuningriigi edusamme nõukogus 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitude järgimisel ja talle strateegiaga „Euroopa 2020“ ettenähtud eesmärkide saavutamisel. See hõlmas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjon järeldab oma analüüsi põhjal, et Ühendkuningriigis ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust. Kodumajapidamiste sektori suur võlakooormus, eluasemehindade kõrge tase ja suur jooksevkonto puudujääk võivad põhjustada haavatavust. Samal ajal on kodumajapidamiste bilanss kokkuvõttes tugev ja pangandussektori vastupanuvõime paraneb pidevalt. Tundub, et kodumajapidamiste sektori ja kogu majanduse võime tulla lühikeses perspektiivis toime riskide, näiteks intressimäära ja tööhõive järsu muutusega, on paranenud. Kuigi valitsuse algatustel on

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

olnud teatav mõju eluasemete pakkumisele, on pakkumise ja nõudluse vaheline tasakaalustamatus endiselt suur. Suure jooksevkonto puudujäägiga seonduvaid riske aitavad maandada toetav institutsiooniline raamistik ja väliskohustuste madal tase. Puudujääk, mille suurenemine on tingitud esmaste tulude puudujäägi suurenemisest, peaks ebasoodsate tsükliliste tingimuste kadudes vähenema.

- (3) 24. märtsil 2016 esitas Ühendkuningriik oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatses kasutada.
- (5) Ühendkuningriigi suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikku osa. Kui ta korrigeerib 2016.–2017. aastal püsivalt oma ülemäärase eelarvepuudujäägi, hakatakse tema suhtes alates 2017.–2018. aastast kohaldama stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareegliga seotud üleminekukorda. Valitsus eeldab 2015.–2016. aasta lähenemisprogrammis, et 2016.–2017. aasta valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk on alla 3 % SKPst ning kavandab selle edasist vähenemist 2,0 %-le SKPst 2017.–2018. aastaks. Ümberarvutatud⁽²⁾ struktuurne eelarvepuudujääk viitab struktuursele paranemisele 0,6 protsendipunkti SKPst 2015.–2016. aastal, 0,9 protsendipunkti SKPst 2016.–2017. aastal ja 0,7 protsendipunkti SKPst 2017.–2018. aastal. Lähenemisprogramm ei sisalda keskpika perioodi eelarve-eesmärki. Lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 2015.–2016. aasta 88,9 % tasemelt 2016.–2017. aastal 88,3 %-le ning 2017.–2018. aastal 87,1 %-le. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Aastateks 2016–2017 ja 2017–2018 kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks võetavaid meetmeid on piisavalt täpselt kirjeldatud. Seejuures ei ole nii kindel, kas teatavad 2017.–2018. aasta meetmed, mille mõju eelarvele on hinnanguliselt ligikaudu 0,2 % SKPst, avaldavad soovitud mõju. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi põhjal saavutab Ühendkuningriik 2015.–2016. aastal soovitusliku valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi 4,1 % SKPst ja täidab ka soovitusliku eelarvekohanduse eesmärgi. Prognooside kohaselt korrigeerib Ühendkuningriik aastatel 2016–2017 oma ülemäärase eelarvepuudujäägi vastavalt nõukogu soovitusel, kuid ei täida valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi soovituslikku eesmärki 2,7 % SKPst. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse perioodiks prognoositakse soovitatust veidi väiksemat kumulatiivset eelarvekohandust. Muutumatu poliitika korral järgib Ühendkuningriik eeldatavasti 2017.–2018. aastal soovitatud kohandust keskpika perioodi minimaalse eelarve-eesmärgi suunas. Peale selle prognoositakse, et Ühendkuningriik järgib 2017.–2018. aastal võlareegliga seotud üleminekukorda. Nõukogu on lähenemisprogrammidele antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes arvamisel, et Ühendkuningriik peaks stabiilsuse ja kasvu pakti nõuded üldjoontes täitma.
- (6) Ühendkuningriigis on tootlikkus jäänud alates 2008. aastast muutumatuks. See võib olla tingitud mitmest tegurist, nagu madal kapitaliinvesteeringute tase, oskustööjõu nappus, oskuste mittevastavus tööturu vajadustele ning majanduse struktuurimuutus selliste ettevõtlussektorite kasuks, kus tootlikkus on väiksem. Sellega seoses tuleb arvesse võtta ka eluasemepuudusega seotud probleeme eelkõige kiire majanduskasvuga piirkondades. Valitsuse ulatuslik tegevuskava selles küsimuses on esitatud 2015. aasta juuli poliitikadokumendis „Fixing the foundations- creating a prosperous nation“. Kuna Ühendkuningriigis esineb endiselt investeerimistõkkeid ning avaliku ja erasektori investeeringud on madalal tasemel, on valitsuse poliitikameetmed töötajate oskuste, innovatsiooni ja taristuinvesteeringute edendamiseks õigeaegsed. Nüüd on oluline, et neid ka tõhusalt rakendataks. Üks suurematest investeerimisprobleemidest on see, et investeeringutega ei ole suudetud tagada piisava võrgutaristu loomist. 2016. aasta märtsis ajakohastatud riiklikus taristukavas on sidus ja järjekindlas raamistikus esitatud üksikasjalik taristuprojektide teostamise kava. Kava kohaselt peaks suur osa investeeringutest tulenema erasektori poolse rahastamise suurendamisest. Väga olulised on nii täitmine ja järelevalve kui ka läbipaistvus ja aruandekohustus. Hoollimata mitmest valitsuse algatusest, ületab eluasemete nõudlus endiselt

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

(2) Struktuurne eelarvepositsioon, mille komisjon on ümber arvutanud lähenemisprogrammi teabe alusel ühiselt kokkulepitud meetodika kohaselt.

pakkumist, mis väljendub kõrgetes ja üha kasvavates eluasemehindades. Eluasemepuudus on kõige teravam sellistes kiiresti kasvavates piirkondades nagu London ja riigi kaguosa. Maa kasutamise põhimõtted on esitatud riikliku planeerimispoliitika raamistikus ja kui reformitud planeerimissüsteemi tõhusalt rakendada, võib ka eluasemete ehitamine hoogustuda.

- (7) Ühendkuningriigi tööturg on endiselt dünaamiline. 2015. aastal oli 20–64-aastaste vanuserühma töötajate tööhõive määr 76,9 % ning tööpuudus jätkas langustrendi, olles 5,3 %. Veelgi on vähenenud ka noorte töötus ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte hulk. Mitteaktiivsete, vaeghõivatute ja madala kvalifikatsiooniga töötajate võimaluste parandamiseks saab siiski veel üht-teist ära teha. Neid, kes on seni töötanud ainult madalapalgalisel ja/või osalise tööajaga töökohal, võiks aidata see, kui parandada tööturul edenemise väljavaateid ning muuta oskuste täiendamise võimalusi selgemaks. See aitaks lahendada ka ilmset oskustööjõu puudumise probleemi teatavates majandusharudes, näiteks ehituses. Hoolikalt tuleb jälgida õpipoisiõppe maksust saadavate vahendite kasutamist. Lastehoiuteenuste pakkumise parandamise ettepanekuid tuleb hakata kiiresti rakendada, kuna endiselt on probleemiks lastehoiu kättesaadavus ja taskukohasus.
- (8) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Ühendkuningriigi majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava ning eelnevatel aastatel Ühendkuningriigile esitatud riigipõhiste soovitude järelmeetmeid. Komisjon on hindamisel arvesse võtnud kõnealuste dokumentide asjakohasust Ühendkuningriigi eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast ning vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3.
- (9) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1,

SOOVITAB Ühendkuningriigil võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Püüda korrigeerida ülemäärane eelarvepuudujääk püsivalt 2016.–2017. aastaks. Saavutada 2017.–2018. aastal pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimist eelarve kohandus keskpika perioodi minimaalse eelarve-eesmärgi suunas mahus 0,6 % SKPst.
2. Kõrvaldada puudujäägid võrgutaristusse investeerimisel, muu hulgas järgides riiklikus taristukavas esitatud prioriteete. Võtta uusi meetmeid, et suurendada eluasemepakkumist muu hulgas riikliku planeerimispoliitika raamistiku reformide elluviimise kaudu.
3. Kõrvaldada oskuste nõudlusele mittevastavuse probleemid ja tagada oskuste arendamine, muu hulgas parandades õpipoisiõppe kvaliteeti. Parandada veelgi taskukohaste, kvaliteetsete ja täisajaga lastehoiuteenuste kättesaadavust.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Poola 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Poola 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta**

(2016/C 299/04)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Poolat ei nimetatud ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (2) 2016. aasta aruanne Poola kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Poola edusamme nõukogus 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitude järgimisel ja talle strateegiaga „Euroopa 2020“ ettenähtud riiklike eesmärkide saavutamisel.
- (3) Poola esitas 28. aprillil 2016 oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELTL 306, 23.11.2011, lk 25).

programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 (*) artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatses kasutada.

- (5) Poola suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta lähenemisprogrammis näeb valitsus ette valitsemissektori nominaalse eelarvepuudujäägi suurenemise 2015. aasta 2,6 %-lt SKPst 2017. aastal 2,9 %-ni SKPst; 2019. aastal peaks see kahanema 1,3 %-ni SKPst. Keskpika perioodi eelarve-eesmärki – struktuurne eelarvepuudujääk 1 % SKPst – 2019. aastaks, s.o programmiga hõlmatud perioodil, eeldatavasti ei saavutata. Lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 2015. aasta 51,3 %-lt 2017. aastal 52,5 %-ni; 2019. aastal peaks see kahanema 50,4 %-ni. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2016. aastal usutav ja seejärel soodne. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt on oht, et 2016. aastal, ja kui poliitikat ei muudeta, siis ka 2017. aastal kaldutakse märkimisväärselt kõrvale soovitatud kohandamisest. Lähenemisprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes näeb nõukogu ohtu, et Poola ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seetõttu tuleb võtta veel meetmeid, et tagada nõuete täitmine 2016. ja 2017. aastal.
- (6) Poola on ainus liikmesriik, kellel ei ole täieõiguslikku sõltumatut eelarvenõukogu ega ole ka teada, et seda kavatsetak moodustada, isegi kui Poolal on sõltumatud eelarveasutused, mis täidavad osa selle funktsioone. Lisaks Poola põhiseadusega ettenähtud võlapidurile sätestati 2013. aastal ka kulutuste stabiliseerimise nõue, mida esimest korda kohaldati täielikult 2015. aasta eelarve suhtes. Seda nõuet muudeti aga 2015. aasta detsembris ning see võimaldab suurendada kulutusi, eeskätt praeguses aeglase inflatsiooniga keskkonnas. Pikemas perspektiivis esineb riigi rahanduse jätkusuutlikkusele märkimisväärsed riskid, sest algne eelarveseisund on ebasoodne ja prognooside kohaselt on oodata elanikkonna vananemisega seotud kulude, eelkõige tervishoiukulude suurenemist. Kui poliitikat ei muudeta, on võimalahu prognoositud kasvu tõttu oht võla jätkusuutlikkusele keskpikas perspektiivis suur.
- (7) Hoolimata seni võetud meetmetest, mille hulka kuuluvad pöördmaksustamine ja tundlikes majandusharudes tegutsevate äriühingute ühine vastutus, oli käibemaksutulu 2015. aastal arvatavasti endiselt väike (protsendina SKPst). Valitsuse prioriteet on käibemaksu kogumise parandamine ja võitlus käibemaksupettuse vastu ning praegu töötatakse välja sellekohast strateegiat. Strateegia peaks hõlmama selliseid meetmeid nagu uued IT-vahendid käibemaksupettuse avastamiseks ja selle vastu võitlemiseks ning maksuhalduse reform. 2017. aasta jaanuaris hakkab kehtima uus madalam ettevõtetevaheliste sularahamaksude ülempiir. Poolal on endiselt lahendamata pikaajaline maksuhalduse vähese tõhususe probleem. Maksude kogumise kulu ja kogutud maksude suhtarv (halduskulu laekunud netomaksutulu kohta) on suurim liidus.
- (8) Poolas kehtivad endiselt paljude toodete ja teenuste suhtes vähendatud käibemaksumäärad. See vähendab maksutulu ja õhnestab käibemaksusüsteemi tõhusust. Andmetest nähtub, et vähendatud käibemaksumäärad ei ole tulemuslik sotsiaalpoliitika vahend, eelkõige kuna see ei ole suunatud haavatavatele kodumajapidamistele. Pigem on tegemist märkimisväärsel jõukate maksumaksjate subsideerimisega. Üldiselt leitakse, et sotsiaaltoetused ja tulumaks on sihipärasemad vahendid ning sobivad seega paremini ümberjagamise eesmärkide saavutamiseks. Vähendatud käibemaksumäärade ja valikuliste erandite tõttu potentsiaalselt saamata jääv maksutulu on üks suurimaid liidus.
- (9) Hoolimata viimase aja edusammudest on olukord Poola tööturul keeruline tööjõu vananemise, madala tootlikkuse ja tööturu suure segmenteerituse tõttu. Puudusi esineb ka haridussüsteemis. Kuigi haridussüsteem on viimastel aastatel oluliselt paranenud, ei paku see õpilastele piisavalt valdkonnaüleseid oskusi, mis on vajalikud kiiresti muutuva tööturu ja innovatsiooni tõttu. Hariduse kvaliteeti mõjutab negatiivselt kõrghariduse ja teaduse suhteliselt madal keskmine staatus Poolas. Poola kõrghariduse rahvusvahelistumine on väga tagasihoidlik: välisüliõpilasi on vähe ja osalemine rahvusvahelises teaduskoostöös piiratud. Kõrghariduse rahastamise mudel, kus kasutatakse peamiselt ülikoolide varasemaid tulemusnäitajaid ja kvantitatiivseid muutujaid, nagu üliõpilaste ja

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

akadeemiliste töötajate arv, ei toeta piisavalt kvaliteeti. Tööandjate seisukohalt ei ole kõrgkoolilõpetanutel küllaldaselt valdkonnaüleseid oskusi, nagu probleemide lahendamise, analüütilise mõtlemise ja meeskonnatöö võime. Elukestvas õppes osaletakse vähe ning kutseharidus ja -õpe ei vasta turu vajadustele.

- (10) Kuigi viimastel aastatel on eelõpe muutnud paremini kättesaadavaks ja seda kasutatakse palju rohkem, on väikelastehoiu kättesaadavus endiselt üks madalamaid liidus. Kohustusliku kooliea tõstmine seitsmenda eluaastani, viieaastaste eelõppes osalemise kohustuse kaotamine ja uue lapse toetuse kehtestamine võivad negatiivselt mõjutada eriti naiste tööturul osalemist ning neid meetmeid tuleks tähelepanelikult jälgida.
- (11) Hoolimata tähtajatute töölepingute sõlmimise märkimisväärsest hoogustumisest 2015. aastal, on tähtjaliste töölepingute osakaal Poolas endiselt üks liidu suurimaid. Poola on hiljuti võtnud mitmeid meetmeid tööturu segmenteerituse vähendamiseks. Muudeti tööseadustikku, suurendati teatavaid tsiviilõiguslike lepingutega seotud sotsiaalkindlustusmaksid ja 2017. aasta jaanuaris on kavas kehtestada tsiviilõigusliku lepingutega töötajate tunnitasu alammäär. Samal ajal ei motiveeri teatavad tööseadustiku sätted tööandjaid pakkuma tähtajatuid töölepinguid ja selliste lepingute kasutamine on piiratud. See on peamiselt tingitud keerukast tööturu regulatsioonist ja tähtjatu lepingu ülesütleemisega kaasnevatest suurtest kaudsetest kuludest. Need on näiteks suur menetluskulu, ajakuluka ja ebakindla vaidluste lahendamise mehhanismi põhjustatud kulu ning kulu, mis tuleneb näiteks sätetest, millele kaitsakse eakamaid töötajaid vallandamise eest.
- (12) Valdcondlikud eeliskohtlemist pakkuvad sotsiaalkindlustuskavad, eelkõige suuri subsidiume neelavad põllumajandustootjate ja kaevurite pensionisüsteemid, põhjustavad suurt eelarvekulu ja võivad aidata kaasa tööjõu liikuvuse vähenemisele. Põllumajandustootjate erisotsiaalkindlustussüsteemi alusel kindlustatute arv on alates 2007. aastast aeglaselt langenud ning valitsus eeldab, et 2019. aastal on see 1,18 miljonit, samas kui pensionihüvitiste saajate arv (1,229 miljonit) kasvab tõenäoliselt 2018. aastani. Alates 2011. aastast on põllumajandustootjate sotsiaalkindlustussüsteemile KRUS kuluv riigieelarve osa SKPst olnud muutumatult 1 %. Põllumajandustootjatel ei ole üldist maksukohustust ega kohustust pidada raamatupidamisarvestust ja nende panus KRUSi rahastamisse on väike. Poola statistikaameti andmeil oli Poolas 2014. aastal 1,382 miljonit talumajapidamist, millest 52 % olid väiksemad kui 5 hektarit. Kaevurid on vabastatud üldistest kindlamääralistest sissemaksetest riiklikku pensionisüsteemi, mille asemel nende suhtes kehtib pensionissemaksete sooduskorruptustegur. Sellest põhjustatud kulu riigi rahandusele on märkimisväärne, üle 0,5 % SKPst aastas. Demograafiline väljavaade ei ole soodne ja tööealise elanikkonna vähenemine on juba alanud. Seetõttu on riikliku pensionisüsteemi piisavuse ja jätkusuutlikkuse tagamiseks oluline säilitada tööhõive kasv eriti vanemate töötajate seas. Kuigi keskmine tegelik pensionile jäämise vanus on viimastel aastatel suurenenud, jääb see siiski tunduvalt alla ametliku pensioniea. Seepärast on tegeliku pensioniea tõus ülioluline pensionide pikaajalise piisavuse ja riigi rahanduse stabiilsuse tagamiseks ning tööturul osalemise määra tõstmiseks.
- (13) Vaatamata viimaste aastate mahukatele investeeringutele on säilinud transpordi-, energia- ja sidevõrkude kitsaskohad ja puudused. Investeeringut takistavad tõkked, mis on seotud avaliku halduse toimimise, maksustamise, teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni keskkonna ning lepingute aeglase täitmisega. Juhtimis- ja haldussuutlikkuse nõrkus takistab raudteesektori ning muude transpordi-, energia- ja telekommunikatsioonitaristu investeeringuprojektide tähtaegset rakendamist. Poola majandus on endiselt energia- ja CO₂-mahukas, mistõttu energiatõhususe parandamine võib anda suurt kasu. Elektritootmisrajatised vananevad ja endiselt ollakse väga sõltuv söest. Elektrivõrk on ebapiisavalt seotud naaberriikidega. Taastuvenergia toetuskava, mis pidi jõustuma 1. jaanuaril 2016, lükati edasi, mis põhjustab ebakindlust investeeringusel. Peamised tegurid, mis takistavad investeeringut eelkõige ehituse valdkonnas, on väga nõrk ja ebastabiilne ruumiline planeerimine eelkõige kohalikul tasandil, ülereguleerimine ning regulatiivse ja haldusliku sidususe puudus, mis takistab ehituslubade andmist.
- (14) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Poola majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused Poola 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Poolale esitatud riigipõhiste soovitude järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Poola eelarve- ja sotsiaalajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust ELi üldise majandusjuhtimise tugevdamiseks anda

tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitusel 1–3.

- (15) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1,

SOOVITAB Poolal võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Saavutada 2016 ja 2017. aastal eelarve aastane kohandamine 0,5 % SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Tugevdada eelarveraamistikku, sealhulgas luues sõltumatu eelarvenõukogu. Parandada maksude kogumist, tagades parema maksukuulekuse käibemaksu tasumisel, ja piirata vähendatud käibemaksumäärade laialdast kasutamist.
2. Tagada pensionisüsteemi jätkusuutlikkus ja piisavus ning suurendada osalemist tööturul, algatades sooduspensionikavade reformi, kõrvaldades püsivamate töösuhete loomise takistused ning parandades hariduse ja koolituse vastavust tööturu vajadustele.
3. Võtta meetmeid, et kaotada takistused investeerimiseks transpordi-, ehitus- ja energiataristusse, ning laiendada ruumilise planeerimise hõlmavust kohalikul tasandil.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Saksamaa 2016.aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamuse Saksamaa 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/05)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltõlget,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 26. novembril 2015 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Saksamaad ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Saksamaa rahahüük on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Saksamaa tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati aruanne Saksamaa kohta. Selles hinnati Saksamaa edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ ELTL 306, 23.11.2011, lk 25.⁽³⁾ ELTC 96, 11.3.2016, lk 1.

suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. 8. märtsil 2016 võttis komisjon vastu teatise, milles esitati põhjaliku analüüsi tulemused. Komisjon järeltab oma analüüsi põhjal, et Saksamaal esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Jooksevkonto suur ja püsiv ülejääk kajastab ülemääraseid sääste ja tagasihoidlikke investeeringuid nii era- kui ka avalikus sektoris. Kodumaiste investeeringute nõrk tase pärsib potentsiaalset majanduskasvu ja suur sõltuvus välisnõudlusest põhjustab tagasihoidliku välisnõudluse tingimustes makromajanduslikke riske. Jooksevkonto ülejääk mõjutab oma suuruse tõttu negatiivselt ka euroala majandusnäitajaid. Selle probleemi lahendamine suurema investeerimise kaudu tõstaks Saksamaa majanduskasvu potentsiaali ja toetaks euroala majanduse elavnemist.

- (3) Saksamaa esitas oma 2016. aasta stabiilsusprogrammi 15. aprillil 2016 ja oma 2016. aasta riikliku reformikava 29. aprillil 2016. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatab kasutada.
- (5) Saksamaa suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ja võlareeglit. Valitsuse 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks nominaalne eelarvepositsioon olema 2016.–2020. aastal tasakaalus. Keskpika perioodi eelarve-eesmärki, milleks on struktuurne eelarvepuudujääk 0,5 % SKPst, täidetakse jätkuvalt kogu programmiperioodil varuga. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPse järkjärgult vähenema ja olema 2020. aastal 59,5 %. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium, mida ükski sõltumatu asutus ei ole kinnitanud, on usutav. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi põhjal peaks struktuurne eelarvepositsioon olema 2016. ja 2017. aastal ülejäägis (0,4 % SKPst) ning seega keskpika perioodi eelarve-eesmärki ületama. Võimalike edasiste kõrvalekallete (sh avaliku sektori investeeringute vajadusega seotud kõrvalekalded) hindamisel lähtutaks nõudest hoida struktuurne eelarvepositsioon keskpika perioodi eelarve-eesmärgi tasemel. Prognoosi põhjal jätkub kindlalt koguvõla vähenemine ja võlareegel täidetakse probleemideta. Sellest tulenevalt on ruumi avaliku sektori investeeringute edendamiseks. Nõukogu on stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes seisukohal, et Saksamaa täidab eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid.
- (6) Kuigi Saksamaa föderaalvalitsus on võtnud vastu mitu meetet, et suurendada eelolevatel aastatel taristuinvesteeringuid, ei paista, et nende vahenditega kaasneks püsiv avaliku sektori investeeringute kasvutrend ja et need vastaksid taristuinvesteeringutega seotud vajadustele. Kapitali netomahutus põhivarasse on jätkuvalt olnud märgatavalt negatiivne kohalike omavalitsuste tasandil, mis on märk alainvesteeringutest. Haridusse ja teadustegevusse tehtavad kulutused on viimastel aastatel suurenenud ainult natuke ja on võib-olla väiksemad kui 2015. aasta riiklik eesmärk 10 % SKPst. Saksamaa konkurentsivõimelisuse tagamiseks tulevikus on väga oluline jätkuv investeerimine haridusse, teadustegevusse ja innovatsiooni. Kuna eelarve peaks 2016.–2017. aastal nii nominaalses kui ka struktuurses arvestuses tasakaalus olema, on eelarvepoliitiline manööverdamisruum suuremateks avaliku sektori investeeringuteks jätkuvalt piisav, rikkumata stabiilsuse ja kasvu pakti eeskirju ning riiklikku võlapidurit. Pensionisüsteemi reform aitaks tagada riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse. Rahalise ühtlustamise mehhanism on praegu keerukas ja kipub vähendama stiimuleid tulude suurendamiseks üksikutes liidumaades. Föderaalsete fiskaalsuhete käimasolev läbivaatamine on võimalus raamistiku tugevdamiseks, muu hulgas tagades avaliku sektori piisavad investeeringud valitsemissektori kõigil tasanditel, aga eelkõige kohalike omavalitsuste puhul. Praegune kompromissettepanek, milles liidumaad on kokku leppinud, tooks kaasa lihtsustatud horisontaalse rahalise ühtlustamise. Kulutuste tegemise pädevuste väljaselgitamise osas jääb see aga ebamääraseks ja tuludega seotud autonoomsust sellega ei suurendata. Alternatiivseid transporditaristu rahastamise instrumente, sealhulgas avaliku ja erasektori partnerlusi, kasutatakse traditsiooniliste riigi vahendite kõrval ainult

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

piiratud. Lisaks takistavad investeerimist keerukad planeerimiskohustused valitsemissektori eri tasanditel, haldussuutlikkusega seotud kitsaskohad ja keerulised heakskiitmismenetlused. Investeerimist võib positiivselt mõjutada ka riigihangete tõhusam kasutamine, kuna kogu ELis avaldatavate hanketeadete hulk on ELi keskmisest jätkuvalt märkimisväärselt väiksem.

- (7) Äriühingu tulumaksu süsteemi keerukus pärsib jätkuvalt erasektori investeeringuid ning äriühingute üldine tulumaksukoormus, sealhulgas kohalik ettevõtlusmaks (*Gewerbesteuer*) ja solidaarsusmaks, püsib suur. Kohalik ettevõtlusmaks vähendab tõhusust, kuna maksubaasi on lisatud mittetulunduslikke elemente. Maksusüsteem soodustab omakapitali kaudu rahastamise asemel eelistama laenuvahendite kaudu rahastamist: võlguoleku soosimise näitaja oli 2015. aastal liidus suuruselt kaheksandal kohal. Suhteliselt majanduskasvusõbralike tarbimismaksude ja korduvate omandimaksude osatähtsus kõigis maksudes püsis 2007.–2014. aastal stabiilselt 28–29 % juures, mis on liidu keskmisega (ligikaudu 32–33 %) võrreldes madal tase. Selle asemel, et tugineda rohkem korduvatele omandimaksudele, mis ei põhjusta nii palju moonutusi, on jätkunud kinnisvara võõrandamismaksu tõusu trend. Maksuhalduse moderniseerimiseks astunud sammud piirdusid sellega, et föderaalvalitsus võttis vastu õigusakti maksuhalduskorra lihtsustamiseks. Maksuandmete automaatset jagamist 16 liidumaa maksuameti vahel, mis võiks parandada maksuauditite tõhusust, ei toimu siiani. Struktuursed puudused ja moderniseerimisega viivitamine toovad kokkuvõttes kaasa maksuametite tegevuse suhtelise ebatõhususe ja ebaefektiivse maksukogumise.
- (8) Rahastamistingimused on Saksamaal üldiselt soodsad. Riskikapitaliturg on aga rahvusvahelises võrdluses jätkuvalt vähe arenenud ja selle suurust võivad piirata maksudega seotud raamtingimused. Riskikapitali kättesaadavuse parandamine on oluline ettevõtluse stimuleerimiseks, muu hulgas kõrgtehnoloogia ja teadmispõhiste teenuste sektorites. Saksamaa föderaalvalitsus on hakanud rakendama mitmesuguseid meetmeid riskikapitali tingimuste parandamiseks ja praegu arutatakse täiendavaid meetmeid. Lisaks võib riskikapitali õigusraamistiku läbivaatamine aidata stimuleerida investeeringuid erasektorist, sealhulgas välisinvestoritelt.
- (9) Poliitikameetmed konkurentsi suurendamiseks teenuste sektoris, eriti kutseteenuste sektoris, on olnud kasinad. Saksamaa on üks liikmesriikidest, millel on teenuste sektoris suured regulatiivsed tõkked. Piiravad tooteturueeskirjad mõjutavad hindu ja tootlikkust. Väike tööviljakus ja suured kasumimarginaalid viitavad sellele, et Saksamaal on kutseteenuste sektori tulemusnäitajate parandamiseks märkimisväärselt palju ruumi. Äriteenuste alal on probleemid tingitud tegevuslubade andmisega seotud nõuetest, valdkondadeüleste tegevuste piirangutest, kindlustusnõuetest ja kindlaksmääratud tariifidest. Jätkuvalt kohaldatakse õigusliku vormi ja osalusega seotud nõudeid. Tegevuskavas, mille Saksamaa esitas reguleeritud kutsealadele juurdepääsu ja nendega tegelemist käsitleva vastastikuse hindamise tulemusel, on välja pakutud ainult piiratud arv meetmeid, kuigi ambitsioonikamate ettepanekute jaoks on selgelt ruumi.
- (10) Kuigi tööturunäitajad on üldiselt väga head ja tööpuuduse määr on kõigi aegade üks madalaimaid, on vananev tööjõud ja oskuste nappus eesisev probleem, mis tähendab, et olemasolevat tööjõudu on vaja täielikult kasutada. Kuna kõnealused suundumused ei tekita probleeme mitte ainult tööturul, vaid ka seoses pensionisüsteemi jätkusuutlikkuse ja piisavusega, on hädasti vaja suuremaid stiimuleid hilisema pensionile jäämise soodustamiseks. Eakate vaesusrisk (2014. aastal 16,3 %) ületab ELi keskmist (13,8 %) ning riikliku pensioniskeemi asendusmäär alandatakse praegu järk-järgult, kuid teise või kolmanda samba pensioniskeemidega liitumise määrad on riski leevendamiseks liiga madalad. Nende inimeste arv, kes saavad majanduslikust olukorrast sõltuvat pensionäri miinimumsissetulekut, kasvas ajavahemikul 2003–2014 peaaegu kahekordseks. Ettepanekuid hilisema pensionile jäämise stiimulite suurendamiseks (*Flexi-Rente*) ei ole seni aga vormistatud. Aeg näitab, kui tulemuslikult suudavad need neutraliseerida 2014. aastal kasutusele võetud ennetähtaegselt pensionile jäämise stiimuleid.
- (11) Teatavate rühmade, eelkõige naiste ja sisserändaja taustaga inimeste potentsiaali tööturul ei kasutata jätkuvalt piisavalt ära ja endiselt on mittetöötamise stiimuleid, eelkõige leibkondade teise sissetuleku teenijate jaoks. Maksusüsteemi ja tervisekindlustuse eripärad ei innusta leibkondade teise sissetuleku teenijaid tööle minema või töötundide arvu suurendama. See on üks põhjus, miks täistööajaga töötavate naiste osakaal on väike ja miks naiste keskmine töötundide arv on üks väiksemaid liidus, kuigi naiste tööhoive määr on kõrge. Kuigi miinimumpalga kehtestamise tulemusel on toimunud väike üleminek minitöökohtadelt standardtöökohtadele, on minitöökoht jätkuvalt ligikaudu seitsmel miljonil töötajal (kellest viiel miljonil on minitöökoht ainuke tasustatav töökoht). Minitöökohas teenitava tulu vabastamine üksikisiku tulumaksust ja paljudel juhtudel ka kõigist töötaja tasustavatest sotsiaalmaksetest võib samuti vähendada töötajate huvi otsida töökohti, kus teenitakse rohkem kui minitöökoha palga ülemäär 450 eurot kuus. See negatiivne stiimul on paljudel juhtudel veelgi suurem abikaasade puhul, kelle tulumaksu arvestatakse ühiselt. Töötaja tasustavate sotsiaalmaksete suurenemine võib

suures osas neutraliseerida positiivse mõju, mida mitme hüvitise mõningane suurendamine ja maksuvaba määra korrigeerimata jätmine on avaldanud leibkondade sisstulekutele ja tarbimisele. Maksukiil miinimumpalga juures on muude liikmesriikidega võrreldes suur, millega kaasneb väiksem sissetulek palgaskaala alumises otsas. Töötajate sotsiaalkindlustusmaksete või üksikisiku tulumaksu vähendamine muu hulgas suunatud hüvitiste või maksutagastuste kaudu vähendaks maksukiilu ja suurendaks madalapalgaliste kasutatavat tulu ning parandaks seega tarbimisvõimalusi.

- (12) Viimasel aastal toimunud suur pagulaste sissevool on toonud Saksamaal kaasa mitmeid sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi. Kui lühikeses perspektiivis suurendab pagulaste sissevool avaliku sektori kulutusi ja loob täiendavat sisenõudlust, suurendades nõnda SKPd, siis keskpikas perspektiivis sõltub selle mõju tööhõivele ja majanduskasvule pagulaste edukast tööturualasest ja sotsiaalsest integreerimisest, sealhulgas haridusliku toe kaudu. See küsimus on poliitilises tegevuskavas tähtsal kohal nii ELi kui ka liikmesriigi tasandil ning seda jälgitakse ja analüüsitakse hoolikalt, mh 2017. aasta riigiaruandes.
- (13) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud põhjalikult Saksamaa majanduspoliitikat ja avaldanud selle tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riikliku reformikava ning varasematel aastatel Saksamaale esitatud soovitude järelemeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Saksamaa eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3.
- (14) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja on arvamusel, ⁽¹⁾ et Saksamaa eeldatavasti täidab stabiilsuse ja kasvu pakti.
- (15) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3,

SOOVITAB Saksamaal võtta 2016.–2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Saavutada avaliku sektori investeeringute püsiv kasvutrend eelkõige taristu, hariduse ning teadustegevuse ja innovatsiooni valdkonnas, pidades silmas keskpika perioodi eelarve-eesmärki. Parandada föderaalsete fiskaalsuhete ülesehitust eesmärgiga suurendada avaliku sektori investeeringuid ning seda eelkõige kohalike omavalitsuste tasandil.
2. Vähendada maksusüsteemi ebatõhusust, eelkõige vaadates läbi äriühingute maksustamise ja kohaliku ettevõtlusmaksu, moderniseerida maksuhaldust ja vaadata läbi riskikapitali õigusraamistik. Kehtestada meetmed konkurentsi edendamiseks teenuste, eelkõige äriteenuste ja reguleeritud kutsealade sektoris.
3. Suurendada hilisema pensionile jäämise stiimuleid ja vähendada mittetöötamise stiimuleid leibkonna teise sissetuleku teenijate jaoks. Vähendada madalapalgaliste suurt maksukiilu ja soodustada üleminekut minitöökohtadelt standardtöökohtadele.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Tšehhi Vabariigi 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Tšehhi Vabariigi 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta**

(2016/C 299/06)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Tšehhi Vabariiki ei nimetatud ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (2) 2016. aasta aruanne Tšehhi Vabariigi kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Tšehhi Vabariigi edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide saavutamisel.
- (3) 11. mail 2016 esitas Tšehhi Vabariik oma 2016. aasta lähenemisprogrammi ja 12. mail oma 2016. aasta riikliku reformikava. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL)

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.

- (5) Tšehhi Vabariigi suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta lähenemisprogrammi kohaselt näeb valitsus 2016. aastal ette valitsemissektori nominaalse eelarvepositsiooni väikest halvenemist tasemele $-0,6$ % SKPst ja alates 2017. aastast üldist stabiliseerumist tasemel $-0,5$ % SKPst. Keskpika perioodi eelarve-eesmärki, milleks on struktuurne eelarvepuudujääk 1 % SKPst, täidetakse jätkuvalt kogu programmi kestel. Lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse jääma 2016. aastal tasemele $41,1$ % ja langema 2019. aastal $39,3$ % tasemele. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi põhjal peaks struktuurne eelarvepositsioon olema 2016. aastal $-0,7$ % SKPst ja 2017. aastal $-0,9$ % SKPst ning seega keskpika perioodi eelarve-eesmärki ületama. Võimalike edasiste kõrvalekallete hindamisel lähtutakse nõudest hoida struktuurne eelarvepositsioon keskpika perioodi eelarve-eesmärgi tasemel. Nõukogu on lähenemisprogrammidele antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes arvamusel, et Tšehhi Vabariik peaks stabiilsuse ja kasvu pakti nõuded täitma.
- (6) Pikas perspektiivis on Tšehhi Vabariigi eelarve jätkusuutlikkusega seotud riskid keskmised. Need riskid tulenevad peamiselt elanikkonna vananemisega seotud kulutuste prognoositavast mõjust, eelkõige tervishoiu, kuid ka pensionide valdkonnas. Hiljuti vastuvõetud või kavandatud meetmed pensionisüsteemi muutmiseks võivad rakendamise korral tuua kaasa riigi rahanduse olukorra halvenemise pikas perspektiivis. Kõigepealt võttis valitsus 2016. aasta veebruaris vastu õigusakti, mis annab talle volituse kohandada pensionide indekseerimismehhanismi paindlikumal viisil. Teiseks arutatakse praegu ettepanekuid seada seadusjärgse pensioniea ülempiiriks 65 eluaastat ja kehtestada pensioniea korrapärase läbivaatamise mehhanism. Praegu ei ole kavas madalat seadusjärgset pensioniiga tõsta. Tervishoiu puhul on üheks mureküsimuseks pikaajaliste kulutuste prognoositud suurenemine. Tšehhi Vabariigil tuleb parandada oma tervishoiusüsteemi juhtimist ja kulutasuvust, ehkki mõningaid meetmeid praegu eri etappides juba rakendatakse. Näitajad viitavad kaupade ja teenuste suurele tarbimisele ning suhteliselt suurele sõltumisele haiglapõhisest hooldusest, mis on kallim kui ambulatoorsed teenused. Näib, et olemasolevaid terviseandmeid ei kasutata statsionaarse ravi planeerimisel ja ratsionaliseerimisel tõhusalt. Läbivaatamisel on haiglaravi hüvitamise süsteem, milles on mitmeid puudusi, näiteks haiglate väike valim viitemäärade arvutamiseks. Ikka veel ei ole piisavalt uuritud võimalusi, kuidas täiustada ambulatoorse ravi koordineerimist, parandada perearstide rolli patsientide suunamisel ja piirata ambulatoorsete teenuste ebavajalikku tarbimist.
- (7) Tšehhi Vabariigi eelarveraamistik on üks nõrgemaid liidus. 2015. aasta veebruaris kiitis valitsus heaks reformipaketi peamiste puuduste kõrvaldamiseks selles valdkonnas, kuid pakett ootab veel ratifitseerimist parlamendi poolt. Paketi eesmärk on võtta riigisisesse õigusesse üle nõukogu direktiiv 2011/85/EL⁽²⁾. Kavandatud reformiga nähakse ette tugevam kulutuste piiramine, sidudes need otseselt keskpika perioodi eelarve-eesmärgiga. Reformi alusel seatakse valitsusele kohustus võtta vastu eelarve, mis tagab riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse, ning loodaks sõltumatu eelarvenõukogu riigi rahanduse kontrollimiseks ja läbipaistvuse suurendamiseks.
- (8) Investeeringud elaniku kohta jäävad Tšehhi Vabariigis endiselt alla ELi keskmise ja on suures osas koondunud pealinna piirkonda. Haldus- ja regulatiivsed tõkked piiravad jätkuvalt ettevõtluskeskkonna tõhusust ja takistavad investeerimist. Transpordi- ja energiataristu projektide rakendamisel esinevad konkreetsed kitsaskohad. Lisaks oli ELi vahendite kasutamine programmitöö perioodil 2007–2013 aeglane; see oli peamiselt tingitud keerukatest menetlustest, juhtimis- ja kontrollisüsteemide puudustest, riigihankemenetluste ebatõhususest ja projektide rakendamises osalevate asutuste nõrgast haldussuutlikkusest. Transporditaristusse investeerimisel on haldustakistusteks muu hulgas maakasutuslubade väljastamise menetluste aeglus ja viivitused, mis tulenevad konkurentsiametile esitatud kaebuste menetlemise korrast. Energiatõhususe osas on riiklikud programmid energiamahukuse vähendamiseks olnud killustunud ja kulude poolest ebatõhusad. On märke, et energiasääst ei parane kooskõlas

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁽²⁾ Nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 41).

riikliku energiatõhususe tegevuskavaga. Teenustesektoris on mõningaid märke regulatiivsetest piirangutest. See kehtib eelkõige mõnes konkreetnes kutseteenuste sektoris, kus sisenemis- ja tegutsemistõkked on suuremad kui ELis keskmiselt. Kvaliteetsete veebipõhiste avalike teenuste vähene kasutamine halvendab samuti ettevõtluskeskkonda ja viitab pakkumise puudulikkusele. E-valitsuse teenuste puhul ei kasutata täiel määral ära tehnoloogia võimalusi, et parandada nende teenuste kasutajasõbralikkust, ja nende keerukuse tase on liidus üks madalamaid. Olemasolevad tõendid osutavad maksudest kõrvalehoidumise suhteliselt suurt esinemist Tšehhi Vabariigis. Selle probleemi lahendamine, eriti käibemaksu osas, on poliitiline prioriteet. Teisalt ei ole kavandatud meetmeid maksude maksmisega seotud suhteliselt suurte kulude vähendamiseks või maksusüsteemi lihtsustamiseks. Deklaratsioonide esitamisele eelnevaid maksuhalduri pakutavaid teenuseid on vähe. Maksumaksjad ei kasuta kuigi palju e-maksudeklaratsiooni süsteemi, ehkki käibemaksu osas on edusamme tehtud. Lisaks on maksukogumise kulud vastavalt uusimatele rahvusvahelistele aruannetele suhteliselt kõrged. Tööandjate suurte sotsiaalmaksete tõttu on tööjõumaksud üldiselt kõrged ja maksude hajutamine muudesse valdkondadesse, nagu omandimaks, on piiratud.

- (9) Hulk näitajaid viitab olulistele puudustele avalikus halduses. Teatavaid edusamme on tehtud seadusandlike ja muude kui seadusandlike meetmete vastuvõtmisel 2015. aasta korrupsioonivastase tegevuskava raames. Parlament kiitis 2015. aasta novembris heaks hankeregistri seaduse. Selle õigeaegne rakendamine ja edasiarendamine võiks parandada riigihangete läbipaistvust ja kulutasuvust. Endiselt on aga vastu võtmata mõningad olulised korrupsioonivastased õigusaktid, näiteks huvide konflikti seaduse muudatus ja uus erakondade rahastamise seadus. Mitme vastuvõetud meetme täitmist on raske tagada ja nende mõju on väike; paljud kavandatud meetmed aga on korduvalt edasi lükatud järgmisse tegevuskavasse. Ehkki Tšehhi riigihanke-süsteemi puudusi on püütud kõrvaldada, on veel arenguruumi konkurentsi ja seega ka kulutõhususe suurendamisel. Nimetatud puudused on osaliselt tingitud asjaolust, et hankijatel puudub asjakohane koolitus ja et lepinguid sõlmides pööratakse liiga vähe tähelepanu kvaliteedikriteeriumidele. Avalik sektor toetub suurel määral konkurentsi välistavatele menetlustele; pakkujaid ei suudeta ligi meelitada ja koondhankeid kasutatakse harva. Siiski loodetakse, et riigihankemenetluste ajakohastamist käsitlevate äsja üle võetud riigihankedirektiivide rakendamine annab võimaluse võtta riigihankepoliitikas kasutusele strateegiline ja tõendus põhine lähenemisviis, mis hõlmab professionaalsuse suurendamist, riigihangete koondamist, suuremat tähelepanu kvaliteedikriteeriumidele ja hankijate terviklikkust.
- (10) Viimastel aastatel on märkimisväärselt kasvanud investeringud teadus- ja arendustegevusse, kuid tulemused on endiselt kesised ning muret valmistab teadus- ja arendustegevuse taristu jätkusuutlikkus. Tšehhi teadussüsteemis on praegu käimas kaudu viibinud, kuid olulised juhtimisreformid, eelkõige hindamise ja rahastamise osas. Praegune rahastamismehhanism on killustatud, koordineerimine asjaomaste asutuste vahel puudulik ning ülesannete ja prioriteetide jaotus ebaselge. Töötatakse välja teadus- ja arendustegevuse põhjalikku hindamisraamistikku, mis on seotud rahastamisega, kuid edasimineku on aeglane. Pisut on püütud parandada akadeemiliste ja äriühingute sidemeid. Kõnealuseid sidemeid on nõrgendanud riiklike teadusasutuste hindamise raamistik, milles ei võeta arvesse koostööd ettevõtetega.
- (11) 2016. aasta jaanuaris kiitis parlament heaks kõrgharidusreformi. Jätkuvalt on probleemiks õpetaja elukutse vähene atraktiivsus; üheks põhjuseks peetakse suhteliselt madalat töötasu, samuti valmistab muret õpetajaskonna vananemine. Õpetajate ja pedagoogilise personali jaoks töötatakse välja uut karjäärisüsteemi, et elukutse atraktiivsust suurendada, kuid selle rakendamine on edasi lükatud. Õpitud tulemused on üldiselt head, kuid need mõjutab tugevalt õpilaste sotsiaal-majanduslik taust. Teravaks probleemiks on ebasoodsas olukorras olevate rühmade, eelkõige romade halvemad õpitud tulemused. Hinnangu kohaselt langeb väga suur osa roma lapsi koolist välja. Paljud roma lapsed saavad hariduse väljaspool tavakooli ja nende õppetandardid on seetõttu madalamad kui ülejäänud elanikkonna lastel. Piisavalt ei ole arendatud koolitusvõimalusi, et aidata õpetajatel kõnealuse probleemiga tegeleda; nende õpetajate osakaal, kes osalevad segarühmade õpetamise ja kaasava hariduse alases enesetäienduses, on väike. Palju on võetud kaasava haridusega seotud seadusandlike ja haldusmeetmeid ja hakatud neid rakendada. Need meetmed peaksid aitama vähendada lõhet roma ja mitteroma laste haridustaseme ja õpitud tulemuste vahel. Parlament võttis 2016. aasta märtsis vastu haridusseaduse muudatused, millega

laiendatakse kohustuslikku haridust eelõppe viimasele aastale ja tagatakse väiksemate laste õigus lasteaiakohale. Sellele vaatamata takistab ebavõrdsus haridussüsteemis inimkapitali kvaliteedi parandamist ja osutub hilisemas elus takistuseks ka tööturul.

- (12) Tööturu olukord Tšehhi Vabariigis on paranenud, kuid tööhõive määra edasine kasv sõltub alaesindatud rühmade suuremast osalemisest. Nendesse rühmadesse kuuluvad väikelaste emad, madala kvalifikatsiooniga töötajad ja romad. Haavatavate rühmade osalemist aitaksid suurendada riikliku tööturuasutuse teavitustegevus, asjakohased ja sihipärased aktiivsed tööturumeetmed ning personaalsed teenused. Väikelaste emade osalemist tööturul pidurdab taskukohase hinnaga ja kvaliteetsete lastehoiuteenuste püsiv puudus, eelkõige kuni kolmeaastaste laste osas, ja päindliku tööaja korralduse vähene kasutamine. Viimastel aastatel on võetud meetmeid selle puuduse kõrvaldamiseks, kuid vaja on teha suuremaid jõupingutusi.
- (13) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Tšehhi Vabariigi majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Tšehhi Vabariigile esitatud soovitude järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Tšehhi Vabariigi eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada seeläbi ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3.
- (14) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja on arvamusel, (1) et Tšehhi Vabariik täidab eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti,

SOOVITAB Tšehhi Vabariigil võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võtta meetmeid riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks, võttes arvesse tulevase riske tervishoiuteenuste valdkonnas. Võtta vastu õigusaktid eelarveraamistiku tugevdamiseks.
2. Vähendada regulatiivseid ja haldustakistusi investeringutele, eelkõige transpordi ja energia valdkonnas, ning suurendada e-valitsuse teenuste kättesaadavust. Kiita heaks kavandatud korrupsioonivastased reformid ja parandada riigihangete korraldamist.
3. Tugevdada teadus- ja arendussüsteemi juhtimist ning soodustada akadeemiliste ringkondade ja ettevõtete vahelisi sidemeid. Suurendada õpetaja elukutse atraktiivsust ja võtta meetmeid, et suurendada ebasoodsas olukorras olevate, sh roma laste kaasatust tavakoolidesse ja -lasteaiadesse. Kõrvaldada takistused alaesindatud rühmade, eelkõige naiste suuremalt osalemiselt tööturul.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

(1) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Küprose 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamused Küprose 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/07)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltule,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Küprose suhtes kohaldati vastavalt nõukogu rakendusotsuse 2013/463/EL ⁽³⁾ artikli 1 lõikele 2 kuni 31. märtsini 2016 makromajanduslikku kohandamisprogrammi. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 472/2013 ⁽⁴⁾ artikli 12 alusel oli Küpros programmi rakendamise ajal vabastatud majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta kohasest järelevalvest ja hindamisest. Küpros osaleb pärast programmi rakendamise lõppu nüüd taas täielikult Euroopa poolaastas.
- (2) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 26. novembril 2015 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles ta märkis, et Küprose olukorda hinnatakse makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames pärast makromajandusliku kohandamisprogrammi

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ ELTL 306, 23.11.2011, lk 25.⁽³⁾ Nõukogu 13. septembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/463/EL, millega kiidetakse heaks Küprose makromajanduslik kohandamisprogramm ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2013/236/EL (ELT L 250, 20.9.2013, lk 40).⁽⁴⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrus (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel (ELT L 140, 27.5.2013, lk 1).

lõpuleviimist. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽¹⁾. Kuna Küprose rahahüük on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Küprosel tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.

- (3) 7. aprillil 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Küprose kohta. Selles hinnati Küprose majanduslikku ja sotsiaalsel olukorda ning probleeme pärast makromajandusliku kohandamisprogrammi rakendamise lõppu 31. märtsil 2016, samuti Küprose edusamme strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide saavutamisel. Aruanne sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Komisjon esitas põhjaliku analüüsi tulemused 7. aprillil 2016. Komisjoni analüüsi põhjal võib järeldada, et Küprosel esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on oluline, et Küprosel tegeleks era- ja avaliku sektori võlakoozumuse ning välisvõla näol esineva suuremahulise tasakaalustamatusega ja viivislaenude kõrge tasemega.
- (4) Küpros esitas oma 2016. aasta riikliku reformikava 28. aprillil 2016 ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi pärast tähtaega, 13. mail 2016. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (5) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 ⁽²⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitusel rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.
- (6) Pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse lõpetamist kohaldatakse Küprose suhtes stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareegluga seotud üleminekukorda. Struktuurne eelarvepositsioon on hinnangute kohaselt 2015. aastal ülejäägis 1,7 % SKPst, ületades keskpika eesmärgi sama määra võrra. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt täidetakse keskpika perioodi eelarve-eesmärk ka 2016. aastal. Kui poliitikat ei muudeta, valitseb siiski oht, et 2017. aastal kaldutakse keskpika perioodi eelarve-eesmärgist teataval määral kõrvale. Küprose struktuurne eelarvepositsioon halveneb prognooside kohaselt rohkem, kui on lubatud võlareegluga seotud üleminekukorra raames. Stabiilsusprogrammidele antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes näeb nõukogu ohtu, et Küprosel ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seetõttu tuleb võtta täiendavaid meetmeid, et tagada nõuete täitmine 2017. aastal.
- (7) Küprosel on oma makromajandusliku kohandamisprogrammi raames rakendanud olulisi eelarve- ja struktuurireforme. Vastu on veel võtmata teatud teised õigusaktid, mis on seotud eelarve koostamise menetlustega, nõuetega eelarve kohandamise kohta aasta jooksul ja kohustusi kontrollivate ametnike ülesannetega. Avalikku sektorit iseloomustab endiselt ebatõhusus. Eelkõige on palgad avalikus halduses (protsendina SKPst) euroala kõrgeimate seas, samas aga on tõhususe näitajad keskmised ning viitavad liikuvuse ja tulemuslikkuse stiimulite puudumisele. Riiklike kommunikaalteenuste (telekommunikatsioon, energia) iseloomustavad kõrged hinnad ja suhteline kaitstud konkurentsi eest. Makromajandusliku kohandamisprogrammi raames on Küprosel võtnud endale kohustuse võtta vastu siduv mehhanism, millega piiratakse avaliku sektori töötajate palgatõusu, et tagada riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus. Kuigi seaduseelnõu on ette valmistatud ja esindajatekojale esitatud, ei ole seda veel vastu võetud. Makromajandusliku kohandamisprogrammi raames on avaliku sektori tõhususe suurendamiseks esitatud avaliku halduse horisontaalse reformi, kohalike omavalitsuste reformikava ja riigi omandis olevaid üksusi käsitleva uue seaduse ettepanekud, kuid neid ei ole veel vastu võetud.

⁽¹⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (8) Küprose erasektori võlakooormus on endiselt liiga suur. Kuigi sundtäitmise ja maksejõuetuse raamistike reformimine on oluline samm laenuvõtjate ja võlausaldajate õiguste tasakaalustamisel, on veel vaja parandada nende tõhusust ja laiendada nende kasutust. Mitmed puudused nende raamistike toimimises takistavad erasektori võlataseme püsivat alandamist ja viivislaenude kiiremat vähendamist. See kahandab ka suutlikkust pakkuda ettevõtjatele teist võimalust. Samuti ei toimi ikka veel hästi erasektori võla restruktureerimise lahendused. Maksejõuetust käsitlevate õigusaktide tõhusaks rakendamiseks on oluline võtta vastu kõik vajalikud tsiviilkohtumenetluse eeskirjad. Maksejõuetusteenistus vajab täiel määral toimimiseks sobivat personali, IT-taristut ning piisaval arvul nõuetekohaselt koolitatud ja litsentsitud pankrotihaldureid. Lisaks on väga oluline omandiõigust tõendavate dokumentide väljastamise ja õiguste üleandmise usaldusväärsete ja kiirete süsteemide olemasolu, et vältida juhtumite kuhjumist ja kaitsta ostjaid, tagades omandiõiguste nõuetekohase kindlaksmääramise ja aidates kaasa usalduse taastumisele eluasemeturul.
- (9) Küprosel on suuri probleeme ka seoses kohtusüsteemi toimimisega. Ebatõhusad kohtumenetlused ja piiratud suutlikkus põhjustavad märkimisväärseid viivitusi kohtuasjade menetlemisel, mis kahjustab sundtäitmise ja maksejõuetuse raamistiku toimimist ja nõrgestab üldist ettevõtluskeskkonda. Kuni tsiviilmenetlusõigust ei reformita, kulgeb kohtuotsuste menetlemine ja täitmine ning kuhjunud kohtuasjade hulga vähendamine jätkuvalt aeglaselt.
- (10) Makromajandusliku kohandamisprogrammi raames on saavutatud märkimisväärset edu Küprose finantssüsteemi restruktureerimisel ja selle suhtes usalduse taastamisel. Küprosel tuleb aga veel taastada tavapärase laenuandmine majandusele ja vähendada viivislaene, mis moodustavad ligikaudu 55 % kõigist kodumajapidamistele ja mittefinantsettevõtetele antud laenudest. Ettevõtlussektori suur laenukooormus vähendab ettevõtete konkurentsivõimet ning kahjustab nende investeerimis- ja kasvusuutlikkust. Kuigi edusamme on tehtud, ei ole pankade pingutused elujõuliste laenuvõtjate võla restruktureerimisel veel andnud käegakatsutavaid tulemusi ning nende viivisnõuete korrigeerimine on jätkuvalt suhteliselt tagasihoidlik. Puudused lepingute täitmise tagamisel ja tagasimaksmise distsipliinis mõjutavad negatiivselt suutlikkust tegeleda strateegilise kohustuste täitmatajätmisega ja pidurdada viivislaenude tekkimist. Vaatamata krediidiregistri loomisele on piiratud ka pankade juurdepääs teabele laenuvõtjate sissetuleku ja vara kohta.
- (11) Küpros on teinud suuri jõupingutusi majanduse langusest välja toomisel, kuid investeringuid on endiselt vähe ja majanduse kasvupotentsiaal on tagasihoidlik. Programmi raames võttis Küpros vastu majanduskasvu tegevuskava, mille eesmärk on parandada konkurentsi, suurendada innovatsioonistiimuleid ja soodustada investeringuid, luues läbipaistvama ja tõhusama ettevõtluskeskkonna ning lihtsustades litsentsi- ja loamenetlusi. Erastamiskava rakendamise ja riigi reguleerivate asutuste tugevdamisega loodetakse meelitada ligi tootlikkust suurendavaid välisinvesteeringuid. Idufirmadel ja VKEdel on praegu väga vähe rahastamisele juurdepääsu võimalusi, arvestades rangeid pangalaenu tingimusi ja alternatiivsete rahastamisallikate puudumist. Juurdepääsu rahastamisele saaks hõlbustada ka ELi vahendite, näiteks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi ja ELi toetusprogrammide parema koordineerimise abil.
- (12) Tööturg hakkas taastuma 2015. aastal, kuid tööpuudus on vaatamata vähenemisele endiselt suur. Eelkõige on muret tekitav noorte tööpuudus ja pikaajaline töötus. Võetud on mõningaid meetmeid aktiivsete tööturumeetmete ja riiklike tööturuasutuste valdkonnas. Viimased ei suuda siiski endiselt rahuldada nõudlust, pakkuda kvaliteetset abi tööotsingutel ja nõustamisel ega jõuda registreerimata töötuteni. Edasi on lükatud kavad suurendada riiklike tööturuasutuste haldussuutlikkust, sealhulgas parandada otseselt klientide vajadustega tegelevate nõustajate spetsialiseerumist ja suurendada nende arvu. Aktiivsed tööturumeetmed ei ole kuigi tulemuslikud, kuna puudub praeguste programmide kvaliteedi tõhus järelevalve.
- (13) Kutsehariduses ja -õppes osalevate noorte osakaal on endiselt väike ja iseloomulik on tööandjate vähene osalemine õpilaste koolitamises. Siiski rakendatakse praegu meetmeid kooskõlas kutsehariduse ja -õppe strateegiaga.

- (14) Küprosel ei ole üldist tervisekindlustust ning sealne tervishoiusüsteem ei taga piisavat ja tõhusat juurdepääsu tervishoiule. Tervishoiu vähene riigipoolne rahastamine, suured kulud ja omast taskust makstavad summad on loonud olukorra, kus rahuldamata vajadusi on oluliselt rohkem kui teistes ELi riikides. Tuleks suurendada vahendite kasutamise tõhusust. Sobivateks meetmeteks, mille abil parandada Küprose tervishoiusüsteemi piisavust ja kulutõhusust, peetakse suurema autonoomia andmist riiklikele haiglatele ja riikliku tervishoiusüsteemi loomist, kuid neid meetmeid ei ole veel vastu võetud.
- (15) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud põhjalikult Küprose majanduspoliitikat ja avaldanud selle tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka Küprose stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Küprose eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda ELi üldise majandusjuhtimise tugevdamiseks tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–5.
- (16) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1.
- (17) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–5,

SOOVITAB Küprosel võtta 2016.–2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimist järgida 2016. ja 2017. aastal keskpika perioodi eelarve-eesmärki. Võtta 2016. aasta lõpuks vastu siduv mehhanism avalike teenistujate palkade kasvumäära piiramiseks. Võtta 2016. aasta lõpuks vastu horisontaalne avaliku halduse reform ja riigi omandis olevate üksuste juhtimise seadus ning rakendada kohalike omavalitsuste reformi. Võtta 2016. aasta lõpuks vastu teised õigusaktid, et viia lõpule uus eelarveraamistik.
2. Kõrvaldada 2017. aasta juuniks sundtäitmise ja maksejõuetuse raamistike täieliku rakendamise takistused ning tagada maksejõuetusteenistusele piisavad ressursid. Tagada omandiõigust tõendavate dokumentide väljastamise ja kinnisvaraga seotud õiguste üleandmise usaldusväärsed ja kiired süsteemid. Suurendada kohtusüsteemi tõhusust ja suutlikkust. Reformida tsiviilmenetlusõigust.
3. Võtta 2016. aasta lõpuks lisameetmeid, et tagada viivislaenude vähendamine ja tagatiste täpne hindamine korrigeerimise eesmärgil. Suurendada võlausaldajatele kättesaadava teabe hulka ja parandada praegu esitatavat teavet, et muuta krediidiregister täielikult toimivaks.
4. Kõrvaldada takistused investeringutele, eelkõige rakendades majanduskasvu tegevuskava, järgides erastamiskava ja tugevdades riigi reguleerivaid asutusi. Võtta meetmeid, et suurendada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu rahastamisele.

(¹) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

5. Parandada riiklike tööturuasutuste suutlikkust ja nendepoolset abi osutamist pikaajalistele töötutele; parandada registreerimata töötuteni jõudmist. Võtta vastu haiglareformi käsitlevad õigusaktid ja liikuda edasi üldise tervisekindlustuse kavandatud rakendamisega.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Bulgaaria 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamused
Bulgaaria 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta**

(2016/C 299/08)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. 17.–18. märtsil 2016 kinnitas Euroopa Ülemkogu iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 26. novembril 2015 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Bulgaariat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Bulgaaria kohta. Selles hinnati Bulgaaria edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. 8. märtsil 2016 võttis komisjon vastu teatise, milles esitati põhjaliku analüüsi tulemused. Komisjoni analüüsi põhjal võib järeldada, et Bulgaarias on ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Majandust iseloomustavad endiselt haavatav finantssektor ja ettevõtete suur võlakoormus suure tööpuuduse tingimustes.

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ ETL 306, 23.11.2011, lk 25.

- (3) Bulgaaria esitas 15. aprillil 2016 oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas täiendavad üksikasjad kõnealuse sätte kasutamise kohta suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Bulgaaria suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta lähenemisprogrammi kohaselt on valitsusel kavas parandada järk-järgult nominaalset eelarvepositsiooni -1,9 %-lt 2016. aastal -0,2 %-le SKPst 2019. aastal. 2017. aastaks on kavas saavutada keskpika perioodi eelarve-eesmärk – struktuurne eelarvepuudujääk 1 % SKPst. Lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse kerkima 2018. aastal tasemele 31,8 % ja langema 2019. aastal 30,8 % tasemele. Neid eelarveprognoose toetav makromajanduslik stsenaarium on pisut optimistlik. Kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast võetavaid meetmeid ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt valitseb oht, et 2016. aastal võidakse keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamise kohandamiskavast mõnevõrra kõrvale kalduda, ja kui poliitikat ei muudeta, siis kaldutakse sellest kõrvale ka 2017. aastal. Nõukogu on lähenemisprogrammidele antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes seisukohal, et Bulgaaria täidab eeldatavasti üldiselt stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid. Sellegipoolest tuleb võtta veel meetmeid, et tagada sätete täitmine nii 2016. kui ka 2017. aastal.
- (6) Bulgaaria on teinud teatavaid edusamme eelmise aasta soovitude rakendamisel ja tõhustanud tervishoiukulusid, eelkõige on ta koostanud riikliku tervishoiukava, mis võimaldab planeerida meditsiinikulusid territoriaalseid kriteeriume ja elanikkonna vajadusi arvesse võttes. Bulgaaria tervishoiusüsteem seisab silmitsi suurte probleemidega, sealhulgas piiratud juurdepääs, vähene rahastamine ja viletsad tervisenäitajad. Vaatamata maksude kogumisel tehtud jõupingutustele on varimajandus ikka veel tõsine probleem, mis mõjutab avaliku sektori tulusid. Mitteametlik töötamine, sealhulgas töötasu osaline deklareerimine ja kõrvalehoidumine sotsiaalmaksete tasumisest, moonutab tööturgu ja vähendab maksutulul.
- (7) Finantssektori ja eriti pangandussektori ettevaatamatud äritavad ja puudulik järelevalve on loonud soodsa pinnase tasakaalustamatuse kuhjumisele. Pangandus-, kindlustus- ja pensionifondide sektori olukorra hiljuti käivitatud läbivaatamine läbipaistval moel ja vastavalt parimatele rahvusvahelistele tavadele ning vajalike järelemeetmete võtmine peaksid tugevdama usaldust finantssektori vastu. Nii panganduse kui ka muude sektorite finantsjärelevalve parandamiseks astunud sammud on aidanud tugevdada finantsüsteemi ja loonud tingimused tärgava makromajandusliku taastumise toetamiseks.
- (8) Tööturg on pisut taastunud, kuid kõrvaldamata puudused takistavad majanduskasvu ja piiravad majanduse kohandumisvõimet. Tööturu kohanemist takistavad pikaajalise töötuse struktuur, tööjõu vähenemine ja vananemine, vähene tööjõus osalemise määr ja oskuste mittevastavus tööturu nõudlusele. Kuigi tööpuudus järk-järgult väheneb, on ikka veel suuri probleeme, mis on seotud näiteks pikaajaliste töötute ja NEET-noortega. Aktiivne tööturupoliitika võiks mängida olulisemat rolli ja aidata nendel rühmadel tööturule jõuda. Sotsiaaltoetusi saavate inimeste aktiveerimist takistab asjaolu, et hüvitisi maksvate ja tööturule integreerimist korraldavate

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

mitmesuguste ametite koostöö on killustatud ja vähene. Katseprojekti raames on loodud spetsiaalsed tööhõive- ja sotsiaalabikeskused, kus ühtaegu pakuvad oma teenuseid nii tööhõive- kui ka sotsiaalabiamet, kuid praegu ei ole veel tehtud otsust projekti laiendamise kohta pärast katseprojekti lõppu 2016. aasta detsembris.

- (9) Bulgaarias on ELi riikidest kõige madalam miinimumpalk, kuid see on alates 2011. aastast oluliselt kasvanud. Samas tekitab ebakindlust asjaolu, et puuduvad objektiivsed kriteeriumid miinimumpalga sätestamiseks. Vaatamata valitsuse ja sotsiaalpartnerite tehtud tööle ei ole Bulgaarias veel selgeid suuniseid või läbipaistvad kriteeriume miinimumpalga kehtestamiseks, mis võtaksid arvesse selle mõju töökohtade loomisele, sotsiaalsetele tingimustele ja konkurentsivõimele.
- (10) Vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse oht ning ebavõrdsuse tase püsivad Bulgaarias kõrgel. Edu saavutamiseks vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamisel on vaja toetada romade integreerimist tööturule, lihtsustada koolist tööle üleminekut ning parandada sotsiaal-, tervishoiu- ja tööturupoliitika katvust ja tulemuslikkust. Üldise miinimumsissetuleku kava raames elanikkonnale antav toetus ja korraldatud teavitustegevus on väga tagasihoidlikud. Hüvitiste tase on allpool vaesuspiiri ning seda ei ole viimastel aastatel suurendatud kooskõlas keskmise ja miinimumpalga arenguga. Kattuvust käsitleva hinnangu kohaselt ei saa hüvitist suur osa isikutest, kellel oleks õigus hüvitist saada. Vaesust aitaksid leevendada sihtrühmade parem teavitamine, kuid samas tuleb säilitada vastutustundlik eelarvepoliitika.
- (11) Haridussüsteem ei ole piisavalt suutlik, et hõlmata ohustatud rühmi ja tagada õppijatele vajalikke oskusi. Haavatavate rühmade nagu romade ja vaestest peredest pärit õpilaste juurdepääs haridusele on jätkuvalt üsna keeruline. Romade osalus on kõikidel haridustasemetel oluliselt madalam kui muu elanikkonna puhul. Haridussüsteemist varakult lahkunud noorte osakaal kasvab jätkuvalt ja on eriti suur maapiirkondades ja vähem arenenud piirkondades. Selleks et parandada õpitulemusi ja vältida väljalangemist, on väga oluline kõrvaldada tegurid, mis takistavad ebasoodsas olukorras olevate laste osalemist alushariduses. Parlamendis 2015. aasta septembris vastu võetud eel- ja koolihariduse seadus on oluline samm koolisüsteemi laiaulatuslikul reformimisel. Kõnealuse õigusakti rakendamine ja suunatud meetmed sotsiaalsete takistuste kõrvaldamiseks, et tagada ebasoodsas olukorras olevate rühmade täielik osalemine hariduses, peaksid pikemas perspektiivis aitama suurendada Bulgaaria majanduse kasvupotentsiaali ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Kõrgkooli astujate ja kõrghariduse omandanute osakaal on tõusuteel ja äsjaste koolilõpetajate tööhõive määr taastub aeglaselt, kuigi see on oluliselt allpool ELi keskmist.
- (12) Ettevõtlussektori laenukoormusest tulenev oht ja takistused finantsvõimenduse kasutamiseks on märkimisväärsed. Kehtiv maksejõuetusraamistik pakub vähe võimalusi võlgade tõhusaks restruktureerimiseks ja sellest on vähe abi ettevõtlussektori suure laenukoormuse vähendamisel. Äriühingute maksejõuetuse menetluse reform võiks parandada finantsvõimendust ning luua uusi laenu- ja investeerimisvõimalusi.
- (13) Bulgaaria riigihangete süsteemi toimimist takistavad struktuursed puudused, sealhulgas hankemenetluste süstemaatiline rikkumine, vähene haldussuutlikkus ja puudulik kontrollimehhanism, millele lisandub süstemaatiline kohtulik edasikaebamine, mistõttu lükkub tööde alustamine sageli edasi. Täielikul üleminekul ehangetele on saavutanud vaid vähest edu. Puudused Bulgaaria riigihangete süsteemis on viinud ELi rahastamisprogrammide tehtavate maksete katkestamiseni ja finantskorrektsioonide kohaldamiseni, selline olukord mõjutab ka ettevõtluskeskkonda laiemalt.
- (14) Ebastabiilne poliitika ja usalduse puudumine oluliste avalik-õiguslike asutuste (nt kohtute) suhtes pärsivad märkimisväärselt Bulgaaria majandusse tehtavaid investeeringuid. Reformide aeglane rakendamine avaliku halduse, teadusuuringute-, innovatsiooni- ja energiasuvaldkonnas on takistuseks investeerimiskliima parandamisel. Bulgaaria on vastu võtnud strateegilise raamistiku, et reformida ja ajakohastada avalikku haldust, kuid areng on olnud aeglane ja meetmete rakendamist on sageli edasi lükatud. Uute õigusaktide mõju ei hinnata süsteemselt, kuigi olukorra muutmiseks on astunud teatavaid samme. Õigusraamistiku sagedased muudatused tekitavad ebakindlust ning mõjutavad ettevõtluskeskkonda. Korruptsioon on endiselt suur probleem ja riigi ametiasutuste võitlust sellega takistab institutsioonide nõrkus ja killustatus. Soovitused kohtureformi ning korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta esitatakse Bulgaariale koostöö- ja jälgimiskorra raames. Need valdkonnad on üldise ettevõtluskeskkonna jaoks otsustava tähtsusega ja Bulgaaria riigipõhistes soovitustes neid ei käsitleta.

- (15) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Bulgaaria majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka lähenemisprogrammi ja riikliku reformikava ning varasematel aastatel Bulgaariale esitatud soovitude järelmeetmeid. Arvesse on võetud nende asjakohasust Bulgaaria eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast ning vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–4.
- (16) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige allpool toodud soovitusel 1.
- (17) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja lähenemisprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–4.

SOOVITAB Bulgaarial võtta 2016.–2017. aastal järgmisi meetmeid:

1. Saavutada 2016. ja 2017. aastal eelarve kohandamine 0,5 % SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suhtes. Parandada veelgi maksude kogumist ning võtta meetmeid varimajanduse, sealhulgas ebaseadusliku töötamise ulatuse vähendamiseks.
2. Viia 2016. aasta lõpuks lõpule pankade vara kvaliteedi läbivaatamine ja stressitest. Viia 2016. aasta lõpuks lõpule kindlustusandjate bilansi läbivaatamine ja stressitest ning erapensionifondide varade läbivaatamine. Võtta vajalikud järelmeetmed kõigis kolmes sektoris ja parandada jätkuvalt järelevalvet panganduses ja muudes sektorites.
3. Tugevdada eelkõige pikaajalistele töötutele ja NEET-noortele suunatud sotsiaalabi, sealhulgas asjakohaseid sotsiaalteenuseid, ja aktiivset tööturupoliitikat ning neid valdkondi integreerida. Tagada kvaliteetne õpe ebasoodsas olukorras olevate rühmade, sh romade jaoks. Tõhustada tervishoiusüsteemi, parandada juurdepääsu, rahastamist ja tervisenäitajaid. Töötada koostöös sotsiaalpartneritega välja miinimumpalga kehtestamise suunised ja kriteeriumid. Suurendada miinimumsissetulekut käsitleva kava katvust ja piisavust.
4. Reformida maksejõuetusraamistikku, et kiirendada saneerimis- ja kriisilahendamismenetlusi ning parandada nende tõhusust ja läbipaistvust. Suurendada kohtute suutlikkust maksejõuetuste menetlemisel. Tugevdada riigihankeameti ja avaliku sektori hankijate võimekust ning parandada avalike pakkumismenetluste kavandamist ja kontrolli, eelkõige rakendades täielikult riigihankesektori arendamise riikliku strateegia (2014–2020). Kiirendada e-hangete kasutuselevõttu.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Belgia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/09)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Belgia ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Belgia rahauhik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Belgia tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Belgia kohta. Selles hinnati Belgia edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja see sisaldas vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. 8. märtsil 2016 esitas komisjon põhjaliku analüüsi tulemused. Komisjon järeldab oma analüüsi põhjal, et Belgias ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust. Lisaks nõrgale

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

ekspordile esineb suur valitsemissektori võlakoormus, mis võib tulevikus riske tekitada. Hiljutised arengusuunad osutavad siiski konkurentsi suurenemisele. Parandusmeetmed, mis hõlmasid palkade kärpimist ja sotsiaalkindlustusmaksete vähendamisi, on aeglustanud tööjõukulude kasvu. Valitsemissektori võlg ei vähene, kuid riskid näivad lühikeses perspektiivis olevat piiratud.

- (3) 29. aprillil 2016 esitas Belgia oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatses kasutada.
- (5) 2016. aasta stabiilsusprogramm osutab sellele, et pagulaste erakorralisel sissevoolul 2015. ja 2016. aastal ning 2016. aastal võetud erakorralistel julgeolekumeetmetel on märkimisväärne mõju eelarvele, ning programmis esitatakse piisavad tõendid täiendavate eelarvekulude ulatuse ja olemuse kohta. Komisjoni kohaselt ulatus abikõlblike täiendavate kulude summa 2015. aastal 0,03 %ni SKPst, samas kui 2016. aasta lisanduv mõju on pagulastega seotud kulude puhul hinnanguliselt 0,17 % SKPst ja julgeolekumeetmete puhul 0,12 % SKPst. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 lõike 3 sätted võimaldavad arvestada selle lisakuluga, sest pagulaste sissevool, samuti terrorismiohu tõsidus on ebatavalised asjaolud, nende mõju Belgia riigi rahandusele on märkimisväärne ning võimaldades kõrvale kalduda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamisest, ei seataks ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Seepärast on nõutavat kohandust keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas 2015. aastaks vähendatud, et võtta arvesse pagulastega seotud lisakulusid. Lõplik hinnang 2016. aasta kohta, sealhulgas abikõlblike summade kohta, koostatakse 2017. aasta kevadel, lähtudes Belgia ametiasutuste esitatud vaatlusandmetest.
- (6) Belgia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ja võlareegliga seotud üleminekukorda. Komisjon esitas 18. mail 2016 vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 126 lõikele 3 aruande, kuna võis eeldada, et Belgia ei tee piisavaid edusamme võlareeglist kinnipidamiseks 2015. aastal. Analüüsi põhjal järeldati, et võlakriteerium tuleks lugeda täidetuks. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsusel kavas parandada järk-järgult valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni –2,6 %-lt SKPst 2015. aastal –0,2 %-le SKPst 2019. aastal. Keskpika perioodi läbivaadatud eelarve-eesmärk – struktuurselt tasakaalustatud eelarvepositsioon – on kavas saavutada 2018. aastaks. Ümberarvutatud struktuurne eelarvepositsioon⁽²⁾ viitab siiski sellele, et 2018. aastal on struktuurne puudujääk 0,4 % SKPst. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse jõudma 2016. aastal tippasemele 106,2 % ja langema 2019. aastaks 99,6 % tasemele. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt varitseb oht, et 2016. aastal ning 2016. ja 2017. aastal koosarvestatuna kaldutakse märkimisväärselt kõrvale soovitatud kohandamisest, kui poliitikat ei muudeta. Kui jätta hinnangust välja pagulaste erakorralise sissevoolu ja erakorraliste julgeolekumeetmete mõju eelarvele, ei ole prognoositud kõrvalekaldumine 2016. aastal enam märkimisväärne. Samas ei suuda Belgia eeldatavasti 2016. aastal järgida võlareegliga seotud üleminekukorda ja 2017. aastal, pärast üleminekuperioodi lõppu, saavutada võla vähendamise sihtaset. Stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes näeb nõukogu ohtu, et Belgia ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seetõttu tuleb Belgial võtta 2016. ja 2017. aastal täiendavaid meetmeid nende nõuete täitmiseks.
- (7) Lisaks nõrgale ekspordile ja konkurentsivõimele esineb suur valitsemissektori võlakoormus. Välismajanduse tulemused on alates 2000. aastast halvenenud, mida tõendab ülemaailmse turuosa vähenemine, ja seda raskendab asjaolu, et eksport on peamiselt suunatud vähem dünaamilistele turgudele. Kuigi turuosa negatiivne suundumus

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁽²⁾ Komisjon on teinud struktuurse eelarvepositsiooni ümberarvutuse stabiilsusprogrammist saadud teabe põhjal ja ühiselt kokkulepitud meetodikat järgides.

on viimastel aastatel peatunud, on kumuleerunud kahjum endiselt märkimisväärne. Riigi ekspordivõimekust kahjustab ka turusegmentide spetsialiseerumine ja suurem hinnakonkurents. Seda on vägagi keeruline ühildada riigi suurte tööjõukuludega. Tööjõu ühikukulu on kuni viimase ajani jõudsalt kasvanud madala tootlikkuse tulemusel ja eeskätt kiire palgatõusu tõttu. Viimane on tingitud palgakujundussüsteemi teatavatest erijoontest. Ühest küljest on reaalpalkade kasvumarginaalid seatud korduvalt liiga kõrgele. Teisest küljest ületas inflatsioon korduvalt ootusi ja inflatsiooni naaberriikides. Baasinflatsioonimäärade struktuursed erinevused Belgia ja naaberriikide vahel on põhjustatud peamiselt kiiremast teenusehindade kasvust ja jaeturu kesisest toimimisest. Selline inflatsioon kandus palkade automaatse indekseerimise üldise tava kaudu üle palkade kasvule. Üheskoos on need tegurid vähendanud tugevasti koordineeritud palgakujundussüsteemi tulemuslikkust. Selleks et peatada konkurentsivõime nõrgenemine ning selle negatiivne mõju ekspordile ja tööhõivele, on Belgia ametiasutused viimastel aastatel sekkunud palgakujundusprotsessi. On kehtestatud palkade kärpemeetmeid, sealhulgas piirangud reaalpalkade kasvule ja palkade indekseerimissüsteemi peatamine. Lisaks on vähendatud sotsiaalkindlustusmakseid. Kuid jätkusuutliku korrigeerimise tagamiseks on vaja palgakujundusraamistiku struktuurireforme, mis oleksid kooskõlas nõukogu viimaste aastate soovitustega. Kuigi valitsusel on kavas vaadata läbi 1996. aasta seadus, mis käsitleb tööhõive edendamist ja konkurentsivõime tagamist ning millega nähakse sotsiaalpartneritele ette palganormi kehtestamine iga kahe aasta järel, on seni tehtud edusammud väikesed. Ametlikuma seose tagamine palkade ja tootlikkuse vahel aitaks säilitada tootlikkuse hiljutist tõusu ja hoida ära varasemate probleemide kordumise.

- (8) Teatavaid edusamme on tehtud tööturu üldise toimimise osas. On võetud meetmeid töötamise stiimulite suurendamiseks, vähendades maksukiilu ja muutes töötushüvitiste süsteemi. Konkreetsete elanikkonnariühmade vahel valitsevate suurte tööhõiveerinevuste tulemuseks on endiselt tööjõu pidev alarakendamine, eelkõige madala kvalifikatsiooniga inimeste, noorte, eakamate ja siserändajataustaga inimeste seas. Lisaks toovad piirmaksumäärad tööturule sisenemisel või taasisenemisel kaasa tööturult eemale jäämise ja madala palga löksu teise sisetuleku teenijate ja teatavat liiki kodumajapidamiste jaoks, nt üksikud inimesed ja üksikvanemad. Seepärast on oluline viimistleda ja rakendada poliitikat, mis soodustab üleminekut tööturult eemalolemiselt või tööpuuduselt tööhõivele. Sotsiaal-majanduslikust taustast tingitud haridusliku ebavõrdsuse näitajad on ühed kõrgeimad liidus ning kesised haridustulemused selgitavad osaliselt siserändajataustaga inimeste puhul täheldatud mahajäämist tööturul. Praegu teostatavate haridusreformide eesmärk on eeskätt tegeleda haridussüsteemist varakult lahkumise probleemiga ning muuta paremaks alusharidust ja lastehoidu. Asjaomased ametiasutused loodavad reformidega suurendada ka kutsehariduse kvaliteeti ja tähtsust. Need reformid võiksid lihtsustada sujuvat üleminekut teadmistepõhisele ja teenusekesksele majandusele ning vähendada oskuste mittevastavust nõudlusele ja püsivat tööjõupuudust teatavatel kutsealadel. Lisaks nõuavad vanemaealiste töötajate vähene aktiivsus ja madal tööhõivemäär poliitikat, mis edendaks aktiivset vananemist ja toetaks tööturu nõudlust vanemaealiste töötajate järele. Samuti võiksid olla põhjendatud täiendavad maksumeetmed tööle asumise hõlbustamiseks.
- (9) Ka on veel märkimisväärselt arenguruumi, et parandada välise konkurentsivõime seda osa, mis ei ole seotud kuludega. Selleks et säilitada ja parandada heaolu, tuleb panna suuremat rõhku tootlikkuse kasvule ja investeringutele teadmistepõhisesse kapitali. See eeldab pidevat pürgimist väärtusahelas kõrgemal asuvate toodete ja nendega seotud teenuste poole, parandades innovatsioonitulemusi ja kasutades teadus- ja arendustegevuse tulemusi. Hoolimata kvaliteetsest avaliku sektori teadusuuringute süsteemist on Belgias suhteliselt vähe kiiresti-kasvavaid ettevõtteid innovaatilistes sektorites. Lisaks kahjustab ettevõtluskliimat haldus- ja regulatiivne koormus, mis pärsib ettevõtete loomist ja laienemist. Osalusega seotud nõuded ning hääleõiguse, õigusliku vormi ja valdkonnaülese tegevusega seotud piirangud pidurdavad äriteenuste turu dünaamikat. Tegevuspiirangutel ja jaemüüjate suhtes kehtival asutamispiirangutel on samasugune mõju jaemüügisektorile. Peale selle esineb puudusi õigusüsteemi tõhususe valdkonnas, millele lisandub info- ja kommunikatsioonitehnoloogia aeglane levik. Üheskoos loovad need tegurid erainvesteringutele märkimisväärsed tõkkeid. Nõuetele mittevastav taristu ja pikaajalised kitsaskohad vähendavad tootlikkuse kasvu ja investeringuid. Kõige pakilisem vajadus investeringute järele on transpordivõrgustikus. Tänu Belgia geograafilisele asukohale ja rahvusvaheliste organisatsioonide kohalolule on riigil õnnestunud ligi meelitada mitmeid jaotus- ja logistikakeskusi ning mitmesuguste ettevõtete rahvusvahelisi peakontoreid. Siiski on tiptunni liiklusemüügid kasvav probleem, mis kahjustab riigi ligitõmbavust välisinvestorite jaoks ning tekitab suuri majanduslikke ja keskkonnakulusid. Belgia ei saavuta tõenäoliselt oma kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise 2020. aasta eesmärki ja kannatab tõsiste õhusaaste probleemide all. Võttes arvesse majandustegevuse suurt kontsentreeritust pealinna ja sadamate ümbruses, on kõige kiireloomulisemad probleemid raudtee- ja maanteetranspordi põhitaristu ajakohastamine ning puuduvate

ühenduste loomine peamiste majanduskeskuste vahel. Samal ajal on oluline tegeleda tipptunni liiklusummikutega, tõhustades avalikke transporditeenuseid, optimeerides liikluskorraldust ning kõrvaldades turumoonutused ja negatiivsed maksusoodustused, nagu ametiautode sooduskohtlemine.

- (10) Samuti on probleeme omamaise elektritootmise piisavusega ja energiavarustuse kindlusega üldiselt. Mitme tuumakäitise kavandamata töökatkestused on tekitanud muret seoses viisiga, kuidas tasakaalustada elektrinõudlust ja -pakkumist, samal ajal kui tuumarajatiste järkjärgulise kasutusest kõrvaldamise ajakava pidev ümber tegemine on loonud keskkonna, mis ei soodusta pikaajaliste investeerimisotsuste tegemist. See omakorda on tinginud suurema impordi ja kahjustab energiavarustuse kindlust üha enam. Kuigi lühiajalise varustuskindluse riskid on väiksemad, on vajadus pikaajaliste investeeringute järele endiselt märkimisväärne. Lisaks uuele olulisele omamaisele tootmissuutlikkusele ja järjest parematele energiaühendustele on vaja arukaid võrke, et arendada välja nõudluse juhtimine. Võttes arvesse energiasektori suurtele projektidele kulunud märkimisväärset aega ja suurt vajadust asendusvõimsuse järele järgmisel kümnendil, on vaja kiirelt tegutseda, eelkõige tagada sobiv õigusraamistik, mis võimaldab edendada tootmisvõimsust.
- (11) Belgia on teinud mõningaid edusamme maksusüsteemi reformimisel, eelkõige nihutades makse tööjõult muudele maksubaasidele, mis järk-järgult vähendab tööjõu maksukiilu. Üksikisiku tulumaksu ja töötajate sotsiaalkindlustusmaksude vähendamine aitavad samuti lõhet vähendada. Sellest hoolimata on maksusüsteem jätkuvalt keeruline, lisaks kahjustavad maksubaasi konkreetsed erandid, vähendamised ja vähendatud maksumäärad. Mõnel juhul on tegemist maksutulu vähenemise, majanduslike moonutuste ja suure halduskoormusega. Samuti ei näi maksukoormuse nihutamine olevat eelarve seisukohast neutraalne. Maksusüsteemi ülesehitust saaks tunduvalt parandada, laiendades maksubaasi ning võimaldades madalamaid maksumäärasid ja tekitades vähem moonutusi. Rohkesti on maksukoormuse nihutamise potentsiaali ka seoses keskkonnamaksuga, võttes aluseks muu hulgas ametiautode sooduskohtlemise ja kütuseostukaardid, mis suurendavad saastet, ummikuid ja kasvuhoonegaaside heiteid.
- (12) Viimastel aastatel on Belgia teinud olulisi edusamme pensionisüsteemi reformimisel. Vastavalt 10. augusti 2015. aasta seadusele pensioniea tõstmise kohta kehtestati ennetähtaegselt pensionile jäämise tingimustega ja toitjakao-tuspensionide vanuse alampiiriga uus vanuse alampiir ja tööstaaži kriteeriumid tavapensionide puhul. Kuid isegi pärast hiljutisi reforme on pensionikulude osatähtsuse kavandatud suurenemine endiselt märkimisväärne. Varasemate soovitude kohaselt vähendaks pensioniea automaatne sidumine oodatava eluea muutumisega keskpikas ja pikemas perspektiivis jätkusuutlikkuse riske. Sellega seoses on valitsus teatanud oma kavatsusest võtta kasutusele punktisüsteemil põhinev pensionisüsteem, mis võimaldaks automaatseid kohandusi, et võtta arvesse demograafilisi suundumusi. Neid probleeme jälgitakse Euroopa poolaasta raames hoolega ka edaspidi.
- (13) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud põhjalikult Belgia majanduspoliitikat ja avaldanud selle tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Belgiale esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Belgia eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada seeläbi ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3.
- (14) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitus 1,

(¹) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

SOOVITAB Belgial võtta 2016.–2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Saavutada 2016. ja 2017. aastal eelarve aastane kohandamine vähemalt 0,6 % SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Kasutada juhuslikke tulusid, et kiirendada valitsemissektori võla vähendamist. Leppida kokku teostatavas eelarve-eesmärkide jaotuses kõigi valitsemissektori tasandite vahel. Lihtsustada maksusüsteemi ja kõrvaldada moonutavad maksukulud.
2. Konsulterides sotsiaalpartneritega, teostada tööhõive edendamist ja konkurentsivõime tagamist käsitleva 1996. aasta seaduse kavandatud läbivaatamine. Tagada palkade areng kooskõlas tootlikkusega. Tagada tööturu aktiveerimispoliitika tõhusus. Jätkata hariduse ja kutseõppe reforme ning pakkuda koolitust ebasoodsas olukorras olevatele ühiskonnarühmadele, eelkõige sisseerändajataustaga inimestele.
3. Edendada innovatsioonisuutlikkust, eelkõige soodustades investeringuid teadmispõhisesse kapitali. Suurendada äriteenuste sektori ja jaemüügisektori konkurentsivõimet, kõrvaldades põhjendamatud asutamis- ja tegevuspiirangud. Kõrvaldada transporditaristu investeringute ja energiatootmise suutlikkuse probleemid.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Madalmaade 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamused
Madalmaade 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/10)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 26. novembril 2015 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Madalmaid ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Madalmaade rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaksid Madalmaat tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 2016. aasta aruanne Madalmaade kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Madalmaade edusamme nõukogus 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide saavutamisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjon järeltab oma analüüsi põhjal, et

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

Madalmaades esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Väga tähtis on vähendada väga suurt kodumajapidamiste võlga. Jooksevkonto suur ja püsiv ülejääk, mis peegeldab majanduse struktuurilisi iseärasusi ja finantssektoriväliste äriühingutega seotud poliitikat, on jätkuvalt probleem, pidades samuti silmas ülekandumist teistele euroala liikmesriikidele.

- (3) 28. aprillil 2016 esitasid Madalmaad oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 (¹) artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatses kasutada.
- (5) Madalmaade suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ja võlareeglina seotud üleminekukorda. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt kavatses valitsus järk-järgult parandada valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni, et see jõuaks 2019. aastal 0,1 %-ni SKPst. Samas näeb valitsus 2016. aastaks ette ümberarvutatud struktuurse eelarvepositsiooni (²) halvenemise –1,4 %-ni SKPst; seejärel hakkab see näitaja paranema. Keskpika perioodi eelarve-eesmärk – struktuurne eelarvepuudujääk 0,5 % SKPst – on kavas saavutada 2019. aastaks. Ümberarvutatud struktuursest eelarvepositsioonist ilmneb siiski, et keskpika perioodi eelarve-eesmärk suudetakse täita juba alates 2018. aastast. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse jõudma 2016. aastal 65,4 %-ni SKPst ja seejärel järk-järgult vähenema 58,9 %-ni 2019. aastal. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt on Madalmaadel risk kalduda 2016. aastal, ja kui poliitikat ei muudeta, siis ka 2016. ja 2017. aasta kokkuvõttes ennetusliku osa nõuetest mõnevõrra kõrvale. Samas suudavad Madalmaad eeldatavasti 2016. aastal järgida võlareeglina seotud üleminekukorda ja 2017. aastal, pärast üleminekuperioodi lõppu, saavutada võla vähendamise sihttaseme. Nõukogu on stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes seisukohal, et Madalmaad täidavad eeldatavasti üldjoontes stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid. Sellegipoolest tuleb võtta veel meetmeid, et tagada sätete täitmine nii 2016. kui ka 2017. aastal.
- (6) Tööhõive hiljutise kasvu võib panna täiel määral ajutise töölepinguga töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate arvu suurenemisele. Kuigi Madalmaad on võtnud meetmeid kõnealuse küsimusega tegelemiseks, on vaja terviklikumat lähenemisviisi. Aeglane üleminek tähtjaliste lepingute asemel tähtajatute lepingute kasutamisele võib endiselt põhjustada tööturu segmenteeritust. Tähtjaliste lepingute suur ja üha kasvav osatähtsus torkab silma ka seetõttu, et ühelt poolt tähtjaliste lepingute ja teiselt poolt tähtajatute lepingute tööhõive kaitset käsitlevate sätete erinevus on väga suur. Füüsilisest isikust ettevõtjatel, kellel muid töötajaid ei ole, on sagedamini väiksem töövõimetus-, töötus- ja vanaduskindlustus, mis võib pikas perspektiivis mõjutada sotsiaalkindlustussüsteemi jätkusuutlikkust. Võetud on mitmeid meetmeid, millega on vähendatud tähtajatust ja tähtjalisest lepingust tulenevaid erinevusi. Säilinud on füüsilisest isikust ettevõtjaks hakkamise rahalised stiimulid – soodusmaksustamine ja vabastus teatavate sotsiaalkindlustusmaksete tasumisest.
- (7) Kodumajapidamiste suure võlakoormuse probleemi lahendamise võti peitub eluasemeturul, kus aastakümnete jooksul on suurenenud jäikus ja turgu moonutavad stiimulid, mis on mõjutanud rahastamist eluasemeturul ja sektoripõhist säästmist. Kodumajapidamised kalduvad kinnisvara väärtusele tuginedes hüpoteeklaene suurendama, mis suures osas peegeldab pikaajalisi maksusoodustusi, eelkõige võimalust hüpoteeklaenude intressid maksustatavast tulust maha arvata. Alates 2012. aastast rakendatud meetmetega on probleemi osaliselt leevendatud, kuid hoolimata nõukogu 2015. aasta soovitusest ei ole meetmeid tõhustatud. Tõrgeteta toimiva erasektori üürituru arengut pärsib subsidiumide kasutamine muudes elamumajanduse allsektorites. Sotsiaalelamusektor on üks suuremaid liidus, kuid sotsiaaleluset ei saa alati need, kes seda tegelikult vajavad. Sotsiaalelamusektoris on hakatud rohkem kasutama üüri eristamist sõltuvalt sissetulekust. Elamuettevõttes peavad hakkama eristama üldist majandushuvi pakkuvaid tegevusi (st sotsiaalelusetemete haldamist) ja muid tegevusi. Võttes

(¹) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

(²) Komisjon on teinud struktuurse eelarvepositsiooni ümberarvutuse stabiilsusprogrammist saadud teabe põhjal ja ühiselt kokkulepitud meetodikat järgides.

arvesse, et on kõrvaldatud mõned stiimulid, mis moonutasid sotsiaalelamuturul üürihinna ja sissetuleku vahelist seost, on asjakohane selles küsimuses, mida käsitleti nõukogu 2015. aasta soovitusel, nihutada põhiohk seirele. Eluasemeturg on siiski endiselt märkimisväärselt moonutatud ja soodustab jätkuvalt kodumajapidamiste võlgolekut. Nendes küsimustes tuleb võtta veel meetmeid.

- (8) Lisaks eluasemeturu moonutustele mõjutavad kodumajapidamiste netotulu ka kohustuslikud mittemaksulised osamaksud pensionisüsteemi teise sambasse. Teise pensionisamba süsteem toimib küll hästi kvaliteedi ja piisavuse osas, kuid sellel on ka puudusi, mis on seotud põlvkondadevahelise õigluse, läbipaistvuse ja majandusvapustuste taluvusega. Viimastel aastatel on pensionisüsteemi jätkusuutlikkust suurendanud pensioniea tõstmine 67. eluaastale 2021. aastaks ja selle sidumine oodatava elueaga alates samast aastast. Maksimaalse maksuvaba pensioniõiguste aastakoefitsiendi alandamise tõttu on keskmine pensionimakse vähenenud. Kodumajapidamised saaksid hakata raha paigutama majanduskasvu paremini toetaval viisil, kui kulud ja riskid põlvkonnasiseselt ja põlvkondade vahel asjakohaselt ära jaotada, minnes kaugemale indekseerimise ja finantspuhvrite vallas vastu võetud eeskirjadest (finantshindamise raamistik). Valitsus teatas, et ta kavatseb sotsiaalpartnereid kaasates reformida põhjalikult teise pensionisamba, et luua läbipaistvam ja kindlustusmatemaatilisel õiglasem süsteem.
- (9) Investeeringud vähenes majanduskriisi ajal märkimisväärselt ja on vaid osaliselt taastunud. Kogu majandust hõlmav investeeringute madalseis paistab suurel määral olevat tsüklilist laadi. Vähenemist põhjustas elamuturu langus ja eelarve konsolideerimiseks tehtud otsused. Suuri investeeringutõkkeid ei paista esinevat, kuid tundub, et ehitus- ja taastuvenergiasektori madal investeeringute tase tuleneb turu ebakindlusest ja regulatiivsetest põhjustest. Vaatamata laenuitingimuste paranemisele on uute laenudega seotud riskid praeguses finantskeskkonnas suurevõitu. Valitsussektori kulutused teadus- ja arendustegevusele on alates 2014. aastast langenud ning ka erasektori teadus- ja arenduskulutuste tase püsib madalana. Seetõttu soovitas nõukogu 2015. aastal Madalmaadel kulutada senisest rohkem avaliku sektori vahendeid teadus- ja arendusinvesteeringutele ning leida võimalusi erasektori teadus- ja arenduskulutuste suurendamiseks. Teadus- ja arendustegevusele tehtavad avaliku ja erasektori kulutused on haridustaset, õpiedukust ja majanduslikku arengut arvestades väikesed.
- (10) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Madalmaade majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemusel 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Madalmaadele esitatud soovituste järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Madalmaade eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–3.
- (11) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1.
- (12) Nõukogu on komisjoni põhjalikult analüüsinud ja hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitusel 3.

SOOVITAB Madalmaadel võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Piirata 2016. aastal kõrvalekaldumist keskpika perioodi eelarve-eesmärgist ja teha 2017. aastal eelarvekohandus 0,6 % SKPst. Eelistada avaliku sektori kulutuste tegemisel senisest enam teadus- ja arendusinvesteeringuid.
2. Kõrvaldada allesjäänud tõkked töötajate töölevõtmisel tähtajatu töölepinguga ja soodustada nende lepingute kasutamist tähtajaliste lepingute asemel. Käsitleda töötajateta füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise kiiret laienemist, muu hulgas vähendades, ilma ettevõtlust pärssimata, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist soodustavaid maksumoonutusi ja parandades taskukohase sotsiaalkaitse kättesaadavust füüsilisest isikust ettevõtjatele.

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

3. Võtta meetmeid, et muuta pensionisüsteemi teine samm läbipaistvamaks, põlvkondade lõikes õiglasemaks ja vapustuste suhtes vastupidavamaks. Võtta meetmeid eluasemeturu allesjäänud moonutuste vähendamiseks ja kodumajapidamiste võlguoleku soodustamise pidurdamiseks, eelkõige karpides võimalusi hüpoteeklaenu intresse maksustatavast tulust maha arvata.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Eesti 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Eesti 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/11)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Eestit ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Eesti rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Eesti tagama kõnealuste soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 2016. aasta aruanne Eesti kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Eesti edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmise ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjon järeldab oma analüüsi põhjal, et Eestis ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (3) Eesti esitas oma 2016. aasta stabiilsusprogrammi 28. aprillil 2016 ja oma 2016. aasta riikliku reformikava 10. märtsil 2016. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.
- (5) Eesti suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. Valitsuse 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt esineb 2016.–2018. aastal valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk ligikaudu 0,5 % SKPst, mis seejärel muutub tasakaaluks. Struktuurses arvestuses täidab Eesti kogu programmiperioodil jätkuvalt keskpika perioodi eelarve-eesmärki, milleks on struktuurne tasakaal. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse olema 2017. aastal ligikaudu 10 % ja vähenema 2020. aastal 9,5 %ni. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2016. aasta kohta usutav, kuid 2017. aasta kohta optimistlik. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi põhjal peaks struktuurne eelarvepositsioon liikuma 2015. aasta ülejäägist (0,6 % SKPst) 2016. aastal tasakaalu ja 2017. aastal väikesesse puudujääki (0,2 % SKPst), mida võib pidada keskpika perioodi eelarve-eesmärgi lähedaseks. Edasiste kõrvalekallete hindamisel lähtutaks nõudest hoida struktuurne eelarvepositsioon keskpika perioodi eelarve-eesmärgi tasemel. Nõukogu on stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes seisukohal, et Eesti täidab eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid.
- (6) Eesti on astunud tööjõus osalemise määra suurendamiseks olulisi samme, viies muu hulgas ellu töövõimereformi. See reform, mis jõustus 2016. aasta jaanuaris ja mida hakatakse täielikult rakendama alates 2017. aasta jaanuarist, suurendab üldist tööjõu pakkumist. Tööturul kaua eemal olnud inimeste taasintegreerimine saab olema keeruline. Uued aktiivsed tööturumeetmed on kehtestamisel, et aidata inimestel, keda töövõimereformiga toetatakse, siseneda tööturule ja sinna jääda, samuti on muudetud rahalise toetuse skeemi.
- (7) Eesti on võtnud meetmeid töötamise stiimulite parandamiseks, vähendades tööjõu maksukoormust kõigi sissetulekurühmade, sealhulgas madalapalgaliste puhul. See võib olla aidanud kaasa sellele, et Eesti madala kvalifikatsiooniga töötajate tööpuuduse määr on väiksem ja tööhõive määr suurem kui ELi keskmine. Juba vastu võetud meetmete kohaselt peaks alates 2017. aastast hakkama kehtima täiendav maksutagastus madalapalgaliste jaoks. Sellega kaasnevad aga kõrged maksupiirmäärad, mis võivad põhjustada madala palga löksu ja soodustada ümbrikupalkade maksmist. Nende meetmete mõju saab teada alles pärast nende hindamist.
- (8) 2020. aasta elukestva õppe strateegia ja 2015.–2018. aasta kutsehariduse ja -koolituse programmi rakendamine aitas suurendada kutsehariduses ja -koolituses osalemist ning nende vastavust tööturu vajadustele. Selliste kutsehariduses ja -koolituses osalevate õpilaste osakaal, kes saavad õpipõisiõpet, eeldatavasti suureneb, kuid oma õpingud pooleli jätvate õpilaste määr kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas tekitab jätkuvalt muret.
- (9) Endiselt on mõnevõrra puudu koolieelsete lasteasutuste kohti kuni kolmeaastastele lastele, kuid olukord on paranemas ja lisakohti luuakse igal aastal.
- (10) Eestis on suurim sooline palgalõhe liidus, mis 2014. aastal oli 28,3 %. Sellega kaasneb risk, et naiste potentsiaali ei kasutata täielikult ära. Sooline palgalõhe on tingitud muu hulgas tööalasest ja valdkondlikust soolisest segregatsioonist tööturul, erasektori palkade vähesest läbipaistvusest ja naiste pikematest karjääripausidest, mis tulenevad

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

hoolduskohustustest. Valitsus on andnud teada mitmest soolise palgalõhe vähendamise meetmest. Kavandatud meetmetega, mis tuleb veel vastu võtta ja rakendada, parandatakse muu hulgas andmete kogumist, antaks tööinspeksioonidele ülesanne jälgida, kuidas tööandjad kohaldavad võrdse tasustamise põhimõtet, edendatakse palkade läbipaistvust, antaks isadele stiimuleid osa vanemapuhkuse kasutamiseks ja suurendatakse lastehoiuvõimaluste kättesaadavust. Heaolu arengukava aastateks 2016–2023 hõlmab soolise võrdõiguslikkuse eesmärgi ja meetmeid tööturul soolise segregatsiooni ja stereotüüpide vastu võitlemiseks. Kavandatakse meetmeid perede hoolduskoormuse vähendamiseks ja hooldajate tööturule toomiseks, mis peaks mõjutama positiivselt naiste töajärgu osalemise määra.

- (11) Eestis ei ole igas omavalitsuses tagatud avalike teenuste kättesaadavus ja probleemiks on jätkuvalt kohalikul tasandil kvaliteetsete teenuste pakkumine transpordi, hariduse, eakate pikaajalise hoolduse ja muude sotsiaalteenuste valdkonnas. 2016. aasta märtsis esitas valitsus riigikogule haldusreformi seaduse eelnõu, mis sillutab teed kohaliku omavalitsuse reformile. Reformiga on nähtud ette nii vabatahtlikud kui ka valitsuse algatatud ühinemised eesmärgiga pakkuda kättesaadavaid ja kvaliteetseid teenuseid ning tagada tõhusam ja pädevam juhtimine. Muudetud sotsiaalhoolekandeseaduses on sätestatud miinimumnõuded üheksa sotsiaalteenuse jaoks, kuid selle rakendamine on ohus, sest teenuste pakkumine omavalitsuste poolt on kehv. Kavandatud kohaliku omavalitsuse reformi ei ole veel vastu võetud.
- (12) Investeeringute ja SKP suhtarv on Eestis üks suuremaid nii era- kui ka avalikus sektoris. Investeeringute edasiseks parandamiseks on riigil siiski vaja lahendada mõned probleemid. Eestis on võetud meetmeid, et viia ellu teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia „Teadmistepõhine Eesti“ ja ettevõtluse kasvustrateegia, mis üheskoos moodustavad aruka spetsialiseerumise raamistiku. Nende strateegiate hea koostoimimine võib aidata stimuleerida erainvesteeringute tegemist teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni, pidades eelkõige silmas, et ettevõtjate investeeringud teadustegevusse ja tehnoloogiasse kahanesid 2014. aastal 0,6 %ni SKPst ja Eesti tõenäoliselt ei saavuta 2020. aastaks oma teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni valdkonna eesmärgi 3 % SKPst. Teadusasutustega koostööd tegevate ettevõtete arv on väike, mistõttu patenditaotlusi on vähe. Tundub, et tööstustoodete ekspordi üldises struktuuris on viimastel aastatel toimunud nihe väiksema väärtusega toodete suunas. Kõrgtehnoloogiasektorites võib suuremat investeeringut takistada tööjõu ja oskuste nappus.
- (13) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud põhjalikult Eesti majanduspoliitikat ja avaldanud selle tulemused 2016. aasta riigipõhises aruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Eestile esitatud soovitude järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud üksnes nende asjakohasust Eesti eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastes riiklikes otsustes ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitusel 1 ja 2.
- (14) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammiga tutvunud ja on arvamisel, et Eesti täidab eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti,

SOOVITAB Eestil võtta ajavahemikus 2016–2017 järgmisi meetmeid:

1. Tagada kvaliteetsete avalike teenuste, eelkõige sotsiaalteenuste osutamine ja kättesaadavus kohalikul tasandil, võttes muu hulgas vastu ja viies ellu kavandatud kohaliku omavalitsuse reformi. Võtta vastu ja rakendada meetmeid soolise palgalõhe vähendamiseks, sealhulgas heaolu arengukavas ettenähtud meetmeid.

2. Edendada erainvesteeringuid teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni, tugevdades muu hulgas teadusasutuste ja ettevõtete koostööd.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Ungari 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Ungari 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta**

(2016/C 299/12)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Ungarit ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Ungari kohta. Selles hinnati Ungari edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjon järeldab oma analüüsi põhjal, et Ungaris ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust. Muret valmistavad endiselt eelkõige välisvõla pikendamise seotud suured vajadused ja viivislaenude osakaal, kuid välis- ja sisekohustustega seotud riske on vähendatud.

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

- (3) Ungari esitas 29. aprillil 2016 nii oma 2016. aasta riikliku reformikava kui ka 2016. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas kõnealuse sätte kasutamise täiendavad üksikasjad suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Lähenemisprogramm osutab sellele, et pagulaste erakorralisel sissevoolul on märkimisväärne mõju eelarvele, ning 6. mai lisas esitatakse piisavad tõendid täiendavate eelarvekulude ulatuse ja olemuse kohta. Komisjoni hinnangu kohaselt ulatus abikõlblike täiendavate kulude summa 2015. aastal 0,04 %ni SKPst ja praeguse seisuga ei ole 2016. aastal rohkem lisakulusid oodata. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 lõike 3 sätted võimaldavad arvestada selle lisakuluga, sest pagulaste sissevool on ebatavaline sündmus, selle mõju Ungari riigi rahandusele on märkimisväärne ning võimaldades ajutiselt kõrvale kalduda keskpika perioodi eesmärgi saavutamisest, ei seataks ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Seepärast on nõutavat kohandust keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas 2015. aastaks vähendatud, et võtta arvesse kõnealuseid kulusid. Lõplik hinnang 2016. aasta kohta, sealhulgas abikõlblike summade kohta, koostatakse 2017. aasta kevadel, lähtudes Ungari ametiasutuste esitatud vaatlusandmetest.
- (6) Ungari suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglit. Valitsus on 2016. aasta lähenemisprogrammis ette näinud, et valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk kasvab 2017. aastaks 2,4 %-ni SKPst ja seejärel väheneb 2020. aastaks järk-järgult 1,2 %-ni. Valitsusel on kavas struktuurset eelarvepositsiooni järk-järgult parandada, et saavutada 2019. aastaks keskpika perioodi läbivaadatud eelarve-eesmärk – struktuurne eelarvepuudujääk 1,5 % SKPst. Ümberarvutatud⁽²⁾ struktuurne puudujääk jääb siiski suuremaks kui keskpika perioodi eelarve-eesmärk. Lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema järk-järgult 75,3 %-lt 2015. aastal ning alla 65 % aastaks 2020. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2017. aastani üldjoontes usutav ja pärast seda järjest soodsam. Kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast ja eriti pärast seda võetavaid meetmeid ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt varitseb suur oht, et 2016. aastal, ja kui poliitikat ei muudeta, siis ka 2016. ja 2017. aastal kokku kalduakse nõutud kohandamisest märkimisväärselt kõrvale. Samas suudab Ungari eeldatavasti nii 2016. kui ka 2017. aastal saavutada võla vähendamise sihttaseme. Lähenemisprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes näeb nõukogu ohtu, et Ungari ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid. Seetõttu tuleb mõlemal aastal võtta täiendavaid meetmeid nende sätete täitmiseks.
- (7) Sisemine rahaline tasakaalustamatus on vähenenud ja pangandussüsteem on muutunud vähem haavatavaks, kuid probleeme veel on. Märkimisväärseid edusamme on tehtud erasektori võla vähendamisel, mis varem oli nomineeritud peamiselt välisvaluutas. Kodumajapidamistele laenude andmine näitas taastumise märke, kuid ettevõtelaenu puhul ei ole positiivset pööret veel toimunud. Taastuma on hakanud pangandussektori kasumlikkus, millele on kaasa aidanud majanduskeskkonna paranemine ja varasem mõõdukas pankade maksustamise poliitika. Pangad on laenutegevuses siiski jätkuvalt ettevaatlikud, vaatamata sellele, et nad on hästi kapitaliseeritud ja väga likviidsed. Pankade jaoks on endiselt peamiseks väljakutseks vähendada viivislaenude ikka veel suurt osakaalu, mis takistab uute laenude andmist ja seab surve alla kasumi. Jätkuvalt on suured tingimuslike kohustustega seonduvad riskid, mis tulenevad riigi omandi suurenemisest pangandussektoris.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁽²⁾ Komisjon on teinud struktuurse eelarvepositsiooni ümberarvutuse lähenemisprogrammist saadud teabe põhjal ja ühiselt kokkulepitud meetodidat järgides.

- (8) Vaatamata hiljutisele märkimisväärsele edasiminekuks maksupoliitikas ja maksuhalduses, on Ungari sõltuvus sektoripõhistest maksudest endiselt üks võimalik takistus investeeringutele. Need maksud on valikulised ja põhjustavad eri sektorites moonutusi. Samal ajal kui mitmed muud sektoripõhised maksud on endiselt jõus, on oluliselt vähendatud krediidiasutuste maksu ja kehtetuks on tunnistatud toidu kontrollimise tasu astmelised määrad. Endiselt on suur madala sissetulekuga töötajate maksukiil, eriti nende puhul, kellel ei ole lapsi. Sellel võib olla negatiivne mõju selliste töötajate tööalasele konkurentsivõimele ja samuti võib see takistada investeeringuid. Maksukiilu vähendamiseks on võetud meetmeid (sh üksikisiku tulumaksu ühtse maksumäära vähendamine ühe protsendipunkti võrra ja kahe lapsega palgasaajate perekondliku maksusoodustuse suurendamine). Siiski ei ole meetmed piisavalt eesmärgipärased, et neil oleks madala sissetulekuga töötajate jaoks oluline mõju. Makse on võimalik nihutada tööjõult majanduskasvu vähem moonutavatele valdkondadele. Võetud on mitmeid meetmeid, et parandada maksukuulekust ja vähendada maksukohustuste täitmise kulusid, kuid need kulud on endiselt suured. Viimastel aastatel toimunud arengule vaatamata on Ungaril jätkuvalt probleeme maksukogumise tõhususega. Valitsus on teatanud suuremast institutsioonilisest reformist, millega alustatakse 2016. aastal ja mille eesmärk on tõhustada maksuhaldust.
- (9) Teatavaid edusamme on tehtud konkurentsi ja läbipaistvuse edendamiseks riigihangetes (näiteks võeti vastu uus riigihangete seadus, mille vastavust ELi õigusele ei ole veel hinnatud), samas aga takistavad erasektori äritegevust ja investeeringuid ettearvamatud regulatiivsed muudatused ja halduskoormus. Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluste ja ühe pakkumise põhjal sõlmitavate lepingute suur hulk näitab seda, et riigihangetes on konkurents endiselt väike. Valitsus esitas 2016. aasta mais e-riigihangete strateegia. Selle rakendamist ning mõju tõhususe ja läbipaistvuse suurendamisele tuleb jälgida ning korruptsioonioht püsib. Uues riiklikus korruptsioonivastase võitluse tegevuskavas (2015–2018) tuleks teha muudatusi, et selle abil saaks tõhusamalt ennetada korruptsiooni avaliku sektori asutustes ja rakendada hoiatavaid karistusi. Valitsus ei ole uuendanud oma varasemat kohustust vaadata läbi rikkumisest teatajaid käsitlev 2013. aasta seadus, milles puuduvad sätted, mis võimaldaksid rikkumisest teatajatele piisavat kaitset kättemaksu eest. Kavatsused vaadata riikliku korruptsioonivastase võitluse tegevuskava raames läbi vara deklareerimise süsteem ei ole piisavalt põhjalikud ja 2015. aastal vastu võetud uute õigusaktide muudatustega lisati mõned täiendavad piirangud seoses üldsuse juurdepääsuga teabele. Valitsus on astunud samme halduskoormuse vähendamiseks, kuid Ungari piiravad eeskirjad teenuste-sektoris ja ebastabiilne regulatiivne keskkond valmistavad endiselt muret ettevõtjatele ja tekitavad seega ebakindlust investorite jaoks. Jaemüügisektori suhtes kehtivad asutamis- ja tegevuspiirangud kujutavad endast märkimisväärset takistust turule sisenemisel ja tegevuse laiendamisel. Juurdehindlused Ungari jaemüügisektoris on liidus suuruselt kolmandal kohal ja need on viimasel kümnendil pidevalt kasvanud, samas kui ressursijaotusliku tõhususe näitaja on liidus üks madalamaid.
- (10) Ungari viimased tööturusuundumused on positiivsed – tööpuuduse määr on langenud alla kriisieelse taseme. Hoogustumas on töökohtade loomine erasektoris, kuid tööpuudust on aidanud vähendada ka ühiskondliku töö programm. See programm on Ungari peamine aktiivne tööturumeede. Selle eelarvekulu kasvas viimase viie aasta jooksul enam kui neli korda. Ometi ei näi programm piisavalt parandavat osalejate taastegreerimist avatud tööturule. 2015. aasta esimesel poolel oli programmist edukalt tavapärasele tööle lahkunute osakaal 13,1 %, kuid ligikaudu 60 % osalejatest, kes programmist kõnealusel ajavahemikul lahkusid, pöördusid sinna 180 päeva jooksul tagasi. Selles peitub eelkõige madala kvalifikatsiooniga töötajate ja vähem soodsate piirkondade elanike jaoks tõsine oht, et programmis osaledes jäävad nad sinna n-ö lõksu. Kuigi programm on suunatud pikaajaliselt töötutele, madala kvalifikatsiooniga inimestele ja vähem soodsates piirkondades elavatele töötutele, oli 2015. aastal programmis osalenutest 47 %-l keskharidus või kolmanda taseme haridus. Ühiskondlikus töös osalevate töötute osakaal on märkimisväärne ka hästitoimiva tööturuga maakondades. Riikliku tööturuasutuse hiljutine reform muudab selle tõenäoliselt ebatõhusamaks. Juhtimiskorra halduslik keerukus – praegu on vastutus riikliku tööturuasutuse eest jagatud nelja ministeeriumi vahel – võib olulisel määral kahjustada tõhusat juhtimist ja suuremat orienteeritust tulemustele. Töötushüvitiste maksimaalne kestus (kolm kuud) on kõige väiksem liidus ja oluliselt lühem kui keskmisel töökoha leidmiseks kuluv aeg. Vaesusnäitajad on paranemas, kuid jätkuvalt kõrged, eriti kõige ebasoodsamas olukorras olevate inimeste, eelkõige romade ja laste puhul. Endiselt on probleemiks sotsiaalabi piisavus ja katvus ning hiljutised reformid võivad veelgi piirata paljude hüvitiste saamise tingimusi.
- (11) Ungari õpilaste keskmised tulemused põhioskuste valdkonnas olid OECD rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi (PISA) raames 2012. aastal allpool ELi keskmist ja aastatel 2009–2012 suurenes madala õppeedukusega õpilaste osakaal. Sotsiaal-majandusliku tausta ja kooli asukoha mõju õppeedukusele on üks suuremaid liidus. Haridussüsteemi valikulisus süvendab lõhet eri liiki koolide õpilaste õppetulemustes ja see lõhe aja jooksul suureneb. Võrdse juurdepääsu puudumine kvaliteetsele tavaharidusele on eriti terav probleem romade

puhul. Välja arvatud alushariduses, kus on viimastel aastatel toimunud märkimisväärne edasimineku, on kõikidel teistel haridustasemetel, st põhi- ja keskhariduses ning kolmanda taseme hariduses, endiselt suur lõhe roma ja mitteroma õpilaste koolilõpetamise määras. Haridussüsteemist varakult lahkumine on romade seas jätkuvalt suur. Ungari on võtnud kasutusele mitmesuguseid meetmeid, et madala õppeedukuse probleemiga tõhusamalt tegeleda. Kõnealuste meetmete rakendamise kohta aga ei ole esitatud olulisi üksikasju, mistõttu on nende võimalikku mõju raske hinnata. Veel ei ole välja töötatud süsteemset käsitlusviisi kaasava tavahariduse edendamiseks. Samuti ei ole veel avaldatud haridussüsteemist varakult lahkumist käsitleva strateegia väljakuulutatud rakenduskava. Endiselt on keeruline hariduse eri vormide ja astmete vaheline üleminek ning hiljutiste kutseharidusreformide rakendamine peaks olema suunatud üleminekute hõlbustamisele.

- (12) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Ungari majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigipõhises aruandes. Ta on hinnanud ka lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Ungarile esitatud soovitude järelemeetmeid. Komisjon on hindamisel arvesse võtnud kõnealuste dokumentide asjakohasust Ungari eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast ning vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–3.
- (13) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1,

SOOVITAB Ungaril võtta 2016.–2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võttes arvesse märkimisväärse kõrvalekalde suurt riski, saavutada 2016. aastal eelarve kohandamine 0,3 % ulatuses SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas ja 2017. aastal 0,6 % ulatuses SKPst, v.a juhul, kui keskpika perioodi eelarve-eesmärgini jõutakse väiksema jõupingutusega, ning võtta vajalikke struktuurimeetmeid.
2. Veelgi vähendada sektoripõhiseid makse ja madalalpalgaliste maksukiilu. Suurendada riigihangete läbipaistvust ja konkurentsi, kehtestades e-riigihanke, suurendades pakkumismenetluste avaldamist ja parandades veelgi korrupsioonivastase võitluse raamistikku. Parandada regulatiivset keskkonda teenuste- ja jaemüügisektoris, tegeldes piiravate eeskirjade probleemiga ja tagades prognoositavuse.
3. Hõlbustada siirdumist ühiskondliku töö programmist esmasele tööturule ja tugevdada muid aktiivseid tööturumeetmeid. Suurendada sotsiaalabitoetuste ja töötushüvitiste piisavust ja katvust. Võtta meetmeid haridustulemuste parandamiseks ja suurendada ebasoodsas olukorras olevate rühmade, eriti romade osalemist kaasavas tavahariduses.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Rootsi 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Rootsi 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta**

(2016/C 299/13)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Rootsit ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (2) 2016. aasta aruanne Rootsi kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Rootsi edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide poole liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjon järeldab oma analüüsi põhjal, et Rootsis

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ ELTL 306, 23.11.2011, lk 25.

esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige põhjustab kodumajapidamiste suur ja kasvav laenukoormus, mis on seotud kõrgete ja tõusvate eluasemehindadega positiivsete krediitdivoogude tingimustes, ebakorrapärase korrektsiooni riski, millel on mõju reaalmajandusele ja pangandussektorile. Makrotasandi usaldatavusnõuete valdkonnas on võetud poliitikameetmeid, kuid need ei pruugi olla piisavad. Poliitikas on jätkuvalt lünki eluasemetega seotud maksustamise, hüpoteeklaenude amortiseerimise, eluasemete pakkumise toimimise ja üürituru valdkonnas.

- (3) Rootsi esitas nii oma 2016. aasta riikliku reformikava kui ka 2016. aasta lähenemisprogrammi 28. aprillil 2016. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimiseks, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada
- (5) Rootsi suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta lähenemisprogrammis on valitsus ette näinud, et saavutatakse valitsemissektori nominaalne eelarvepositsioon $-0,4$ % SKPst ja kogu programmiperioodi vältel järgitakse jätkuvalt keskpika perioodi eelarve-eesmärki – struktuurset eelarvepuudujääki 1 % SKPst. Lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 2016. aastal $42,5$ %-ni ja jätkama langust, jõudes 2019. aastal $39,1$ %-ni. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2016. aastani usutav ja edaspidi ettevaatlik. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi põhjal peaks struktuurne eelarvepositsioon olema 2016. aastal $-0,5$ % SKPst ja 2017. aastal $-0,9$ % SKPst ning seega keskpika perioodi eelarve-eesmärki ületama. Võimalikke tulevasi kõrvalekaldeid hinnatakse lähtudes nõudest hoida struktuurne eelarvepositsioon keskpika perioodi eelarve-eesmärgi juures. Tuginedes lähenemisprogrammi hindamisele ja võttes arvesse komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi, on nõukogu arvamusel, et Rootsi täidab eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid.
- (6) Kodumajapidamiste võlatase on Rootsis väga kõrge ja selle kasvutempo on viimase aastakümne jooksul olnud liidu üks kiiremaid. Kodumajapidamiste võla suhe aastasesse kasutatavasse tulusse oli Riksbanki (Rootsi keskpanga) hinnangul 2015. aastal 175 % ning võla suhe SKPse 87 %. Tänu suhteliselt madalatele omandimaksudele ja ulatuslikele hüpoteeklaenude intresside maksustatavast tulust mahaarvamise võimalustele on Rootsis üks liidu suuremaid maksusoodustusi eluaseme omamisele. Kodumajapidamiste suur võlakoormus kujutab endast riski makromajanduslikule stabiilsusele. Valitsus on astunud mõningaid samme, et pidurdada kodumajapidamiste võlakoormust, sealhulgas koostanud õigusakti, millega seatakse uutele hüpoteeklaenulede kohustuslikud amortisatsiooninõuded; parlament võttis selle akti vastu 23. märtsil 2016. Selle otsustava tähtsusega meetme vastuvõtmine viibis oluliselt, sest tõstatati küsimus, kas Rootsi makrotasandi usaldatavusjärelvalve asutusel on seaduse alusel mandaat kehtestada selline nõue. On oht, et edasised meetmed, mida võib olla vaja Rootsi kasvava tasakaalustamatuse piiramiseks, viibivad samuti, juhul kui makrotasandi usaldatavusjärelvalve asutuse volitusi käsitlevat õigusraamistikku ei muudeta. Samuti ei ole valitsus teinud midagi maksusoodustuste kohandamiseks, näiteks vähendanud hüpoteeklaenude intressimaksete maksustatavast tulust mahaarvamise võimalusi või muutnud omandi maksustamist.
- (7) Rootsi eluasemeturg on endiselt võimalik ebastabiilsuse allikas. Eluasemehinnad on viimase 20 aasta jooksul peaaegu pidevalt tõusnud, eelkõige suurlinnapiirkondades Stockholmis ja Göteborgis. Eluasemehindade jätkuvat kasvu ei tingi mitte ainult tugevad majanduse põhinäitajad, nagu kasutatava tulu kasv, vaid ka eluasemeturu struktuurne ebatõhusus. Eluasemete pakkumist takistab asjaolu, et olemasolevaid elamisindu ei kasutata efektiivselt, üürihinnad on tugeva kontrolli all, konkurents ehitussektoris on nõrk, uusehitiste jaoks ei ole piisavalt kättesaadavat maad ning planeerimismenetlused on pikad ja keerukad. Praegune kinnisvara müügist saadava

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

kapitalikasumi tehingumaksu ülesehitus piirab võimalust kasutada juba olemasolevaid elamispinde tõhusamalt. Struktuurne ebatõhusus toob kaasa ebapiisavad eluasemeinvesteeringud ja ulatusliku elamispiindade nappuse ning soodustab eluasemehindade jätkuvat kasvu. Kätesaadavate ja taskukohaste eluasemete puudus piirab ka liikuvust tööturul ja takistab sisserändajate edukat tööturule integreerimist. Valitsus on võtnud mõningaid meetmeid, sealhulgas suurendanud avaliku sektori vahendeid eluasemesektorisse investeerimiseks ja lihtsustanud mõningaid planeerimismenetlusi. Detsembris 2015 selgitati ehitussektoris valitseva konkurentsi uuringus välja rida võimalikke meetmeid, nagu läbipaistvuse suurendamine sotsiaalmajutuslepingute valdkonnas. Valitsus ei ole aga iürihindade kehtestamise süsteemi reformimisel mingeid edusamme teinud.

- (8) Vaatamata suhteliselt headele investeerimistulemustele on Rootsil probleeme, mis võivad mõjutada riigi pikaajalist konkurentsivõimet negatiivselt. Eelkõige võib struktuurne ebatõhusus eluasemeturul takistada investeeringuid selles valdkonnas. Arvestades eluasemepuudusest põhjustatud kitsendusi, on linnasisesete ja linnadevaheliste transpordiühenduste parandamiseks tehtavad taristuinvesteeringud ebapiisavad.
- (9) PISA uuringu kohaselt oli Rootsis viimase aastakümne jooksul OECD riikide hulgas kõige järsem langus 15-aastaste õppeedukuses ja praegu jäävad sealsed tulemused allapoole nii ELi kui ka OECD keskmist. Halvenevad tulemused koolihariduses võivad pikas perspektiivis seada surve alla Rootsi konkurentsi- ja innovatsioonivõime. Suur lõhe sisserändetaustaga ja sellise taustata õpilaste tulemustes raskendab haridusprobleeme veelgi. See lõhe väärib erilist tähelepanu, arvestades suurt hulka äsja saabunud noori sisserändajaid, kes tuleb integreerida haridussüsteemi. Ebaselged koolide rahastamise mehhanismid koos rahakasutuse korrapäratu järelevalvega koolisüsteemi eri tasanditel pärsivad ressursside tõhusat kasutamist. Valitsus on teinud kätesaadavaks lisarahastamist, et parandada koolide haridustulemusi ja võrdseid võimalusi, ning astub samme, et integreerida äsja saabunud sisserändajad haridussüsteemi.
- (10) Viimasel aastal toimunud suur pagulaste sissevool on toonud Rootsis kaasa mitmeid sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi. Kui lühikeses perspektiivis suurendab pagulaste sissevool avaliku sektori kulutusi ja loob täendavat sisenõudlust, suurendades nõnda SKPd, siis keskpikas perspektiivis sõltub selle mõju tööhõivele ja majanduskasvule pagulaste edukast tööturualasest ja sotsiaalsest integreerimisest, sealhulgas haridusliku toe kaudu. See küsimus on poliitilises tegevuskavas tähtsal kohal nii ELi kui ka liikmesriigi tasandil ning seda jälgitakse ja analüüsitakse hoolikalt, sh 2017. aasta riigiaruandes.
- (11) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Rootsi majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused Rootsi 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Rootsile esitatud soovitude järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud üksnes nende asjakohasust Rootsi eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitusel 1.
- (12) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja on arvamisel, ⁽¹⁾ et Rootsi täidab eelduste kohaselt stabiilsuse ja kasvu pakki.
- (13) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja lähenemisprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitusel 1,

SOOVITAB Rootsil võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Ohjeldada kodumajapidamiste võlakooormuse kasvu maksusoodustuste kohandamise teel, eelkõige piirates järk-järgult hüpoteeklaenude intressimaksete maksustatavast tulust mahaarvamise võimalusi või tõstes korduvaid omandimaksusid. Tagada, et makrotasandi usaldatavusjärelevalve asutusel oleks seadusest tulenev mandaat rakendada

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

aegsasti meetmeid finantsstabiilsuse kaitseks. Soodustada eluasemeinvesteeringuid ja parandada eluasemeturu tõhusust, sealhulgas muuta üürihindade kehtestamine paindlikumaks ja vaadata üle kapitalikasumi maksu ülesehitus, et soodustada eluasemega seotud tehingute hulga kasvu.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Austria 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Austria 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/14)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastase majanduskasvu analüüsi esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Austriat ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Austria rahahühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Austria tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse rakendamise.
- (2) 2016. aasta aruanne Austria kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Austria edusamme nõukogus 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel järgimisel ja talle strateegiaga „Euroopa 2020“ ettenähtud eesmärkide saavutamisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Komisjon esitas põhjaliku analüüsi tulemused 8. märtsil 2016. Komisjon järeltub oma analüüsi põhjal, et Austrias ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (3) 26. aprillil 2016 esitas Austria oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 27. aprillil 2016 oma 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.
- (5) Stabiilsusprogrammist ilmneb, et pagulaste erakorralisel sissevoolul on märkimisväärne mõju eelarvele, ning programmis esitatakse piisavad tõendid täiendavate eelarvekulude ulatuse ja olemuse kohta. Komisjoni hinnangu kohaselt ulatus abikõlblike täiendavate kulude summa 2015. aastal 0,09 %-ni SKPst ning praeguse prognoosi kohaselt ulatub see 2016. aastal 0,26 %-ni SKPst. Võrreldes 2016. aasta eelarvekavaga, milles eeldati aastatel 2015 ja 2016 täiendavaid kulusid vastavalt 0,08 % ja 0,16 % ulatuses SKPst, on need summad korrigeeritud suuremaks. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 lõike 3 sätted võimaldavad arvestada selle lisakuluga, sest pagulaste sissevool on ebatavaline sündmus, selle mõju Austria rahandusele on märkimisväärne ning keskpika perioodi eesmärgist ajutise kõrvalekaldumise lubamine ei seaks ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Aastal 2015, mil Austria täitis oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi, ei kasutanud ta ajutise kõrvalekalde võimalust. Ent tagamaks, et Austriale lubatakse samasugust ajutist kõrvalekallet, mis on lubatud riikidele, mis ei ole veel oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutanud, lubatakse Austria oma keskpika perioodi eelarve-eesmärgist aastatel 2016 ja 2017 kõrvale kalduda summa võrra, millele tal olnuks õigus 2015. aastal. Lõplik hinnang 2016. aasta võimaliku täiendava kõrvalekalde kohta, sealhulgas abikõlblike summade kohta, antakse 2017. aasta kevadel, lähtudes Austria ametiasutuste esitatud vaatlusandmetest.
- (6) Austria suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikku osa ja võlareegliga seotud üleminekukorda. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt näeb valitsus ette, et valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk kasvab 2016. aastal 1,6 %-ni SKPst ning kahaneb seejärel järk-järgult 2020. aastaks 0,4 %-ni SKPst. Keskpika perioodi eelarve-eesmärki, milleks on kuni 2016. aastani struktuurne eelarvepuudujääk 0,45 % SKPst ning alates 2017. aastast 0,5 % SKPst, täidetakse prognoosi kohaselt alates 2018. aastast. Ümberarvutatud struktuurset eelarvepositsioonist ilmneb siiski, et keskpika perioodi eelarve-eesmärk suudetakse täita alles alates 2019. aastast. Stabiilsusprogrammi kohaselt oli valitsemissektori võla suhe SKPsse 2015. aastal tõenäoliselt tipptasemel 86,2 % juures ja see peaks järk-järgult vähenema kuni 76,6 %ni 2020. aastal. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt valitseb 2016. aastal mõningase kõrvalekaldumise oht. Kui aga hinnangus jätta arvesse võtmata ka praegu 2016. aastaks prognoositav erakorralise pagulaste sissevoolu täiendav mõju, peaks Austria 2016. aastal eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti nõuded täitma. Kui poliitikat ei muudeta, on 2017. aastal oht kalduda soovitatud eelarvekohandusest märkimisväärselt kõrvale. 2017. aastaks prognoositud kõrvalekalle ei oleks aga enam märkimisväärne, kui võtta arvesse täiendavat lubatud kõrvalekallet, mis on seotud erakorralise pagulaste sissevoolu eelarvemõjuga ja mida võidakse lubada aastaks 2016. Samas suudab Austria eeldatavasti 2016. aastal järgida võlareegliga seotud üleminekukorda ja 2017. aastal, pärast üleminekuperioodi lõppu, saavutada võla vähendamise sihttaseme. Stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes on nõukogu arvamusel, et on olemas risk, et Austria ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seepärast tuleb tal nõuete täitmiseks võtta 2016. ja 2017. aastal täiendavaid meetmeid.
- (7) Hiljutise maksureformi mõju eelarvele ei ole veel lõplikult selgunud. Võttes meetmeid riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamiseks, tuleks võtta arvesse, et vaatamata hiljutistele reformidele on tööjõu maksukoormus endiselt suur, nagu ka Austria maksukiil teiste Euroopa riikidega võrreldes. Samal ajal kasutatakse suhteliselt vähe majanduskasvu enam toetavaid maksuallikaid, mille kasutamine võimaldaks vähendada tööjõu maksukoormust.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

Probleemi lahendamiseks oleks kasu meetmetest, millega vähendatakse tööjõu maksukoormust, nihutades maksukoormust muudele allikatele, mis pärsivad majanduskasvu vähem.

- (8) 55–64-aastaste tööhõivemäär 2015. aastal oli 46,3 % (ELi keskmine oli 53,3 %), millega Austria oli liikmesriikide seas 19. kohal. Alates 2014. aastast on kehtinud täiendavad meetmed tegeliku pensioniea tõstmiseks ning need on avaldanud ka teatavat mõju. Aeg näitab, kas need meetmed aitavad pöörata suundumust, mille kohaselt Austrias jääb tegelik pensioniiga keskpikas perspektiivis maha liidu keskmisest. Oodatava eluea pikenemise tõttu pikeneb ka pensioniiga. Naistele seadusega ettenähtud pensioniiga on kavas tõsta ja ühtlustada meeste omaga, kuid seda tehakse üksnes järk-järgult alates 2024. aastast kuni 2033. aastani. Austrias ei ole seadusega ettenähtud pensioniiga seotud oodatava eluea pikenemisega. Komisjoni hinnangute kohaselt võtavad 2040. aastal pensionikulud SKPst 0,8 % rohkem kui 2013. aastal. Prognoositakse, et pikas perspektiivis (2060. aastaks) suurenevad pensionikulud 0,5 % võrra SKPst. Ka tervishoiukulud kasvavad 2013.–2040. aastal 1 % võrra SKPst, 2060. aastaks aga 1,3 % võrra SKPst. Tervishoiukulude suurenemine koos prognoositava pikaajalise hoolduse kulude suurenemisega kujutab endast keskmist riski Austria rahanduse jätkusuutlikkusele.
- (9) Eri valitsustasandite (liidu-, liidumaa- ja kohaliku omavalitsuse tasandi) vaheline eelarvekorraldus on keeruline ning paljudes poliitikavaldkondades, näiteks tervishoius, ei ole tulude ja kuludega seotud ülesanded tasakaalus. OECD 2014. aasta andmete kohaselt on riigi tasandist madalama tasandi valitsuste pädevuses teha eri poliitika-valdkondades valitsemissektori kulutusi 16 % ulatuses SKPst, kuid madalamal kui riigi tasandil kogutavate maksude osatähtsus on vaid ligikaudu 2 % SKPst. Selline keeruline struktuur on kulukas ja võib õhnestada eelarvedistsipliini. Võimalust probleem lahendada pakuvad praegu kestvad läbirääkimised selle üle, kuidas jaotada tulud kolme valitsemistasandi vahel alates 2017. aastast.
- (10) Austria töötuse määr on traditsiooniliselt üks liidu madalamaid. Ent alates 2011. aastast on see olnud tõusuteel ja jõudis 2015. aastal 5,7 %-ni. Noorte töötuse määr on samuti madal: 2015. aastal oli tööta 10,6 % aktiivsetest 15–24-aastastest. Ka Austria tööhõive määr on kõrge. Naiste tööhõive määr on kõrgem kui ELis keskmiselt (70,2 %), kuid lastega seotud kohustuste ja eakate hooldamise vajaduse tõttu töötab suhteliselt suur osa naisi osalise tööajaga. Seetõttu on Austria sooline palgalõhe üks suuremaid liidus ja ka sooline pensionilõhe on suur. Eakate, st 55–64-aastaste töötajate tööhõivemäär on alla ELi keskmise.
- (11) Austria on juba ületanud strateegia „Euroopa 2020“ haridusalased põhieesmärgid. 2015. aastal oli koolist väljalangemise määr 7,3 % ning kolmanda taseme hariduse omandamise määr 38,7 %. Hariduse omandamine sõltub aga suuresti sotsiaal-majanduslikust taustast. Põlvkondadevaheline liikuvus hariduse valdkonnas on OECD riikidest, mille kohta on andmed olemas, üks väiksemaid. Sisserändajataustaga õpilaste koolist väljalangemise määr on peaaegu kolm korda suurem kui nende õpilaste seas, kellel sisserändajatausta ei ole. Probleemiks on ka noorte (kohustuslikku kooliikka jõudnud ja vanemate) pagulaste ja sisserändajate lõimimine haridus- ja koolitus-süsteemi.
- (12) Kuigi Austria pankadel esineb probleeme nii kodumaistel kui ka välisturgudel, on riiklikud ja Euroopa tasandi järelevalvemeetmed aidanud kõrvaldada Kesks-, Ida- ja Kagu-Euroopa varade kvaliteedi halvenemisest tulenevaid riske. Valitsemissektori arvepidamises on juba arvesse võetud mõju, mida raskustes olevate finantsasutuste ümberkorraldamine ja likvideerimine võib avaldada eelarvele. Kuigi uute riskide ilmumine ei ole võimatu, tundub, et need saavad tuleneda üksnes mõne üksiku finantsasutuse vanadest probleemidest.
- (13) Austrias on investeringute määr üle ELi keskmise kõigi SKP komponentide lõikes peale eluruumide. Investeeringud on Austrias olnud tagasihoidlik alates 2012. aastast, kuigi ettevõtete likviidsus on hea ja rahastamistingimused soodsad. Investeeringute ja majanduskasvu stimuleerimiseks tuleks kõrvaldada halduskeerukus ja -takistused. Näiteks teenuste valdkonnas esinevad regulatiivsed tõkked ja halduskoormus ei soodusta ettevõtete asutamist. 2015. aasta riigipõhistes soovitusel tõstatatud valdkondadeüleste äriühingute asutamist piiravate takistuste kaotamise küsimuse üle on Austrias alustatud arutelu, kuid seni ei ole otsuseid langetatud. Ettevõtlusteenuste valdkonnas on takistuseks eeskätt piiravad loanõuded ning teatud kutsealadel äriühingu õigusliku vormi ja osalusstruktuuriga seotud kitsendused, mis summutavad turudünaamikat ja aeglustavad tootlikkuse kasvu. Tegevuskavas, mille Austria esitas reguleeritud kutsealadele juurdepääsu ja nendega tegelemist käsitleva vastastikuse hindamise tulemusel, on välja pakutud ainult piiratud arv meetmeid, kuigi ambitsioonikamate ettepanekute jaoks on selgelt ruumi.

- (14) Viimasel aastal toimunud suur pagulaste sissevool on toonud Austrias kaasa mitmeid sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi. Kui lühikeses perspektiivis suurendab pagulaste sissevool avaliku sektori kulutusi ja loob täiendavat sisenõudlust, suurendades nõnda SKPd, siis keskpikas perspektiivis sõltub selle mõju tööhõivele ja majanduskasvule pagulaste edukast tööturualasest ja sotsiaalsest integreerimisest, sealhulgas haridusliku toe kaudu. See küsimus on poliitilises tegevuskavas tähtsal kohal nii liidu kui ka liikmesriigi tasandil ning seda jälgitakse ja analüüsitakse hoolikalt, sh 2017. aasta riigiaruandes.
- (15) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Austria majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Austriale esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Austria eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada seeläbi ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3.
- (16) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus ⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitus 1,

SOOVITAB Austria võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada, et keskpika perioodi eelarve-eesmärgist kaldutaks aastatel 2016 ja 2017 kõrvale ainult nii palju, nagu on lubatud seoses 2015. aastal toimunud erakorralisest pagulaste sissevoolust tingitud eelarvemõjuga, ning teha sel eesmärgil 2017. aastal eelarvekohandus mahus 0,3 % SKPst, välja arvatud juhul, kui keskpika perioodi eelarve-eesmärgist on võimalik kinni pidada väiksema kohandusega. Tagada tervishoiu- ja pensionisüsteemi jätkusuutlikkus, sidudes seadusega ettenähtud pensioniea oodatava elueaga. Lihtsustada, ratsionaliseerida ja ühtlustada fiskaalsuhted ja -ülesanded eri valitsustasandite vahel.
2. Suurendada naiste osalemist tööturul. Astuda samme ebasoodsas olukorras olevate, eriti aga sisserändetaustaga noorte haridustulemuste parandamiseks.
3. Vähendada teenuste valdkonnas investeerimist takistavaid haldus- ja regulatiivseid tõkkeid, nagu piiravad loanõuded ning äriühingu õigusliku vormi ja osalusstruktuuriga seotud kitsendused, ning vähendada valdkonnaüleste äriühingute asutamist piiravaid takistusi.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Slovakkia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamust Slovakkia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/15)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Slovakkia ei nimetatud ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle vastu 8. märtsil 2016 ⁽³⁾. Kuna Slovakkia rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Slovakkia tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 2016. aasta aruanne Slovakkia kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Slovakkia edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (3) Slovakkia esitas 29. aprillil 2016 nii oma 2016. aasta riikliku reformikava kui ka 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.
- (5) Slovakkia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsusel kavas parandada 2016. aastal valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni $-1,9\%$ -ni SKPst ja seejärel järk-järgult $-1,3\%$ -ni SKPst 2017. aastal. Vastavalt stabiilsusprogrammile saavutatakse keskpika perioodi eelarve-eesmärk, st struktuurne eelarvepuudujääk $0,5\%$ SKPst, 2019. aastal. Programmi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse jõudma 2016. aastal $52,9\%$ -ni SKPst ja jätkama vähenemist, jõudes 2019. aastal $47,3\%$ -ni. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt on Slovakkial oht kalduda 2016. aastal keskpika perioodi eelarve-eesmärgist mõnevõrra kõrvale, ent kui poliitikat ei muudeta, siis peaks Slovakkia 2017. aastal saavutama soovitatud kohandamise. Nõukogu on stabiilsusprogrammidele antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes arvamusel, et Slovakkia täidab eeldatavasti üldjoontes stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid. Siiski tuleb võtta veel meetmeid, et tagada sätete järgimine 2016. aastal. Selleks on väga oluline võtta lõpuks vastu siduvad kulutuste ülemmäärad ja rakendada avaliku sektori kulutuste tõhususe suurendamiseks vahendite optimaalse kasutamise kava ning vaadata kavakohaselt läbi teatavate valdkondade kulutused.
- (6) Slovakkias on jätkuvalt probleemiks riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus. Selle peamine põhjus on elanikkonna vananemisega seotud tervishoiu- ja pensionikulude oodatav kasv. Slovakkia pensionikulude kasv aastani 2060 on eelduste kohaselt üks kiiremaid liidus ning selle põhjuseks on vananev rahvastik. Seadusjärgne pensioniiga Slovakkias on suhteliselt madal, mis on osaliselt tingitud oodatava elueaga seotud teguritest. Elanikkonna vananemisega seotud kulud tulenevad peamiselt tervishoiukuludest. Riikliku tervishoiusektori kulud kasvavad prognooside kohaselt pikas perspektiivis märkimisväärselt, kuid alustades suhteliselt madalalt tasemelt. Hoolimata olukorra mõningasest paranemisest, on tervise valdkonna näitajad Slovakkias endiselt väga kehvad. Valitsus on tervishoiusektori kulutasuvuse parandamiseks võtnud meetmeid nii statsionaarse kui ka ambulatoorse ravi valdkonnas. Jätkatakse tööd integreeritud ravimudeli kasutuselevõtuks. Kõnealuse reformi edukus sõltub tõenäoliselt peamiste sidusrühmade isevastutusest, tervisekeskuste ja haiglate integreerimisest ning asjakohasest personalipoliitikast. Vaatamata riigihaiulate võla kuhjumise piiramiseks võetud meetmetele on paljud neist endiselt halvas majanduslikus olukorras. Jätkuvalt on probleeme negatiivsete kulusuundumuste muutmise, näiteks haiglate võimekuse ümberkorraldamisega, uue hüvitamissüsteemi kasutuselevõtu ja konkurentsi suurendamisega tervishoiuvaldkonna riigihangetes. Ambulatoorse ravi puhul tuleneb perearstide nõrk roll patsientide suunamisel osaliselt sellest, et pere- ja eriarstide vaheline pädevuste jaotus ei ole optimaalne, ning see soodustab kulukama eriarstiabi kasutamist. Maksuvaldkonnas on valitsuse meetmed maksupettuste vastu võitlemiseks aidanud parandada maksukogumist, eriti käibemaksu osas. Käibemaksu alalaekumine on siiski jätkuvalt suur, mis viitab kestvale maksukuulekuse probleemile. Kuna viimastel aastatel on põhirõhk olnud

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

käibemaksu kogumisel, on vähem tähelepanu pööratud teistele olulistele valdkondadele nagu sissetuleku maksustamine. Lisaks on auditeerimisele keskendumise tõttu jäänud unarusse maksuameti muud ülesanded nagu maksuvõlgade kogumine. See osutab sellele, et maksusüsteemis on võimalik parandada vahendite jaotamist. Veel ei ole välja töötatud strateegiat maksukuulekuse eesmärkide kindlaksmääramiseks.

- (7) Kuigi tööturul on olukord tänu heale majanduse taastumisele ja hiljutistele poliitikameetmetele paranenud, on endiselt probleemiks pikaajaline töötus. Pikaajalise töötuse määr on jätkuvalt üks kõrgemaid liidus (2015. aasta kolmandas kvartalis 7,6 %, võrreldes 4,3 %-ga liidus tervikuna). Pikaajaline töötus mõjutab eelkõige marginaalseeritud romasid, madala kvalifikatsiooniga inimesi ja noori. Meetmeid töötuse vähendamiseks on võetud kutsehariduse ja -õppe, subsideeritud töökohtade ja tööalase nõustamise valdkonnas. Kõnealuste reformide edukas rakendamine sõltub aga enamasti riikliku tööturuasutuse suutlikkusest. Hoolimata kesktöübüroo ümberkorraldamisest ja paremast juurdepääsust koolitusele, esineb jätkuvalt raskusi pikaajalistele töötutele ja haavatavatele rühmadele suunatud individuaalse toetuse kasutuselevõtul. Romad osalevad Slovakkia tööturul endiselt väga vähe ja nende tööhõive määra suurendamine edeneb aeglaselt. Romade osalemist tööturul mõjutab madal haridus- ja oskuste tase ning diskrimineerimine. Sünnitamiseas naiste madal tööhõive määr tuleneb pikast vanemapuhkusest (kuni kolm aastat), eelkõige alla kolme aastastele lastele mõeldud lastehoiuasutuste vähesusest, lastehoiuteenuse kõrgetest hindadest ning paindliku tööaja vähesest kasutusest. Lisaks püsib piirkondlik ebavõrdsus – töötuse määr Ida-Slovakkias on endiselt kaks korda kõrgem kui Bratislavas. Tööturuteenuste reguleerimiseks viimastel kuudel võetud meetmed ei paku kohandatud lähenemisviisi Slovakkia tööturu struktuursete probleemidega tegelemiseks.
- (8) Haridussüsteem ei ole piisavalt kohandatud Slovakkia majanduse kasvava potentsiaaliga. Haridustulemused on rahvusvaheliste standardite järgi kehvad ja on veelgi halvenenud. See on suures osas tingitud ebapiisavast õpetajaharidusest ja õpetajaameti vähesest atraktiivsusest. Vaatamata õpetajate 4 % palgatõusule 2016. aastal, ei ole elukutse noorte jaoks ligiõmbav näiteks madala palga ja ebapiisava praktilise koolituse tõttu. Hiljuti vastu võetud segregatsioonivastased õigusaktid ootavad veel rakendamist, et tuua esile positiivseid muutusi ja suurendada romade osalemist tavahariduses, sh eelõppes.
- (9) Avalikus halduses on endiselt koormaks ebatõhusus. Avaliku halduse killustatud ja jäiga korralduse tõttu on vajaka tõhusast koordineerimisest. Personalihalduse strateegia vastuvõtmine oktoobris 2015 on positiivne samm edasi. Uut avaliku teenistuse seadust, mis on selle strateegia eduka rakendamise vajalik eeltingimus, ei ole aga veel vastu võetud. Valitsus on võtnud mitmesuguseid meetmeid korruptsiooni vastu võitlemiseks, kuid nende mõju on seni olnud väike. Eelkõige on Slovakkia saavutanud vähe tulemusi korruptsioonijuhtumite (sh ebaseaduslik tegevus riigihangetes) korral kriminaalmenetluste algatamisel ja süüdistuse esitamisel. Lühendatud on ehitusloa menetlusi suurte investeerimis- ja taristuprojektide puhul. Konsolideerimata juhtimine, tõenditel põhineva kavandamise puudumine riigihankemenetlustes, vähene professionaalsus, huvide konfliktid, kohandatud pakkumistingimused ja madalaima hinna kriteeriumide liigne kasutamine toob kaasa kvaliteedipõhise konkurentsi vähesuse. Puudustest riigihangetes on pidevalt teatatud kui põhjusest, mis mõjutab avaliku sektori vahendite jaotamise tõhusust. Slovakkia ettevõtteid mõjutavad sagedased muudatused õigusaktides ning koormavad haldusmenetlused ja -nõuded. Suured haldus- ja regulatiivsed takistused teatavate kutseteenuste ja võrgutööstuste valdkonnas, probleemid näiteks lepingute täitmisel ja maksejõuetuse juhtude lahendamisel ning pikaajalised mured kohtusüsteemi kvaliteediga kahjustavad ettevõtluskeskkonda ja pidurdavad investeringuid. Ettevõtlusega tegelemise hõlbustamiseks on võetud mõned meetmed, näiteks loodi oktoobris 2015 parema õigusloome keskus ja 2016. aasta alguses avati riiklik ettevõtluskeskus. Edasi aga on lükatud Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act“ vastuvõtmist VKEda arengustrateegia raames.
- (10) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Slovakkia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Slovakkiale esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes

nende asjakohasust Slovakkia eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–3.

- (11) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus ⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1,

SOOVITAB Slovakkial võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Saavutada 2016. aastal eelarve aastane kohandamine 0,25 % SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas ja 2017. aastal 0,5 % SKPst. Parandada tervishoiusüsteemi kulutasuvust. Võtta meetmeid maksukuulekuse parandamiseks.
2. Parandada pikaajaliste töötute ja teiste ebasoodsas olukorras olevate rühmade aktiveerimise meetmeid, sealhulgas personaalseid teenuseid ja sihipärast koolitust. Soodustada naiste tööhõivet, eelkõige laiendades taskukohase hinnaga ja kvaliteetse lastehoiuteenuse pakkumist. Parandada haridustulemusi, muutes õpetaja elukutse atraktiivsemaks ja suurendades alates varasest east roma laste osalemist tavaharidussüsteemis.
3. Tugevdada riigihangete puhul juhtimist, kindlustada üleminekut üksnes hinnapõhiselt konkurentsilt kvaliteedipõhisele konkurentsile ja parandada vastutuselevõtmist ebaseadusliku tegevuse eest. Parandada avalikus halduses personali juhtimise läbipaistvust, kvaliteeti ja tõhusust, eelkõige võttes vastu uue avaliku teenistuse seaduse, samuti kohtusüsteemi tõhusust. Võtta vastu laiaulatuslik kava ettevõtete haldus- ja õiguslike tõkete kõrvaldamiseks.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Iirimaa 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Iirimaa 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/16)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 26. novembril 2015 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Iirimaad ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu soovitusel nõukogu soovitusel kohta, milles käsitletakse euroala majanduspoliitikat. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Iirimaa rahahüük on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Iirimaa tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Iirimaa kohta. Selles hinnati Iirimaa edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjon järeltab oma analüüsi põhjal, et Iirimaa esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on tähtis tegeleda netoväliskohustuste ning era- ja valitsemissektori võla suure mahuga, mis põhjustavad edusammudest hoolimata haavatavust.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (3) 29. aprillil 2016 esitas Iirimaa oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas täiendavad üksikasjad kõnealuse sätte kasutamise kohta suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse lõpetamist kohaldatakse Iirimaa suhtes stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglina seotud üleminekukorda. Eeldusel et poliitikat ei muudeta, kavatakse valitsus 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt järk-järgult parandada valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni, kuni saavutatakse ülejääk 0,4 % SKPst 2018. aastal. Keskpika perioodi läbivaadatud eelarve-eesmärk – struktuurne puudujääk 0,5 % SKPst – on kavas saavutada 2018. aastal. Aastane muutus ümberarvutatud (?) struktuurses eelarvepositsioonis (0,1 % SKPst 2016. aastal) ei taga siiski piisavat arengut keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 2016. aastal 88,2 %-ni SKPst ja jätkama langust, jõudes 2017. aastal 85,5 %-ni. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt varitseb oht, et 2016. aastal kaldutakse mõnevõrra kõrvale soovitatud eelarvekohandusest, samas kui 2017. aastal peaks Iirimaa vastama nõuetele, eeldusel et poliitikat ei muudeta. Iirimaa peaks eeldatavasti nii 2016. kui ka 2017. aastal järgima võlareeglina seotud üleminekukorda. Nõukogu on stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes arvamusel, et Iirimaa täidab eeldatavasti üldjoontes stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid. Siiski tuleb võtta täiendavaid meetmeid, et tagada sätete järgimine 2016. aastal.
- (6) Maksubaasi laiendamiseks tehtud jõupingutused on tagasihoidlikud ning hiljutised maksumeetmed keskendusid kärbetele ja soodustustele. Tuleks teha täiendavaid jõupingutusi, et maksusüsteem oleks tõhusam ja majanduskasvu soodustav. Iirimaa ametiasutused kasutavad maksukulude läbivaatamiseks jooksvat programmi ja läbivaatamise tulemused avaldatakse aastaaruandes. Kuid läbivaatamismenetlus ei hõlma käibemaksuga seotud maksukulusid ja maksubaasi saaks laiendada vähim moonutatavate maksude suurendamise kaudu.
- (7) Tervishoiusüsteemi kõige suuremad probleemid on kulutõhusus, võrdne juurdepääs ja jätkusuutlikkus. Reformi konkreetsed suunad edenevad, kuid kulud ravimitele, eelkõige ühest tarnijast sõltuvate ravimitega seotud suured kulud avaldavad jätkuvalt survet kulutõhususele. Finantsjuhtimine ja teabesüsteemid on nõrgad, probleeme on endiselt esmatasandi arstiabile ebavõrdse juurdepääsuga. Ligikaudu 40 %-l elanikkonnast on tasuta juurdepääs perearstiteenusele, samas kui ülejäänud kannavad kõik kulud ise. Tervishoiusüsteemi ulatusliku reformi ümber valitseb suur ebakindlus, kuna puudub tervisekindlustussüsteemi üldine mudel.
- (8) Tuleks tegeleda taristu vajadustega, et edendada kestlikku ja tasakaalukat majanduskasvu tulevikus. Pärast 2008. aasta haripunkti (5,2 % SKPst) langesid avaliku sektori investeringud 2013. aastal kõigest 1,8 %-ni SKPst, enne mõningast taastumist 2014. aastal, mil need olid siiski kõvasti alla ELi keskmise. Lisaks näib, et majanduskriis on valitsemissektori üldkulutuste struktuuris toonud kaasa struktuursed muutused, mille tõttu on toimunud üleminek investeerimiskulutustelt jooksevkulutustele. Aastatel 2010–2013 olid kapitalikulutused keskmiselt vaid 4,8 % kogukulutustest, mis on vähem kui pool pikaajalisest keskmisest 1995.–2008. aastal. Valitsemissektori

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁽²⁾ Komisjon on teinud struktuurse eelarvepositsiooni ümberarvutuse lähenemisprogrammist saadud teabe põhjal ja ühiselt kokkulepitud meetodikat järgides.

investeeringute jõuline vähendamine seitsme aasta jooksul on negatiivselt mõjutanud taristu kvaliteeti ja piisavust ning mittemateriaalsete investeeringute rahastamist valitsuse poolt. Peamised kitsaskohad on eluasemed, vesi, ühistransport ja kliimamuutuste leevendamise suutlikkus. Nõudlus uute eluasemete järele riigi peamistes linnapiirkondades ületab praegu suurelt pakkumise. Selle tulemusena tõusid 2014. aastal elamukinnisvara ja üürihinnad linnapiirkondades järsult, enne kui hinnatõus 2015. aastal aeglustus. Praegu puuduvad tõendid ülehindamise kohta, kuid ehitussektorit ja eluasemete pakkumist piiravad kitsendused, sealhulgas mõned avaliku sektori taristuga seotud kitsendused võivad tekitada tasakaalustamatuse ohu, kui neid ei lahendata. Valitsemissektori kulutuste struktuurimuutus on mõjutanud ka avaliku sektori toetust teadus- ja arendustegevusele ja innovatsioonile, jäädes 2014. aastal alla 2007. aasta taset. Iirimaa avaliku sektori kulutused teadus- ja arendustegevusele protsendina SKPst on liidus 22. kohal. See on negatiivselt mõjutanud VKEde konkurentsivõimet.

- (9) Tööpuuduse määr on langenud alla ELi keskmise ja 2016. aasta märtsis oli see 8,6 %. Kuid muret tekitavad pikaajaline töötus ja madala tööhõivega kodumajapidamised. Kuigi pikaajalise töötuse määr on viimastel aastatel langenud, oli pikaajaliste töötute osakaal 2015. aasta neljandas kvartalis jätkuvalt suur (56,3 %), mis ületab ELi keskmist näitajat 48,3 %. 2014. aastal (kõige värskemad võrreldavad andmed) oli väga madala tööhõivega kodumajapidamistes elavate inimeste osakaal suurim ELis (21,1 %) ja seda eeskätt üksikvanemaga kodumajapidamiste puhul. Vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate laste osakaal (vanuses 0–17) vähenes 2014. aastal 30,3 %-ni, olles siiski suurem kui ELi keskmine 27,8 %. Vastav AROPE näitaja (suhtelise vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse määr) on üksikvanemaga kodumajapidamiste puhul (2014. aastal 62,5 %) palju kõrgem kui ELi keskmine 48,2 %.
- (10) Iirimaa on hakanud rakendama programmi JobPath, et tegeleda pikaajaliste töötute vajadustega, samuti töötab ta välja aktiveerimisstrateegiat, et julgustada inimesi, kellel on potentsiaali ja soovi tööjõuturul aktiivsemalt osaleda. Endiselt on probleemiks tööhõiveteenuste laiendamine nendele, kes tavaliselt on tööturul välja jäetud, sealhulgas puudega ja hoolduskohustustega inimesed. Üldiselt on hoolekandesüsteem toimunud hästi, võttes arvesse majanduskriisi mõju vaesusele ja ebavõrdsusele, kuid kaasavat majanduskasvu takistavad tegurid on alles. Mõningaid edusamme on tehtud hüvitiste vähendamisel, kuid probleeme on jätkuvalt teatavate kodumajapidamiste tööturul kõrvalejäämisega. Lastehoiu netokulud, arvatud protsendina palgast, on Iirimaaal ühed liidu kõrgemad: teisel kohal kahe vanemaga perede puhul ja kõige kõrgemad üksikvanemate puhul. Samuti valmistab jätkuvalt probleeme lastehoiuteenuste kvaliteet. Näiteks 2014. aastal jäi nende kõrgkoolilõpetanute osakaal, kes töötavad alusharidus- ja lastehoiusektoris (15 %), tublisti alla soovitud taseme. Oskuste mittevastavus nõudlusele püsib ja mõnes piirkonnas on tekkinud oskuste nappus, samas kui täiend- ja ümberõppe võimalused on ebapiisavad, ning haridusele tehtavate kulutuste vähendamine võib tulevikus avaldada negatiivset mõju haridustulemustele.
- (11) Erasektori suur finantsvõimendus annab tunnistust langenud väärtusega laenude probleemidest. 2015. aasta juuni lõpus oli erasektori konsolideerimata võlg 266,3 % SKPst, s.o kõvasti üle euroala keskmise. Kuigi viivislaenude suhtarv on tänu majanduse elavnemisele ja restruktureerimismeetmetele vähenenud, oli see 2015. aasta lõpus jätkuvalt üks euroala suurimatest – üle 16 % kõigist omamaistest pangalaenudest. Lisaks oli 14,7 % hüpoteegimahust 2015. aasta lõpu seisuga võlgnevustega, samal ajal kui üle kahe aastase võlgnevusega kontod moodustasid peaaegu 10 % hüpoteeklaenude kogujäägist. Kuigi edusamme tehakse, on enamik hüpoteekide restruktureerimisest ajutine, mistõttu esineb oht, et makseviivitused korduvad, eelkõige makromajandusliku olukorra halvenemise või negatiivse välismõju korral. Omamaiste pankade antud kommerts-kinnisvaralaenud ning VKEde ja ärialaenud on jätkuvalt murekohad, kus viivislaenude määr on vastavalt 37,3 % ja 13,8 %. Kuigi edusamme tehakse, nõuab nende kontode jätkusuutlik restruktureerimine palju rohkem aega ja suuremaid jõupingutusi. Seni on leidnud vähe kasutust füüsilise isiku maksejõuetuse menetlus, pankrot, audiitori määramine (liri õiguse kohane kohtukaitse raskustes olevatele äriühingutele) ja muud vahendid võla osaliseks vähendamiseks, mis olid ette nähtud kodumajapidamiste ja ettevõtete majandusliku elujõulisuse taastamiseks. Keskse krediidi-registri kasutuselevõtt on olnud aeglane, olgugi et see on hädavajalik mõistlike laenuandmistavade toetamiseks.
- (12) Õigusteenuste reguleerimise 2015. aasta seadus on allkirjastatud, kuid menetluse lõppetapis tehti õiguselukutsete suhtes järeleandmisi, mis vähendas tunduvalt reformi esialgseid eesmärgi. Uue raamistiku rakendamine on alles algusjärgus ja on veel vara öelda, kas see soodustab konkurentsi ja vähendab kulusid. Õigusteenuused on sisendiks

kõigis majandussektorites ja nende kulud mõjutavad Iirimaa konkurentsivõimet. Kulude tegelik vähendamine on võimalik ainult siis, kui kavandatud õigusraamistiku konkurentsi soodustavad ja kulude vähendamisele suunatud sätted kehtestatakse avaliku konsultatsiooni järel seaduses või lisatakse õigusteenuste reguleerimisasutuse väljaantavatesse eeskirjadesse.

- (13) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Iirimaa majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Iirimaaale esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Iirimaa eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi normidele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada Euroopa Liidu üldist majandusjuhtimist, lisades ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3.
- (14) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitus 1.
- (15) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1 ja 3,

SOOVITAB Iirimaal võtta aastatel 2016–2017 järgmisi meetmeid.

1. Korrigeerida ülemäärast eelarvepuudujääki ja saavutada 2016. ja 2017. aastal eelarve aastane kohandamine 0,6 % ulatuses SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Kasutada headest majandus- ja finantstingimustest, samuti varade müügist saadud juhuslikke tulusid, et kiirendada võla vähendamist. Vähendada, muu hulgas maksubaasi laiendamise, haavatavust majanduse kõikumiste ja majandusšokkide suhtes. Suurendada kulutuste kvaliteeti, eelkõige suurendades tervishoiu kulutõhusust ja seades esikohale valitsemissektori kapitalikulutused teadus- ja arendustegevusele ning avalikule taristule, eeskätt transpordi, veeteenuste ja eluasemete valdkonnas.
2. Laiendada ja kiirendada aktiveerimispoliitika rakendamist, et suurendada kodumajapidamiste tööhõivet ja vähendada laste vaesusrisi. Võtta meetmeid tööhõive stimuleerimiseks hüvitiste ja täiendavate toetuste järkjärgulise kaotamisega. Parandada kvaliteetsete, taskukohaste ja täisajaga lastehoiuteenuste kättesaadavust.
3. Viia lõpule jätkusuutlik restruktureerimine, et vähendada viivislaene, tagada kodumajapidamiste võla jätkusuutlikkus ja ergutada laenuandjaid vähendama ülemäärase finantsvõimendusega, kuid elujõuliste ettevõtete võlga. Kiirendada täielikult toimiva keskse krediidiregistri kasutuselevõttu ja kanda sellesse igat liiki laenuandjad ja -võtjad.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Leedu 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Leedu 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/17)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltõlki,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) 26. novembril 2015 võttis komisjon vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. 17.–18. märtsil 2016 kiitis Euroopa Ülemkogu iga-aastase majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid heaks. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Leedut ei nimetatud ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel nõukogu soovitusel kohta, milles käsitletakse euroala majanduspoliitikat. 18.–19. veebruaril 2016 kiitis Euroopa Ülemkogu soovitusel heaks ja 8. märtsil 2016 võttis nõukogu selle vastu ⁽³⁾. Kuna Leedu rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Leedu tagama selle soovitusel täieliku ja õigeaegse rakendamise.
- (2) Aruanne Leedu kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Leedu edusamme 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel järgimisel ja talle strateegiaga „Euroopa 2020“ ettenähtud eesmärkide saavutamisel.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (3) 29. aprillil 2016 esitas Leedu oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas kõnealuse sätte kasutamise täiendavad üksikasjad suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Oma 2016. aasta stabiilsusprogrammis taotles Leedu 2017. aastaks ajutist kõrvalekaldumist keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks vajalikust kohandamiskavast 0,6 % ulatuses SKPst, et võtta arvesse suuremaid struktuurireforme, millel on positiivne mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele. Ent kuni lõplikku kokkulepet ei ole saavutatud, jääb reformimeetmete sisu ja nende rakendamine ebakindlaks. Seega on Leedul küll piisavalt eelarvepoliitilist manööverdamisruumi, et ajutise kõrvalekaldumise võimalust kasutada, kuid näib, et ta ei vasta reformi rakendamisega seotud erandikõlblikkuse kriteeriumile, mis võimaldaks tal struktuurireformiklauslit kasutada. Peale selle ei ole praegu võimalik hinnata, kas reformi mõju, nagu valitsus on seda hinnanud, on usutav. Seega ei kajastu nende reformide mõju veel nõutavas 2017. aasta keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks vajalikus kohandamiskavas.
- (6) Leedu suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsusel kavas parandada nominaalset eelarvepositsiooni 2016. aasta puudujäägilt 0,8 % SKPst 2019. aastaks ülejäägini 0,9 % SKPst. Ümberarvutatud⁽²⁾ struktuurne eelarvepositsioon peaks 2016. aastal ja pärast seda ületama keskpika perioodi eelarve-eesmärgi, milleks on struktuurne eelarvepuudujääk 1 % SKPst. Kohandamiskavas on 2016. aastaks ette nähtud süsteemne pensionireform, ent 2017. aastaks planeeritud struktuurireform kavas ei kajastu. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 2016. aasta 39,9 %-lt SKPst 2019. aastaks 35,7 %-le. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2018. aastast võetavaid meetmeid ei ole veel piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi põhjal peaks struktuurne eelarvepositsioon olema 2016. aastal –1,2 % SKPst, mida võib pidada keskpika perioodi eelarve-eesmärgi lähedaseks, ja 2017. aastal –0,8 % SKPst, mis ületab keskpika perioodi eelarve-eesmärgi. Stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes leitakse, et Leedu täidab eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid.
- (7) Rahvastiku vananemisest tingitud tööealise elanikkonna vähenemine, viletsad tervisenäitajad ja tugevalt negatiivne rändesaldo võivad kahjustada Leedu majanduskasvu potentsiaali ja kokkuvõttes ka tema stabiliseerimiskava täitmist ning seada ohtu pensioni- ja pikaajalise hoolduse süsteemide jätkusuutlikkusele. Prognooside kohaselt väheneb Leedu tööealine elanikkond 2030. aastaks kokku 35 %. Kui see suundumus jätkub, vähendab see sobiva tööjõu kättesaadavust ning pikemas perspektiivis kahjustab majanduskasvu ja sotsiaalkindlustussüsteemide, eriti pensionisüsteemi jätkusuutlikkust.
- (8) Praegused demograafilised suundumused osutavad vajadusele teostada Leedus põhjalik pensionireform, võttes arvesse ohtusid, mis kahjustavad keskpikas perspektiivis praeguse pensionisüsteemi jätkusuutlikkust ja piisavust. Leedu vanemate inimeste vaesuse määr on üks kõrgemaid liidus. Praegu puudub riiklike pensionide indekseerimise mehhanism ning kulutused sotsiaalkindlustusest makstavatele pensionidele on suhteliselt väikesed. Parlament ei ole veel vastu võtnud valitsuse seaduseelnõu, mille eesmärk on kehtestada indekseerimismehhanism, siduda pärast 2026. aastat pensioniiga oodatava elueaga ja parandada sotsiaalkindlustuspensioni põhiosa rahastamise korda.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁽²⁾ Komisjon on teinud struktuurse eelarvepositsiooni ümberarvutuse stabiilsusprogrammist saadud teabe põhjal ja ühiselt kokkulepitud meetodikat järgides.

- (9) Leedu tervisenäitajad on Euroopa Liidu kehvemate seas. Vanuserühmas 20–64 eluaastat on suurem liidu suurim, mis mõjutab oluliselt potentsiaalselt olemasoleva tööjõu suurust ja tööviljakust. Tervishoiusüsteemi puuduste hulka kuuluvad liigne panustamine haiglaravile ning ennetustegevuse ja tervishoiu kesine rahastamine. Vaja on võidelda negatiivse demograafilise suundumusega.
- (10) Leedu peab tugevdama investeringuid inimkapitali, et võidelda tööealise elanikkonna vähenemise negatiivse mõjuga ja toetada Leedu üleminekut kõrgema lisandväärtusega majandusele. Kuigi haridustase paraneb, on ebapiisavate põhioskustega õpilaste osakaal siiski suur. Tuleb teha jõupingutusi õpetamise kvaliteedi tagamiseks. See on äärmiselt oluline võitluseks õppetöös edasijõudmatuse ja puuduliku haridusega. Kõrghariduses on õpetamise kvaliteet ja innovatsiooni edendamise võime kehv. Püsivalt vähene osalemine täiskasvanuhariduses õõnestab püüdlusi parandada inimkapitali kvaliteeti ja suurendada tootlikkust. On märke uute oskuste nappusest teatud majandussektorites. Tulevikus süveneb see tõenäoliselt veelgi. Kiire palgakasv koos tootlikkuse kasvu aeglustumisega võivad nõrgestada kulupõhist konkurentsivõimet. Seetõttu tuleb haridussüsteem viia vastavusse tööturu vajadustega, täiustada haridussüsteemi struktuuri ja parandada selle rahastamist, arendada elukestvat õpet ning muuta aktiivne tööturupoliitika sihipärasemaks ja tulemuslikumaks. Leedu on astunud samme, et parandada aktiivse tööturupoliitika meetmeid ja muid teenuseid, millega toetatakse töötajaid. Siiski tuleb veel palju ära teha konkreetsete sihtrühmade, eelkõige väga pikaajaliste töötute ja vajalike oskusteta töötajate heaks. Leedu kulutused tulemuslikele tööturupoliitika meetmetele on väikesed ja sotsiaalsed turvavõrgustikud on nõrgad. Ligikaudu 27 % Leedu elanikest on vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus ning sissetulekute ebavõrdsus on üks suuremaid liidus. Valitsus kavatseb parandada töötushüvitiste ja sotsiaalabitoetuste hõlmavust ja piisavust, kuid sellekohaseid õigusakte ei ole veel vastu võetud.
- (11) Parlamendis on arutlusel tööseadustiku ja sotsiaalmodeli põhjalik muutmine. Eesmärk on suurendada töösuhete paindlikkust ja pakkuda rohkem turvalisust, kuid asjaomaseid õigusakte pole veel vastu võetud. Oluline on kaasata reformide elluviimisesse sotsiaalpartnerid ja laiendada sotsiaaldialoogi.
- (12) Investeeringud on majanduskriisi algusega võrreldes aeglaselt taastunud ning lähematel aastatel saavad need tuge ELi struktuuri- ja investeerimisfondidest. Kuid kõigis majandusharudes ei ole veel omandatud ja kasutusele võetud uut tehnoloogiat ning innovatsioon toimub aeglaselt, mis pärsib tootlikkuse kasvu. Erainvesteeringud teadusuuringutesse ja innovatsiooni on olnud tagasihoidlikud. Põhjus võib peituda selles, et ettevõtetel puuduvad stiimulid teostada uuringuid ja edendada innovatsiooni ning osaleda avaliku ja erasektori koostöös. Erainvesteeringute suurendamine võiks maandada riske, mis tulenevad sellest, et Leedu riiklikud teadus- ja innovatsiooniinvesteeringud sõltuvad ELi struktuuri- ja investeerimisfondidest. Kolmanda taseme haridussüsteemi kvaliteedi- ja innovatsiooniinstitutsioonid on puudulikud ning vähe tehakse koostööd välisriikide ülikoolide ja teaduskeskustega. Teadus- ja innovatsioonisüsteem on killustatud ja seda iseloomustab kattuvus ja dubleerimine. See takistab Leedut saavutamast innovaatiliste teadmiste suurendamiseks piisavat teadus- ja arendustegevuse suutlikkust. Leedul tuleb suurendada stiimuleid innovatsiooni ning ülikoolide ja ettevõtete koostöö edendamiseks, milleks muu hulgas tuleb arendada inimkapitali ja sellesse investeerida. See võimaldaks parandada tehnosiiret reaalmajandusse. Innovatsiooni aitaks edendada ka see, kui Leedus parandataks ettevõtete suutlikkust ammutada teadmisi väljastpoolt ja rakendada need äritegevuse eesmärkidel.
- (13) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Leedu majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Leedule esitatud soovitude järelemeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Leedu eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja

suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–3.

- (14) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus ⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovituses 1,

SOOVITAB Leedul võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada, et kõrvalekalle keskpika perioodi eelarve-eesmärgist 2016. ja 2017. aastal ei ületaks süsteemse pensionireformi teostamisega seotud lubatud kõrvalekallet. Vähendada madala sissetulekuga inimeste maksukoormust, nihutades maksukoormust muudele allikatele, mis pärsivad majanduskasvu vähem; parandada maksukuulekust eelkõige käibemaksu tasumisel.
2. Suurendada investeeringuid inimkapitali ja tegeleda oskuste puuduse probleemiga, parandades haridussüsteemi vastavust tööturu vajadustele ning õpetamise ja täiskasvanuhariduse kvaliteeti. Suurendada aktiivse tööturupoliitika hõlmavust ja tulemuslikkust. Suurendada sotsiaaldialoogi mehhanismide rolli. Parandada tervishoiusüsteemi toimimist, tugevdades ambulatoorset ravi, haiguste ennetamist ja tervislike eluviiside populariseerimist. Parandada töötushüvitiste ja sotsiaalabi hõlmavust ja piisavust.
3. Võtta meetmeid tootlikkuse suurendamiseks ning parandada uue tehnoloogia omandamist ja kasutusele võtmist kõigis majandusharudes. Parandada innovatsioonipoliitika koordineerimist ja ergutada erainvesteeringute tegemist, muu hulgas võttes kasutusele alternatiivseid rahastamisvahendeid.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Rumeenia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Rumeenia 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta**

(2016/C 299/18)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Rumeeniat ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Rumeenia kohta. Selles hinnati Rumeenia edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjon järeltab oma analüüsi põhjal, et Rumeenias ei esine makromajanduslikku tasakaalustamatust.
- (3) Rumeenia esitas 28. aprillil 2016 oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas täiendavad üksikasjad kõnealuse sätte kasutamise kohta suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Kolmas maksebilansi finantsabiprogramm (2013–2015) lõppes 2015. aasta septembris ilma ühegi lõpuleviidud läbivaatamiseta. Kolmas ametlik läbivaatamissioon (16.–30. juuni 2015), mille eesmärk oli hinnata programmi tingimuste täitmist, ei ole lõpule viidud. Kuigi mitmes valdkonnas saavutati mõningast edu, jäid praegused ja varasemad programmeesmärgid olulistes poliitikavaldkondades saavutamata. Programmijärgset järelevalvet alustati 1. oktoobril 2015 ja seda jätkatakse kuni esimese maksebilansi finantsabiprogrammi raames antud laenudest on tagasi makstud vähemalt 70 %, st vähemalt kuni 2018. aasta kevadeni.
- (6) Rumeenia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta lähenemisprogrammis on valitsus ette näinud, et valitsemissektori nominaalne eelarvepositsioon halveneb võrreldes 2015. aastaga (–0,7 % SKPst) veelgi ning on 2016. ja 2017. aastal –2,9 % SKPst. Prognoosi kohaselt halveneb ka struktuurne eelarvepositsioon. Lähenemisprogrammi kohaselt on kavas kalduda kõrvale keskpika perioodi eelarve-eesmärgist (struktuurne puudujääk 1 % SKPst), mis saavutati 2014. ja 2015. aastal, ning programmi-perioodi jooksul ei ole kavas seda eesmärki enam täita. Lähenemisprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla ja SKP suhe jääma alla 40 % kogu programmiperioodi vältel. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2016. aasta kohta usutav ja 2017. aasta kohta mõnevõrra soodne. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt varitseb oht, et nii 2016. aastal, ja kui poliitikat ei muudeta, siis ka 2017. aastal kaldutakse eesmärkidest märkimisväärselt kõrvale. Lisaks on komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt valitsemissektori eelarvepuudujääk 2017. aastal 3,4 % SKPst, mis on suurem kui aluslepingus sätestatud kontrollväärtus 3 % SKPst. Lähenemisprogrammile antud hinnangu põhjal ja võttes arvesse komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi, näeb nõukogu ohtu, et Rumeenia ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid. Seetõttu tuleb võtta veel meetmeid, et tagada sätete täitmine 2016. ja 2017. aastal.
- (7) Rumeenia eelarveraamistik on sätete poolest usaldusväärne, kuid seda ei kohaldata tulemuslikult. Ühtegi hiljutist eelarvepuudujääki suurendavat fiskaalmeedet ei algatatud ega võetud vastu tavapärase eelarvemenetluse raames. 2015. aastal ei peetud kinni nõudest koostada iga uue seadusandliku algatuse kohta, millega suurendatakse avaliku sektori kulutusi või vähendatakse avaliku sektori tulusid, rahandusministeeriumi poolt kontrollitud mõjuhinnang. Selle nõude eesmärk on tagada kulutuste ülemmäära järgimine ja teha ettepanekuid tulude vähendamist kompenseerivate meetmete võtmiseks. Tegelikuses jäetakse eelarvenõukogule väga vähe aega, et reageerida eelarvega seotud ettepanekutele ning nõukogu arvamusi ja soovitusi ei võeta piisavalt arvesse. 2016. aasta eelarves on ette nähtud eelarvepuudujääk 2,95 % SKPst, mis tähendab märkimisväärselt kõrvalekaldumist keskpika perioodi eelarve-eesmärgist. Sellega kaldutakse kõrvale ka riigi eelarveraamistikust.
- (8) Mitmesuguseid meetmeid on võetud maksukogumise ja maksukuulekuse parandamiseks. Need hõlmavad kohustust kasutada kassaaparaati, sularahamaksenuete karmistamist, uut käibemaksukohustuslasena registreerimise menetlust, intensiivsemat maksuameti kontrolli ja maksuameti käimasolevat reorganiseerimist. Siiski on endiselt probleemiks suur maksudest kõrvalehoidumine ja vähene maksukuulekus. Deklareerimata töö ja tulu deklareerimine tegelikust väiksemana avaldavad jätkuvalt negatiivset mõju maksutuludele ja moonutavad majandust. Meetmed, sh tööinspektiooni meetmed deklareerimata töötamise vähendamiseks, ei ole olnud kuigi tulemuslikud.
- (9) Seadus, millega võrdsustatakse meeste ja naiste pensioniiga, on olnud parlamendis menetlemisel alates 2013. aastast. Selle vastuvõtmine suurendaks märgatavalt eakamate naiste osalemist tööturul, mis vähendaks soolist pensionilõhet ja leevendaks nende vaesusesse jäämise riski vanemas eas.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (10) 2015. aastal paranes olukord tööturul. Töötuse tase on madal ja tööhõive määr on kasvanud. Pikaajalise töötuse tase on alla ELi keskmise. Olulised probleemid on siiski lahendamata, eelkõige seoses NEET-noorte suure arvuga, ning nende tõhus kaasamine on piiratud.
- (11) Vaatamata sellele, et vabadest töökohtadest riiklikule tööhõiveametile teatamine on kohustuslik, ei suuda riiklik tööhõiveamet pakkuda töötajatele individuaalseid teenuseid ja tööandjatele osutatavaid teenuseid on vähe. Vastu on võetud kord vajadustele kohandatud toe osutamiseks eri kategooriatesse kuuluvatele töötutele, kuid seda korda ei ole veel rakendatud. Tööhõive- ja sotsiaalteenistuste koostöö on väga napp, seepärast on sotsiaalabi saajate aktiveerimine veelgi keerulisem.
- (12) Miinimumpalk, mis on üks liidu madalaimaid, on alates 2013. aastast märkimisväärselt kasvanud ning ebakindlust tekitab asjaolu, et puuduvad objektiivsed kriteeriumid miinimumpalga seadmiseks. Miinimumpalga seadmise reformimiseks on loodud kolmepoolne tööühm, kuid ikka veel puuduvad selged suunised või kriteeriumid, mis võtaksid arvesse selle mõju töökohtade loomisele, sotsiaalsetele tingimustele ja konkurent-sivõimele. Üldiselt on sotsiaaldialoog endiselt nõrk.
- (13) Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse risk on Rumeenias üks liidu suurimaid. Sotsiaalabi saavatest inimestest lähevad tööturule väga vähesed, eriti maapiirkondades. Sotsiaalhoolduse võrdlusindeksit, mille alusel sotsiaalhoolduse summad arvutatakse, ei ajakohastada korrapäraselt lähtuvalt majanduslikust olukorrast, mis võib mõjutada hüvitiste piisavust konkreetsetel ajahetkel. Parlamendile on vastuvõtmiseks saadetud miinimumsissetulekut käsitlev seadus, mis peaks aitama hüvitisi paremini suunata, tagada hüvitiste piisavust ja tuua minimaalse sissetulekutoetuse saajad tööturule. Osutatud probleeme püütakse lahendada ka valitsuse vaesusevastase paketi mitme meetme abil, kasutades integreeritud lähenemisviisi (haridus, tervishoid, eluase, sotsiaalkaitse, transport).
- (14) Haridusvaldkonnas on Rumeenial veel mitmeid väljakutseid. Mitmed strateegiad hõlmavad elukestvat õpet, kutseharidust ja -õpet, kolmanda taseme haridust ja haridussüsteemist varakult lahkumist. Haridussüsteemist varakult lahkunud noorte arv ületab suurelt ELi keskmist ning osaliselt on selle põhjuseks märkimisväärsed viivitused 2015. aastal kinnitatud strateegia rakendamisel. Haridussüsteemist varakult lahkumist ennetavaid ja õppetööle tagasi aitavaid programme on vähe. Haavatavate rühmade nagu romade ja vaestest peredest pärit laste juurdepääs kvaliteetsele haridusele ja selle omandamine on jätkuvalt raskendatud, eriti maapiirkondades. Alushariduse ja lastehoiu valdkonnas on Rumeenia võtnud meetmeid, et toetada ebasoodsas olukorras olevate laste lasteaia käimist (3–6-aastased). Lastehoiuteenuste osutamine 0–3-aastastele on endiselt piiratud. Hiljuti vastu võetud õigusaktid, millega laiendatakse vanemapuhkuse sätteid, koos ebapiisavate tööstiimulitega võivad suurendada takistusi naiste osalemisele tööturul. Kutsekeskhariduses ja -õppes osalejate määr on üle ELi keskmise, kuid koolist väljalangemise määr püsib samuti kõrge. Kolmanda taseme hariduse omandamise määr on tõusuteel, ent kõrghariduse kvaliteet ja vastavus tööturu vajadustele on kesine. Täiskasvanuõppes osalemine on väga vähene.
- (15) Rumeenia tervishoiutulemused on kasinad. Oodatav eluiga sünnihetkel on nii meeste kui ka naiste puhul ELi keskmisest palju madalam. Endiselt on suurteks murekohtadeks juurdepääs tervishoiuteenustele ja liigne tuginevus haiglaravile. Laialt levinud mitteametlikult tasude maksmine vähendab tervishoiuteenuste kättesaadavust väikese sissetulekuga inimeste jaoks. Rumeenias on võetud meetmeid, et parandada vähese sissetulekuga pensionäride ning kõrvalistes ja isoleeritud kogukondades elavate inimeste juurdepääsu tervishoiuteenustele. Loomisel on sotsiaal- ja tervishoiuteenuste vahendajate võrgustik ja esitatud on avalikke teenuseid käsitleva õigusakti eelnõu. Puuetega inimeste deinstitsionaliseerimine on jätkuvalt keeruline ülesanne.
- (16) Rumeenias on võetud meetmeid, et suurendada tervishoiusüsteemi rahastamist ja kasutada avalikke vahendeid tõhusamalt. Need reformid hõlmavad näiteks võlgnevuste likvideerimist tervishoiusektoris, ravimikulude jätkusuutlikkuse suurendamist, e-tervise lahenduste rakendamist, tervishoiusüsteemi rahastamise parandamist, strateegia väljatöötamist, et suunata vahendeid haiglapõhisest hooldusest ennetava ja esmatasandi arstiabi jaoks, ning hangete tsentraliseerimist. Haldussuutlikkuse puudumine põhjustab siiski viivitusi 2014. – 2020. aasta riikliku tervishoiustrateegia rakendamisel. Tervishoiusüsteemi tõhusust vähendavad eelkõige viivitused haiglasectori tõhustamisel ja üleminekul statsionaarselt ravilt kuluühuseamale ambulatoorsele ravile.

- (17) Rumeenia peamised arenguerinevused on linna- ja maapiirkondade vahel. Maapiirkondades on tööhõive-, sotsiaal-, tervishoiu- ja haridustulemused madalamad ning juurdepääs haridusele, arstiabile, põhilistele kommunaalteenustele ja avalikele teenustele on vähese ja killustatud kohaliku haldussuutlikkuse tõttu raskendatud. Maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku arengut aeglustab ebapiisav transporditaristu ning ühis- ja eratranspordi vähesus, millele lisanduvad suured sõitmiskulud ja piiratud juurdepääs lairibataristule. Säästva majanduse arengut maapiirkondades takistavad põllumajanduse madal lisandväärtus ja maapiirkondade majanduse vähene mitmekesisus. Suur osa maapiirkondade tööealisest elanikkonnast töötab elatuspõllumajanduses või osaelatuspõllumajanduses, millega seostuvad varjatud töötus, tasustamata töö perele kuuluvast majapidamisest, madal tootlikkus ja vaesus. Vaesusevastase paketi, mida rahastatakse peamiselt ELi vahenditest, nähakse ette integreeritud lähenemisviisi võitluseks vaesusega, sh maapiirkondades. Kavas on luua kogukondlikud rühmad, kes pakuvad ebasoodsas olukorras olevatele kogukondadele mitmesuguseid integreeritud teenuseid. Paraku ei ole osutatud rühmi veel loodud.
- (18) Avaliku halduse reformi strateegiline raamistik kehtestati juba 2014. aastal, kuid selle rakendamine oli 2015. aastal aeglane. 2016. aastal on vastu võetud mõned olulised algatused, et suurendada läbipaistvust ja tõhustada avaliku halduse toimimist. Viivitused üldise ja läbipaistva personalijuhtimise juurutamisel, eelkõige seoses töölevõtmise ja ametisse nimetamisega, hindamisega, palkadega, kõigi töötajate kategooriate karjääri edenemisega ja väljaõppega, võimaldavad siiski rakendada olulisi menetlusi ja otsuseid meelevaldselt. Kui võtta ka arvesse ebastabiilseid organisatsioonilisi struktuure, mõjutab selline olukord negatiivselt avaliku teenistuse sõltumatust ja professionaalsust ning seeläbi ka tema tulemuslikkust ja tõhusust. Keerukad haldusmenetlused, ebatõhus riigihangete süsteem ja laialt levinud korrupsioon takistavad teenuste (sealhulgas e-valitsuse teenuste) osutamist kodanikele ja ettevõtetele. Vähe kasutatakse strateegilist planeerimist, programmipõhist eelarvestamist, konsultatsioonipraktikat ning tõenduspõhist poliitikakujundamist. Need probleemid takistavad mitmes valdkonnas oluliste poliitikameetmete rakendamist, sealhulgas olemasolevate ELi vahendite ja muu rahalise toetuse kasutuselevõttu.
- (19) Võtmetähtsusega majandussektorites turgu valitseva seisundiga riigiettevõtete majandustulemused on tagasihoidlikud. Eriti domineerivad on need ettevõtted taristusektorites: energiasektoris on riigiettevõtete osa 44 % käibest ja 77 % tööhõivest ning transpordisektoris on vastavad näitajad 24 % ja 28 %. Valitsuse erakorraline määrus 109/2011 riigiettevõtete juhtimise kohta sai seaduse staatuse 10. mail 2016 ning selles tehtud muudatustega tagatakse paremini vastavus rahvusvahelistele headele tavadele. Rumeenia palkab taas professionaalseid juhte, et asendada mitme riigiettevõtte ajutisi juhte, kuid edusammud on olnud esialgselt kavandatud aeglasemad. Riigiettevõtete läbipaistvusele ja aruandekohustusele tuleks kasuks kiirem aasta-eelarvete vastuvõtmine ning auditeeritud aastaaruannete heakskiitmine ja avaldamine. Ettevalmistamisel on uus erastamiseseadus. Paraku võib selles olla sätteid, mis on vastuolus äriühingu üldjuhtimist käsitlevate õigusaktidega. Eriti murettekitav on erastamishalduri ja ettevõtte juhtkonna vastutuse tõenäoline kattumine.
- (20) Vaatamata kohtute jõupingutusele võidelda kõrgetasemelise korrupsiooniga, esineb korrupsiooni endiselt paljudes majandussektorites. See hõlmab ametisse nimetatud ja valitud ametnikke kõigil valitsemistasanditel ning samuti riigiteenistujaid ja avalike asutuste töötajaid. Kohtusüsteemis rakendatakse ulatuslikke reforme, kuid endiselt on probleemiks kohtute suur töökoormus, kohtuotsuste prognoositavus ja nõuetekohane täitmine ning väline surve kohtusüsteemile. Rumeenia saab soovitusi kohtureformi ja korrupsioonivastase võitluse kohta koostöö- ja jälgimiskorra raames. Seepärast Rumeenia riigipõhised soovitusid neid valdkondi ei hõlma.
- (21) Finantssektori usaldusväärsus on paranenud. Siiski on see sektor tundlik riigi seadusandlike algatuste suhtes. Hiljuti vastu võetud seadus maksekohustusest vabastamise kohta, mida kohaldatakse olemasolevate laenude suhtes tagasiulatuvalt, võib tekitada mitmele krediitiasutusele probleeme ja vähendada laenutegevust. Osutatud seadus võib vähendada finantssektori stabiilsust, mõjutades kogu majandust. Muud algatused, mis võivad samuti pankadele negatiivset mõju avaldada, on näiteks ettepanek konverteerida välisvaluutas antud laenud kohalikkude vääringusse ja teatavad kohtuotsused laenulepingute ebaõiglaste tingimuste kohta.
- (22) Ebapiisav või halva kvaliteediga taristu on üks suurimaid probleeme äritegevuse jaoks Rumeenias, takistades kaubandust ja majandusarengut. Kuigi hiljuti on täheldatud väikest edasiminekut, on Rumeenia muude piirkonna

riikide seas transpordi- ja sidetaristu tajutava kvaliteedi poolest endiselt viimasel kohal. Võrreldes teiste riikidega ja võttes arvesse riigi suurust, on Rumeenia maanteede ja kiirteede võrk väike. Transpordi üldkava ja sellega kaasneva raudteereformi kinnitamine on korduvalt edasi lükkunud.

- (23) Avaliku sektori investeeringud on vähenenud alates 2008. aastast, hoolimata rohkest kättesaadavast rahastamisest, eelkõige tänu ELi vahenditele. See suundumus muutis 2015. aastal suunda, kuid eeldatakse, et avaliku sektori investeeringud hakkavad 2016. aastast vähenema, kuna 2014.–2020. aasta programmide rakendamine ei ole veel täielikult alanud ja töövalmis projekte ei ole piisavalt varuks. Rumeenia on teinud viimasel ajal jõupingutusi ja jätkab nende tegemist, et tugevdada ministereeriumidevahelist koostööd, korraldada ümber riigihangete süsteem ja parandada investeerimisprojektide kavandamist ja rakendamist. Siiski on riiklike investeerimisprojektide ettevalmistamine endiselt ebapiisav ning avatud välistele mõjutustele. Projektide valikut mõjutab ebasoodsalt keskpika ja pikaajalise planeerimise ja strateegiliste prioriteetide puudumine, vajadus jõuda kokkuleppele paljude poliitikakujundajate vahel, rahandusministeeriumi avaliku sektori investeeringute hindamise üksuse piiratud jõustamisvõimused ning kohaliku arengu riikliku programmi valikukriteeriumide puudumine.
- (24) Kulupõhine konkurentsivõime ja kaubandustulemused on märgatavalt paranenud, kuid Rumeenia mittekulupõhise konkurentsivõime osas on veel palju ära teha. Struktuursed tõkked takistavad üleminekut kõrgema lisandväärtusega majandusele ja piiravad Rumeenia suutlikkust edendada jätkusuutlikku majanduskasvu. Haldusmenetluste keerukus, eelarve- ja maksupoliitika kiire muutumine ning nõrk ettevõtluskeskkond mõjutavad jätkuvalt investeerimisotsuseid. Ulatuslik maksudest kõrvalehoidumine ja deklareerimata töö vähendavad maksutulu ja moonutavad majandust. Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääs rahastamisele on endiselt piiratud.
- (25) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Rumeenia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Rumeeniale esitatud soovitude järelemeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Rumeenia eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastes riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–4.
- (26) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitudes 1,

SOOVITAB Rumeenial võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Piirata 2016. aastal kõrvalekaldumist keskpika perioodi eelarve-eesmärgist ja saavutada 2017. aastal aastane eelarvekohandus 0,5 % SKPst, v.a juhul, kui keskpika perioodi eelarve-eesmärgini jõutakse väiksema jõupingutusega. Tagada eelarveraamistiku kohaldamine ning tugevdada veelgi maksukuulekust ja maksude kogumist. Tagada, et seadusandlikud algatused ei kahjustaks õiguskindlust ega seaks ohtu finantsstabiilsust. Vajaduse korral võtta meetmeid selle ohu maandamiseks.
2. Edendada riikliku tööhõiveameti poolt tööandjatele ja töötajatele pakutavaid teenuseid, eelkõige kohandada teenuseid vastavalt töötaja profiilile, siduda need teenused paremini sotsiaalabiga, sh sotsiaalteenustega, ja jõuda nende noorteni, kes ei ole end töötuna arvele võtnud. Töötada sotsiaalpartneritega konsulteerides välja miinimumpalga kehtestamise objektiivsed kriteeriumid. Võtta meetmeid, et vältida haridussüsteemist varakult lahkumist ja laiendada kvaliteetse hariduse pakkumist, eriti romade seas. Võrdsustada meeste ja naiste pensioniiga.
3. Vähendada mitteametlike tasude maksmist tervishoiusüsteemis ja parandada ambulatoorse ravi kättesaadavust. Tugevdada avaliku halduse personalijuhtimise sõltumatust ja läbipaistvust. Lihtsustada haldusmenetlusi ettevõtete ja kodanike jaoks. Tõhustada riigiettevõtete üldjuhtimist.

(1) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

4. Parandada juurdepääsu integreeritud avalikele teenustele, laiendada põhitaristut ja edendada majanduse mitmekesistamist, eelkõige maapiirkondades. Võtta vastu ja rakendada transpordi üldkava. Tugevdada avaliku sektori investeeringute prioriteetide seadmist ja investeeringute ettevalmistamist.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Soome 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Soome 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/19)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Soomet ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Soome rahahüük on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Soome tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 2016. aasta aruanne Soome kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Soome edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

poole liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjon on oma analüüsi põhjal järeldanud, et Soomes esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on oluline tegeleda kulude konkurentsivõime vähenemisega, mis on mitme aasta jooksul süvenenud ja tuleneb peamiselt sellest, et palkade kasv on pikemat aega ületanud tootlikkuse kasvu, põhjustades jooksevkonto positsiooni järsu halvenemise aastatel 2008–2012. Analüüs tõi esile ka märkimisväärsed keskpika perioodi ja pikaajalised riskid juba niigi pingelise riikliku rahanduse jätkusuutlikkusele.

- (3) Soome esitas nii oma 2016. aasta riikliku reformikava kui ka 2016. aasta stabiilsusprogrammi 14. aprillil 2016. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.
- (5) 2016. aasta stabiilsusprogramm osutab sellele, et pagulaste erakorralisel sissevoolul on märkimisväärne mõju eelarvele, ning programmis esitatakse piisavad tõendid täiendavate eelarvekulude ulatuse ja olemuse kohta. Komisjoni arvamuse kohaselt ulatus abikõlblike täiendavate kulude summa 2015. aastal 0,05 %-ni SKPst ning praeguse prognoosi kohaselt ulatub see 2016. aastal 0,2 %-ni SKPst. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 lõike 3 sätted võimaldavad arvestada selle lisakuluga, sest pagulaste sissevool on ebatavaline sündmus, selle mõju Soome riigi rahandusele on märkimisväärne ning keskpika perioodi eelarve-eesmärgist ajutise kõrvalekaldumise lubamine ei seaks ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Seepärast on nõutavat kohandust keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas 2015. aastaks vähendatud, et neid kulusid arvesse võtta. Lõplik hinnang 2016. aasta kohta, sealhulgas abikõlblike summade kohta, koostatakse 2017. aasta kevadel, lähtudes Soome ametiasutuste esitatud vaatlusandmetest.
- (6) Soome suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 18. mail 2016 esitas komisjon ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 3 alusel aruande, kuna Soome valitsemissektori võlg ületas 2015. aastal kontrollväärtuse 60 % SKPst. Analüüsi põhjal järeldati, et võlakriteerium tuleks lugeda täidetuks. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsusel kavas 2016. aastal parandada valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni –2,5 %-ni SKPst ja jõuda 2020. aastaks –1,3 %-ni SKPst. Valitsusel on kavas saavutada keskpika perioodi eelarve-eesmärk – struktuurne eelarvepuudujääk 0,5 % SKPst – aastaks 2019. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse saavutama 2019. aastal kõrgeima taseme 67,4 % juures ja langema 2020. aastal 67,2 %-ni. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Meetmeid, mida on vaja, et saavutada 2019. aastaks keskpika perioodi eelarve-eesmärk, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt valitseb oht kalduda soovitatud kohandusest 2016. aastal mõnevõrra kõrvale. 2016. aasta kohta tehtud järeldus ei muutuks ka juhul, kui hinnangus ei võetaks arvesse pagulaste erakorralise sissevoolu mõju eelarvele. Kui poliitikat ei muudeta, on 2017. aastal oht kalduda soovitatud kohandusest märkimisväärselt kõrvale. Võla suhe SKPsse jätkab prognoosi kohaselt kasvu, jõudes 2017. aastal 66,9 %-ni. Stabiilsusprogrammidele antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes on nõukogu arvamusel, et on olemas risk, et Soome ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seepärast tuleb tal nõuete täitmiseks võtta 2016. ja 2017. aastal täiendavaid meetmeid.
- (7) Rahvastiku vananemise ja tööjõu vähenemise tõttu kasvavad kulutused pensionidele, tervishoiule ja pikaajalisele hooldusele 2013. aasta 23,1 %-lt SKPst 2030. aastaks 26,9 %-le SKPst. Jaanuaris 2016 viidi Soomes ellu pensionireform, mis seob alates 2027. aastast seadusjärgse pensioniea oodatava elueaga. Kohalike omavalitsuste

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

osutatavad sotsiaal- ja tervishoiuteenused moodustavad 10 % SKPst. Kui süsteemi ei reformita, kasvavad need kulutused prognoosi kohaselt nominaalväärtuses 2,4 % aastas ja nende osakaal SKPs suureneb. Kokkuleppele on jõutud kaugeleulatuva haldusreformi põhijoontes ning tervishoiu- ja sotsiaalteenuste ümberstruktureerimises. Üks reformi põhieesmärke on vähendada kulude parema ohjeldamise kaudu pikas perspektiivis mahajäämust jätkusuutlikkuses 3 miljardi euro võrra. See saavutatakse teenuste lõimimise, suuremate teenusekorraldajate ja digiteerimise kaudu. Kõik üksikasjad tuleb veel välja töötada ja välja tuleb töötada ka muutuste juhtimise kava, enne kui reformi saab kavakohaselt 2019. aastal rakendada hakata. Valitsus on teatanud, et reformi rakendamise meetmed tehakse teatavaks 2016. aasta lõpus. Reformi ulatus ja lühikesed tähtajad tähendavad seda, et rakendamine ei saa olema lihtne. Seepärast on seadusandlike ettepanekute õigeaegne vastuvõtmine oluline.

- (8) Et taastada Soome konkurentsivõime, tuleb tööturu toimimist mitmel viisil parandada. 2013. aasta lõpus kesktaandil sõlmitud palgakokkuleppesaadik on palkade tõus olnud koondarvestuses mõeldukas. Kokkuleppe alusel aeglustus kollektiivlepingutega määratud palkade aastakasv 2013. aasta viimase kvartali 1,3 %-lt 2015. aasta neljandas kvartalis 0,5 %-le. Juunis 2015 otsustasid sotsiaalpartnerid pikendada kokkulepet 2016. aastaks. Töövõimuse kasv ei ole siiski veel taastunud ja seetõttu prognoositakse nominaalse tööjõu ühikukulu suurenemist, kuigi aeglasemalt. Kulude konkurentsivõime taastamiseks on peetud läbirääkimisi. 29. veebruaril 2016 jõudsid sotsiaalpartnerid kokkuleppele konkurentsivõime paktis. Enne kui kokkulepet saab hakata rakendada, tuleb selle põhjal sõlmida sektoripõhised kokkulepped. Konkurentsivõime pakti täiendatakse sotsiaalpartnerite vahel kokku lepitud meetmetega, mis peavad tagama tööturu suurema paindlikkuse ja kehtestama uue palgakasvu mudeli, kus teiste sektorite palgad seotakse väliskonkurentsi tingimustes tegutsevate sektorite omadega. On oluline rakendada tööturumeetmeid nii, et täielikult austatakse sotsiaalpartnerite rolli.
- (9) Kuna tööealine elanikkond on vähenemas, on tähtis suurendada tööjõus osalemise määra. See nõuab järjepidevaid jõupingutusi, et lõimida tööturule eakamad töötajad, noored, pikaajalised töötud ja madala kvalifikatsiooniga töötajad. Tööhõive määr on vähenenud rohkem kui kahe protsendipunkti võrra: kriisieelne haripunkt 2008. aastal oli 70,6 %, kuid 2015. aasta määr oli 68,5 %, samal ajal kui töötus on suurenenud 6,4 %-lt 9,4 %-le. Eakate tööhõive määr on järk-järgult paranenud, kuid endiselt on olemas mõned varajase tööturult lahkumise võimalused, mis seisnevad vanematele töötajatele töötushüvitiste maksamise pikendamises kuni pensionile minekuni (nn töötusetunnel). Kui neid ei vähendata, võib see piirata 2016. aastal jõustunud pensionireformi positiivse mõju. Eelmise pensionireformi raames töötusetunneli kriteeriumides tehtud muudatuste mõju hinnatakse 2019. aastal. Pikaajaline töötus kasvas ajavahemikul 2008–2014 tuntavalt: 1,2 %-lt 1,9 %-le kogu tööjõust, vaatamata sellele, et paljud pikaajalised töötud väljuvad lõpuks tööjõu hulgast. Noorte tööpuudus kasvas 2015. aastaks 22,4 %-ni. Tööturu halb toimimine mõjutab kõige enam madala kvalifikatsiooniga töötajaid. Aktiivsete tööturumeetmete eelarve kärpimine ajal, mil nõudlus selliste meetmete järele kasvab, võib kahjustada eespool nimetatud ühiskonnagruppide võimalusi tööle naasta. Aktiivsuse suurendamise asemel võib keerukas toetuste süsteem oma mitmesuguste hüvitistega tuua kaasa ulatusliku tööturult eemale jäämise ja madala palga lõksu. Arvestades aktiivsete tööturumeetmete eelarve kärpimist, on eriti oluline kaotada niisugused lõksud ja luua positiivsed stiimulid töö vastuvõtmiseks, näiteks parandada võimalusi ühendada töötamine ja toetuste saamine. 2015. aastal Soome saabunud suhteliselt suur arv sisserändajaid ja pagulasi võib aidata leevendada rahvastiku vananemise tagajärgi, aga ainult juhul, kui nad lõimitaks edukalt tööturule ja haridussüsteemi. Tööturul on probleeme oskuste ja vajaduste kokkusobitamisega, mis on osaliselt tingitud majanduse struktuursetest muutustest, sest uusi töökohti luuakse teistes geograafilistes piirkondades ja tööstusharudes kui need, kus töökohad kaovad. Vaja on meetmeid, mis suurendavad taskukohaste eluasemete hulka Helsingi piirkonnas, ja tulemuslikku poliitikat, mis aitab inimestel ajakohastada oma oskusi ja leida tööd.
- (10) Ettevõtluskeskkond on Soomes sama hea või parem kui teistes arenenud majandusega riikides. Konkurentsi puudumine, eelkõige siseturule suunatud teenuste valdkonnas, nagu jaemüük ja transporditeenused, mõjutab Soome majanduse üldist konkurentsivõimet. Ettevõtjad on mõnele turule sisenemise ja kasvu takistustena nimetanud liigseid regulatiivseid nõudeid. Need liigsed nõuded tuleb kõrvaldada, et edendada ettevõtlust ja investeringuid. Jaemüügisektoris kehtestatakse planeerimisreformiga paindlikumad nõuded kaupluste suurusele ja asukohale. Avatud sektoris jätkub ümberstruktureerimine ja sektorile tuleks kasuks uute ning eelkõige suure

lisandväärtusega turgude, toodete ja teenuste arendamine. Struktuurimuutusi võib hõlbustada poliitika, mis soodustab ettevõtete laienemist, rahvusvahelistumist ja innovatsiooni. Õigusaktide muudatused võeti vastu 2015. aasta sügisel, kuid enamikku neist hakatakse rakendama alles aastatel 2016–2018. Valitsus on teatanud, et konkurentsi suurendamiseks turul tehakse täiendavaid struktuurireforme.

- (11) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Soome majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riikliku reformikava ning varasematel aastatel Soomele esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud üksnes nende asjakohasust Soome eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–3.
- (12) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1.
- (13) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 2 ja 3,

SOOVITAB Soomel võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Saavutada 2016. aastal eelarve kohandamine keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas mahus vähemalt 0,5 % SKPst ja 2017. aastal 0,6 % SKPst. Kasutada juhuslikke tulusid, et kiirendada valitsemissektori võlasuhte vähendamist. Tagada haldusreformi õigeaegne vastuvõtmine ja rakendamine, et saavutada sotsiaal- ja tervishoiuteenuste parem kulutõhusus.
2. Austades sotsiaalpartnerite rolli, tagada, et palgakujundussüsteem soodustaks kohalikke palgaläbirääkimisi, kõrvaldaks jäikuse ning aitaks nõnda kaasa konkurentsivõime suurendamisele ja toetaks eksporditööstuse kesksemat rolli. Suurendada töö vastuvõtmise stiimuleid ja tagada sihipärased ja piisavad aktiivsed tööturumeetmed, sealhulgas sisserändaja taustaga inimeste jaoks. Võtta meetmeid tööjõu piirkondliku tasakaalustamatuse ning oskuste ja vajaduste kokkusobimatuse vähendamiseks.
3. Jätkata jõupingutusi, et suurendada konkurentsi teenuste sektoris, sealhulgas jaemüügisektoris. Edendada ettevõtlust ja investeringuid, sealhulgas vähendada regulatiivset ja halduskoormust ning soodustada suure lisandväärtusega tootmise kasvu.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Läti 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Läti 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/20)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltule,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Lätit ei nimetatud ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Läti rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Läti tagama selle soovitusel täieliku ja õigeaegse rakendamise.
- (2) 2016. aasta aruanne Läti kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Läti edusamme nõukogus 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel järgimisel ja talle strateegiaga „Euroopa 2020“ ettenähtud eesmärkide saavutamisel.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (3) 14. aprillil 2016 esitas Läti oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas kõnealuse sätte kasutamise täiendavad üksikasjad suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Oma 2016. aasta stabiilsusprogrammis taotles Läti 2017. aastaks ajutist kõrvalekaldumist keskpika perioodi eelarve-eesmärgi saavutamiseks vajalikust kohandamiskavast 0,5 % ulatuses SKPst, et võtta arvesse suuremaid struktuurireforme, millel on positiivne mõju riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele, eelkõige käimasolevat tervishoiusektori reformi, mis põhineb aastate 2014–2020 tervishoiustrateegial. Reformi üksikasjad on kokkuvõtlikult esitatud stabiilsusprogrammis. Selle eesmärk on suurendada 2020. aastaks tervishoiusektori avalikku rahastamist 4 %-ni SKPst, võrrelduna 2015. aasta 3 %-ga SKPst. Reformi täielik rakendamine suurendab eeldatavasti 2023. aastaks tööhõivet 0,6 % ja tõstab SKP taset 2,2 %, mis avaldab pikas perspektiivis positiivset mõju riigi rahanduse jätkusuutlikkusele. Positiivne mõju majanduskasvule ja riigi rahanduse pikaajalisele jätkusuutlikkusele on hinnangu kohaselt usutav. Praegu võib Lätit pidada 2017. aastaks taotletud ajutise kõrvalekaldumise tingimustele vastavaks, juhul kui ta rakendab kokkulepitud reformid piisavas ulatuses. Selle üle toimub Euroopa poolaasta raames järelevalve. Lubatud ajutise kõrvalekalde suurus sõltub siiski sellest, kas järgitakse minimaalset sihttaset (st struktuurset eelarvepuudujääki 1,7 % SKPst). Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosist nähtub, et 2017. aastal on ruumi täiendava ajutise kõrvalekalde jaoks 0,1 % ulatuses SKPst.
- (6) Läti suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt kavatakse valitsus järk-järgult parandada valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni, et see jõuaks 2019. aastal 0,5 %-ni SKPst. Kavandatavas keskpika perioodi eelarve-eesmärgi – struktuurse eelarvepuudujäägi 1 % SKPst – saavutamiseks vajalik kohandamiskavas on arvestatud taotletud kõrvalekaldeid, mis on 2017. ja 2018. aastal seotud süsteemse pensionireformiga ning aastatel 2017–2019 tervishoiusektori ulatuslikuma struktuurireformiga. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 2016. aastal 40 %-ni SKPst ja jätkama langust, jõudes 2018. aastal 38 %-ni. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast võetavaid meetmeid ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Toetudes komisjoni 2016. aasta kevadprognoosile, osutab üldhinnang mõningase kõrvalekalde riskile 2016. aastal, ja kui poliitikat ei muudeta, siis ka 2016. ja 2017. aastal koosvõetuna. Nõukogu on stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes seisukohal, et Läti täidab eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid. Siiski tuleb võtta täiendavaid meetmeid, et tagada sätete järgimine 2016. aastal.
- (7) Tööjõu pakkumist piirab tööealise elanikkonna vähenemine ja kulupõhist konkurentsivõimet ohustab tootlikkuse suurenemisest kiirem palgakasv. Seetõttu tuleb võtta meetmeid tööalase konkurentsivõime suurendamiseks ja inimkapitali parandamiseks.
- (8) Läti vaesusriski ja sotsiaalse tõrjutuse määr on üks ELi kõrgemaid. Tehakse ettevalmistusi miinimumsissetuleku määra kehtestamiseks, kuid selle rakendamine ei ole kindel ja kuna see nõuab eelarvest suuri kulusid, jääb selle kohaldamise mõju tagasihoidlikuks. Sotsiaalabi piisavus ei ole alates 2009. aastast paranenud, mille tõttu ei ole vaesus tegelikult vähenenud. Miinimumsissetuleku määra reformiga soovitakse vähendada sotsiaalabi killustatust ja stimuleerida tööleasumist.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätteid Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätteid Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (9) Aktiveerimismeetmete hõlmavus on endiselt madal, eriti pikaajaliste töötute puhul. See raskendab tööturule tagasipöördumist, võttes arvesse, et ka tervisenäitajad on halvad ja sotsiaalteenused ebapiisavad. Tööhõivet võimaldaks suurendada aktiveerimismeetmete laialdasem rakendamine.
- (10) Tervishoiu kasina avaliku sektori poolse rahastamise, tervishoiusüsteemi struktuursete puuduste, omast taskust suurte summade maksmise vajaduse ja kesise kulutasuvuse tõttu jäävad suure osa elanikkonna tervishoiuvajadused rahuldamata. Kui tervishoiuteenuste osutamist kriitiliste juhtumite korral peetakse esmatähtsaks, siis samal ajal on piiratud rahastamise tõttu võimalused pakkuda üldisi tervishoiuteenuseid tagasihoidlikud.
- (11) Läti on teinud edusamme kõrgharidussüsteemi reformimisel. Eelkõige on loodud stiimulid kvaliteedi parandamiseks ning rajatud sõltumatu akrediteerimissüsteem. Parandada tuleb aga kutseharidust ja -koolitust, eelkõige reformides õppekavu ja luues õigusraamistiku tööloppimise jaoks, et parandada nende kvaliteeti ja kättesaadavust. Kutseharidusseaduse kohaselt võivad õpipoisiõppe tüüpi kavade arengule kaasa aidata sotsiaalpartnerid.
- (12) Investeermist on pidurdanud innovatsiooniprobleemid, puudulik ettevõtluskeskkond ja tööjõu kahanemine. Vähene innovatsioon ja killustatud teadusbaas takistavad kõrgema lisandväärtusega ja teadmispõhiste valdkondade kiiret ja tõhusat laienemist Lätis. Investeermist pidurdavad ka investorite vähene kaitse maksejõuetusmenetluse käigus, millele lisandub avaliku halduse vähene tõhusus.
- (13) Valitsus on võtnud meetmeid, et vähendada riigi teadusbaasi killustatust, parandada selle kvaliteeti ja suurendada ettevõtete innovatsioonivõimet. Teatavast edust hoolimata on investeeringud, mida avalik ja erasektor teevad teadusesse ja innovatsiooni, väga väikesed võrreldes ELi keskmisega. Jätkata tuleb teadusbaasi konsolideerimist, teadustöötajate arvu suurendamist ja teaduse kvaliteedi parandamist. Selleks et luua erasektorile stiimulid innovatsiooni investeerimiseks, tuleks täielikult ellu viia aruka spetsialiseerumise strateegiast lähtuvad reformid ja kasutada kõiki muid olemasolevaid poliitilisi vahendeid.
- (14) Äriringkondades levinud arusaama kohaselt takistab investeerimist maksejõuetusmenetlus, kuna varade tagastamise määrad on madalad ja puudub pankrotihaldurite järelevalve.
- (15) Läti on teinud mitu edukat algatust kohtusüsteemi kvaliteedi ja tõhususse parandamiseks. Ent ametiisikute huvide konfliktide vältimise kord, mis on küll kõikehõlmav, on keerukas ja jäik, kuna peamiseks peetakse formaalset nõuete täitmist, mitte asjaolude kaalumist iga juhtumi puhul eraldi. Lisaks nõrgendavad korrupsiooni vastu võitlemise ja ennetamise bürood sisepinged, mis kahjustavad büroo tasakaalu ning õhnestavad üldsuse usaldust selle tegevuse suhtes ja büroo enda soovi käsitleda kõrgetasemelisi juhtumeid esmatähtsana.
- (16) Investeermiskeskonda ei aita soodsamaks muuta ka avaliku halduse üldine vähene tõhusus, mis tuleneb eelkõige suhteliselt suurest personali voolavusest, avaliku teenistuse reformi venimisest ja nõrgast projektijuhtimisest. Avaliku sektori töötasud ei ole vajalikul määral seotud tööülesannetega.
- (17) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Läti majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Lätile esitatud soovitude järelemeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Läti eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–3.
- (18) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitus 1,

(¹) Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

SOOVITAB Lätil võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada, et kõrvalekalle keskpika perioodi eelarve-eesmärgist 2016. ja 2017. aastal ei ületaks süsteemse pensionireformi ja tervishoiusektori ulatusliku struktuurireformiga seotud lubatud kõrvalekallet. Vähendada madalapalgaliste maksukiilu, kasutades selleks maksukoormuse nihutamist majanduskasvu soodustaval viisil keskkonna- ja omandimaksudele ning parandades maksukuulekust.
2. Parandada sotsiaalabi piisavust ja tõhustada meetmeid, millega sotsiaalabi saajatel aidatakse leida ja säilitada tööd, sh suurendades aktiveerimismeetmete hõlmavust. Kiirendada kutsehariduse õppekavade reformi, koostöös sotsiaalpartneritega kehtestada õigusraamistik tööloppimise jaoks ja suurendada nende pakkumist. Parandada tervishoiusüsteemi kättesaadavust, kvaliteeti ja kulutasuvust.
3. Jätkata teadusasutuste konsolideerimist ning luua erasektorile stiimulid innovatsiooni investeerimiseks. Tugevdada huvide konfliktide ennetamise korda ning luua õiguslik raamistik, mis hõlmab kõiki avaliku sektori töötajaid. Parandada pankrotihaldurite aruandekohustuslikkust ja avaliku sektori järelevalvet nende üle.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Taani 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Taani 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta**

(2016/C 299/21)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeltusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Taanit ei nimetatud ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Taani kohta. Selles hinnati Taani edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide poole liikumisel.
- (3) Taani esitas 26. aprillil 2016 oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL)

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatseb kasutada.

- (5) Taani suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta lähenemisprogrammi kohaselt kavatseb valitsus valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni parandada ning jõuda 2020. aastal eelarvetasakaaluni. Keskpika perioodi eelarve-eesmärk – struktuurne eelarvepuudujääk 0,5 % SKPst – saavutatakse prognoosi kohaselt aastal 2016. Lähenemisprogrammi kohaselt jõuab valitsemissektori võla suhe SKPsse 2020. aastaks 35,1 %-ni. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt järgib Taani aastatel 2016 ja 2017 soovitatud eelarvekohandust. Tuginedes lähenemisprogrammi hindamisele ja võttes arvesse komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi, on nõukogu arvamusel, et Taani täidab eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid.
- (6) Tööjõu pakkumise tagamine vananeva rahvastiku tingimustes on Taani jätkusuutliku majanduskasvu eeltingimus. Viimaste aastate mitu põhjalikumalt tööturu reformi on suunatud eelkõige töötamise stiimulite suurendamisele ja aktiivse tööturupoliitika tõhustamisele. Need reformid võivad aidata saavutada Taani strateegia „Euroopa 2020“ tööhõive eesmärgi ja parandada Taani heaoluriigi mudeli jätkusuutlikkust. Kuid strateegia „Euroopa 2020“ siseriiklikku sotsiaalse kaasatuse eesmärki – vähendada väga madala tööhõivega kodumajapidamistes elavate inimeste arvu – pole veel kaugeltki saavutatud. Endiselt on probleemiks tööturule kaasamine ja ebasoodsas olukorras olevate ühiskonnarühmade tööalane konkurentsivõime. See kehtib eelkõige väljastpoolt ELi pärit rändetaustaga inimeste kohta, sealhulgas nende kohta, kes on Taanis pikalt elanud, ning madala haridustasemega noorte kohta. 2016. aasta kolmepoolsetel läbirääkimistel kokku lepitud töökohale integreerimise meetmed võivad äsja saabunud pagulaste ja sisserändajate jaoks olukorda parandada. Siiski tuleb võtta täiendavaid meetmeid, et muid tõrjutud ühiskonnarühmi edukamalt tööturule kaasata.
- (7) Et säilitada Taanis suhteliselt kõrget heaolu taset, on tarvis tootlikkuse suuremat kasvu. Ent viimase kahe aastakümne jooksul on tootlikkuse kasv olnud loid. Üks tegureid, mis seda põhjustab, on jätkuv konkurentsi puudumine omamaises teenuste sektoris, eeskätt jaemüügi- ja ehitussektoris. Seetõttu peab Taani tegema rohkem jõupingutusi, et suurendada tootlikkust ehitussektoris, kõrvaldades tõkkes ja tagades proportsionaalsed loa andmise menetlused seal, kus seda peetakse vajalikuks. Samuti peab ta lõdvendama jaekaubandusettevõtetele kehtivaid piiranguid, eelkõige viies ellu valitsuse kavandatud reformid.
- (8) Investeeringute üldine tase on Taanis olnud madal seitsaadi, kui erainvesteeringud majanduskriisi ajal järsult vähenesid. See on osaliselt tingitud eluasemeinvesteeringute vähesusest pärast kinnisvaramulli lõhkemist ja ettevõtlussektoris leiduvast kasutamata investeerimisvõimsusest. Investeeringute hoogustamine aitaks Taanil kiirendada majanduskasvu ja suurendada tootlikkust. Investeeringutõkkesid on leitud teenuste sektoris ja teadusuuringutes. Jaemüügi- ja ehitussektoris on turuletuleku tõkkesid, mis omakorda mõjutavad konkurentsi ja tootlikkuse kasvu. Tugevdada võiks jõupingutusi ülikoolide teadustulemuste rakendamiseks äriinnovatsioonis.
- (9) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud põhjalikult Taani majanduspoliitikat ja avaldanud selle tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Taanile esitatud soovitude järelemeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Taani eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastes riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada seeläbi ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitusel 1 ja 2.
- (10) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽²⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1,

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

(2) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

SOOVITAB Taanil võtta 2016.–2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Täita 2016. aastal keskpika perioodi eelarve-eesmärk ja saavutada 2017. aastal eelarve kohandamine keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas mahus 0,25 % SKPst.
2. Suurendada tootlikkust ja erasektori investeeringuid, suurendades konkurentsi omamaises teenuste sektoris, eelkõige hõlbustades jaemüügi- ja ehitussektoris turulepääsu. Soodustada koostööd ettevõtete ja ülikoolide vahel.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Sloveenia 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamused Sloveenia 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/22)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastasest majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Sloveeniat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 soovitusel heaks ja 8. märtsil 2016 võttis nõukogu selle vastu ⁽³⁾. Pidades silmas majandus- ja rahaliidu riikide tihedaid majandusseoseid, peaks Sloveenia riigina, mille rahaühik on euro, tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse rakendamise.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Sloveenia kohta. Selles hinnati Sloveenia edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjon järeltab oma analüüsi põhjal, et Sloveenias esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Puudused pangandussektoris, ettevõtete võlakoorumus, investeeringute puudumine ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse pika perioodi ohutase on need nõrgad kohad, millega tuleb tegeleda. Sloveenia pangandussektori usaldusväärus on taastunud. Laenumahu kasv on siiski endiselt negatiivne ja viivislaenude osakaal suhteliselt suur. Sloveenia jaoks on oluline maandada riske, mis on seotud riigi rahanduse jätkusuutlikkusega ja tulenevad surve suurenemisest riigi tervishoiu- ja pensionisüsteemidele, ning vähendada suurenenud valitsemissektori võlga. Lisaks on vaja vähendada investeerimist pärssivaid takistusi, eelkõige avaliku halduse valdkonnas. Sotsiaalpartnereid on vaja ulatuslikumalt kaasata nii poliitika kujundamisse kui ka struktuurireformide rakendamisse, eelkõige pensione, tervishoidu, pikaajalist hooldust ja tööturupoliitikat käsitlevates küsimustes.

- (3) Sloveenia esitas 15. aprillil 2016 nii oma 2016. aasta riikliku reformikava kui ka 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas täiendavad üksikasjad kõnealuse sätte kasutamise kohta suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Sloveenia 2016. aasta stabiilsusprogrammist ilmneb, et pagulaste erakorralisel sissevoolul on märkimisväärne mõju eelarvele, ning programmis esitatakse piisavad tõendid nende täiendavate eelarvekulude ulatuse ja olemuse kohta. Komisjoni arvamuse kohaselt ulatus abikõlblike täiendavate kulude summa 2015. aastal 0,06 %-ni SKPst ning praeguse prognoosi kohaselt ulatub see 2016. aastal 0,07 %-ni SKPst. Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõike 1 ja artikli 6 lõike 3 sätteid võtavad arvesse seda lisakulu, sest pagulaste sissevool on ebatavaline sündmus, selle mõju Sloveenia riigi rahandusele on märkimisväärne ning keskpika perioodi eelarve-eesmärgist ajutise kõrvalekaldumise lubamine ei seaks ohtu riigi rahanduse jätkusuutlikkust. Kuna Sloveenia suhtes rakendati 2015. aastal ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, siis osutatud sätteid riigi suhtes ei kohaldata. Lõplik hinnang 2016. aasta kohta, sealhulgas abikõlblike summade kohta, koostatakse 2017. aasta kevadel, lähtudes Sloveenia ametiasutuste esitatud vaatlusandmetest.
- (6) Pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse lõpetamist kohaldatakse Sloveenia suhtes stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareegliga seotud üleminekukorda. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsusel kavas parandada järk-järgult valitsemissektori nominaalset eelarvepositsiooni – 2,2 %-lt SKPst 2016. aastal 0,4 %-le SKPst 2019. aastal. Vaatamata stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetele on eelarve struktuurne tasakaal, mis on ühtlasi keskpika perioodi eelarve-eesmärk, kavas saavutada alles 2020. aastal pärast programmiperioodi lõppu. Ometi viitab ümberarvutatud struktuurne eelarvepositsioon,⁽²⁾ et 2019. aastal on struktuurne eelarvepuudujääk 1,2 % SKPst. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse vähenema 2016. aastal 80,2 %-le SKPst ja jätkama vähenemist, olles 2019. aastal 73,8 % SKPst. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast võetavaid meetmeid ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt on 2017. aastal Sloveenia SKP löhe 1,8 % SKPst, samas kui kavandatud potentsiaalne kasvumäär on 1,1 % ja SKP reaalkasv 2,3 % SKPst. Seega on Sloveenia majanduslik seis 2017. aastal hinnangu kohaselt hea ning eelarve struktuuri on vaja kohandada 1 % ulatuses SKPst. Sloveenia võimaliku kasvu ja SKP löhe arvutamise osas

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

(2) Komisjon on teinud struktuurse eelarvepositsiooni ümberarvutuse stabiilsusprogrammist saadud teabe põhjal ja ühiselt kokkulepitud meetodikat järgides.

püsib siiski suur ebakindlus, võttes arvesse Sloveenia tööturu erilist olukorda, eriti suurt majanduslangust aastatel 2008–2013 ja rakendatavaid struktuurireforme. SKP lõhe alternatiivse hindamise kohaselt, mis hõlmab pikemat ajavahemikku ja kajastab hindamismeetodi käimasolevat läbivaatamist, kahaneb Sloveenia SKP lõhe aeglasemalt, mis tähendab, et oleks ennatlik kinnitada Sloveenia majanduse head seisuga 2017. aastal. Seetõttu on praeguses olukorras asjakohasem, et 2017. aastal jätkataks tavapäraselt struktuurse eelarvepositsiooni parandamist. Näib olevat oht, et keskpika perioodi eesmärgi saavutamiseks soovitatavast kohandamiskavast kaldutakse 2016. aastal mõningal määral kõrvale, ning kui poliitikat ei muudeta, on oht, et 2017. aastal kaldutakse sellest märkimisväärselt kõrvale. 2016. aasta kohta tehtud järeldus ei muutu ka juhul, kui hinnangus ei oleks võetud arvesse pagulaste erakorralise sissevoolu mõju eelarvele. Kavandatu kohaselt peaks Sloveenia järgima 2016. aastal võlareeglina seotud üleminekukorda ning 2017. aastal selle nõudeid üldiselt täitma. Tuginedes stabiilsusprogrammi hindamisele ja võttes arvesse komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi, on nõukogu arvamusel, et on oht, et Sloveenia ei suuda stabiilsuse ja kasvu pakki nõudeid täita. Seepärast tuleb tal nõuete täitmiseks võtta 2016. ja 2017. aastal täiendavaid meetmeid.

- (7) 2015. aasta juulis võttis parlament vastu eelarve-eeskirjade seaduse. Siiski ei ole veel nimetatud ametisse sõltumatut eelarvenõukogu, kes teostab järelevalvet kõnealuste eesmärkide rakendamise üle. Lisaks on vastu võtmata riigi rahanduse seaduse muudatused, mis on vajalikud eelarve-eeskirjade seaduse täielikuks rakendamiseks ning mille eesmärk on luua seaduslik alus, et võtta eelarvestamisel kasutusele mitmeaastane lähenemisviis.
- (8) Valitsemissektori suur võlg, mis on tublisti üle 60 % SKPst, muudab Sloveenia haavatavaks nominaalkasvu ja intressimäära järskude muutuste korral. Sloveenia elanikkond vananeb kiiremini kui enamikus liikmesriikides. Kuna riiklikke kulutusi pensionidele, tervishoiule ja pikaajalisele hooldusele on kavas suurendada, on Sloveenia pikaajalise jätkusuutlikkuse mahajäämuse näitaja teistest liikmesriikidest kõrgem ning riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus on Sloveenias habras. Sloveenia kavandatud riiklikud pensionikulutused on kõikidest liikmesriikidest suurimad ja prognooside kohaselt kasvavad need 11,8 %-lt SKPst 2013. aastal 15,3 %-le SKPst 2060. aastal. Prognooside kohaselt kasvab vanadussõltuvusmäär ajavahemikul 2013–2060 rohkem kui kaks korda, avaldades pensionisüsteemile tugevat survet. Prognoositud kaudsed kohustused, mis tulenevad elanikkonna vananemisega seotud kulutustest, osutavad rahvastiku vananemisega kaasnevatele pikaajalistele probleemidele. Lisaks võib tulevikus tekkida olukord, kus vähese tööstaažiga inimestel puudub piisav sissetulek, kuna suureneb selliste inimeste arv, kelle tööstaaž on ebapiisav või lühike, k.a seetõttu, et nad sisenevad tööturule hilja ja töötavad ajutiselt või vähese tootlikkusega töökohtadel. Valge raamat pensionide kohta avaldati 2016. aasta aprillis ja sellele toetudes toimub ulatuslik avalik konsultatsioon. Konsultatsiooni tulemusi võetakse arvesse pensionisüsteemi reformimisel, mis peaks saama heakskiidu parlamendi praeguse koosseisu ametiaja jooksul. Sotsiaalpartneritega on jõutud kiiresti kokkuleppele reformi põhielementide osas, mis käsitlevad pensioniiga, pensionide taset, indekseerimist ja teise samba optimeerimist.
- (9) Elanikkonna vananemise tõttu suurenevad avaliku sektori kulutused pikaajalisele hooldusele prognooside kohaselt aastaks 2060 enam kui kaks korda. See on Sloveenia eelarve jätkusuutlikkuse jaoks suur probleem. Prognooside kohaselt suureneb 80-aastaste ja vanemate osakaal kolm korda, kasvades 4,6 %-lt 2013. aastal 12,4 %-le 2060. aastal. Ajavahemikus 2003–2013 kasvasid kogukulud pikaajalisele hooldusele 85 %, kusjuures erasektori kulud kasvasid kiiremini kui avaliku sektori kulutused. Sloveenias puudub integreeritud pikaajalise hoolduse süsteem. Sloveenia kulud on peamiselt seotud riiklike mitterahaliste hüvitistega ja enamik kuludest on seotud hoolekan-deasutuste, mitte koduhooldusega, kuigi mõlemad näitajad jäävad allapoole ELi keskmist. Tervishoiusüsteemi kulutasuvust on võimalik märkimisväärselt parandada, kui tugevdada meetmeid, mille eesmärk on parandada esmatasandi arstiabi, kus peab toimuma selekteerimine, liikuda statsionaarselt haiglaravilt ambulatoorsele ravile, parandada haiglate töö tõhusust ja juhtimist, täiustada tervishoiuteenustega seotud lepingute sõlmimise ja maksete tegemise protsessi, töötada välja parem kuluteabesüsteem, et kohandada diagnoosipõhisteks rühmadeks jaotamise imporditud süsteemi ja arendada edasi kvaliteedijärelevalve raamistikku. Ühishangete osakaal on väike ja lepingute sõlmimisel on peamiseks kriteeriumiks madal hind. Koostatud on tervishoiusüsteemi põhjalik ülevaade ning valitsuses võeti 2015. aasta lõpus ja parlamendis 2016. aasta märtsis vastu resolutsioon riikliku tervishoiuteenuste kava kohta aastateks 2016–2025. Resolutsioon sisaldab strateegilist kava tervishoiusüsteemi arendamiseks. Mõned selle meetmed on rakendamisel, samas kui ettepanekud muude oluliste siduvate rakendusmeetmete kohta on koostamisel ja tuleb veel esitada. Samuti ei selgu, kas reformi raames käsitletakse selliseid põhiküsimusi nagu integreeritud automaatsed stabiliseerimiskavad, mis leevendaksid tulu kõikumist kogu majandustsükli jooksul, või juurdepääs teenustele ja teenuste osutamise kvaliteet. Pikaajalise hoolduse seaduse, tervishoiuseaduse ja ravikindlustuse seaduse vastuvõtmist on korduvalt edasi lükatud, kuid praeguse ajakava kohaselt loodetakse need vastu võtta 2016. aasta teisel poolel.
- (10) Tööturu olukord paraneb tasapisi ja sotsiaalsed tingimused on stabiliseerunud. Töökohtade loomine on tõusuteel ja tööpuudus väheneb. Siiski on eakamate ja madala kvalifikatsiooniga töötajate tööturul osalemise määr jätkuvalt madal. Kõigist töötutest moodustavad pikaajalised töötud endiselt üle poole ning märkimisväärne osa pikaajalistest töötutest on madala kvalifikatsiooniga või vanemad kui 50 aastat. Aktiivsete tööturupoliitika meetmete suunised aastateks 2016–2020 toetavad seni rakendatud lähenemisviisi, kuigi osutatud poliitika-valdkonna rahastamine on endiselt vähene. Novembris 2015 kehtestati tööandjate sotsiaalkindlustusmaksete

suhtes ajutine erand, mida kohaldatakse juhul, kui vastpalgatud töötajal on vanust rohkem kui 55 aastat. Lisaks on 2016. aastal kavas esitada ettepanekud täiendavate meetmete võtmiseks, mis võimaldaksid pikendada tööelu (sealhulgas töökeskkonna kohandamise abil) ja oleksid asjakohased ka pensionisüsteemi jätkusuutlikkuse seisukohast. Palkade kasv on kooskõlas tööviljakuse kasvuga ning toetab jätkuvalt välist konkurentsivõimet. Novembris 2015 võttis parlament vastu ametiühingute poolt välja pakutud seaduseelnõu, milles esitati miinimumpalga uus määratlus, et jätta välja teatavad preemiad. Selle tulemusena taganesid tööandjate organisatsioonid sotsiaalkokkuleppes ning sotsiaaldialoog nõrgenes märkimisväärselt.

- (11) Edusamme on tehtud viivislaenude restruktureerimise osas, kuigi nende tase on kriisieelse ajaga võrreldes endiselt kõrge. Sloveenias on rakendatud mitmeid poliitilisi meetmeid pangandussektori jätkusuutlikkuse parandamiseks. Need hõlmavad pankade suutlikkuse suurendamist ja konkreetsete eesmärkidega tegevuskavade kehtestamist viivislaenude vähendamiseks. Sloveenias on kehtestatud mitu meetet krediidiriski juhtimiseks. Positiivseid tulemusi on oodata 2016. aasta keskel. Lühemas perspektiivis on poliitilisteks prioriteetideks jõuda viivislaenude tasumisel kokkuleppele ja juhtida krediidiriski. Suurte äriühingute tegevuse ja finantsvaldkonna restruktureerimine on lõpule viidud ning restruktureerimislepingute järgimist kontrollitakse pidevalt. Pankade varahaldusettevõtja (BAMC) toimib täielikult ja kindlaks on määratud selle strateegia aastateks 2017–2022. Kuigi pankade varahaldusettevõtja on saavutanud edu laenuportfelli restruktureerimisel, on siiski säilinud märkimisväärne oht riigi rahanduse jätkusuutlikkusele. 2015. aastal põhjustas valitsemissektori eelarvepuudujäägist (2,9 % SKPst) 1 % SKPst varahaldusettevõtja tegevus. Pankade varahaldusettevõtja tegevuse järelevalve oli ebapiisav, sest valitsus alahindas 2015. aastal märkimisväärselt varahaldusettevõtja eelarvepuudujääki (0,7 % SKPst) ega olnud teadlik varahaldusettevõtja poolt mahakantud laenude mahust. Täiendavad restruktureerimisvahendid on samuti kättesaadavad. Innustades suurte äriühingute restruktureerimisel saavutatud edust, alustas Sloveenia ka mitmesuguste väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate restruktureerimist. Praegu rakendavad pangad väikeste ja keskmise suurusega (VKEd) ettevõtjate restruktureerimise suuniseid. Rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemisel VKEde ja mikroettevõtjate jaoks on tehtud edusamme. Nende juurdepääs alternatiivsetele rahastamisallikatele, näiteks riskikapitalile, on siiski piiratud. Hoolimata sellest, et võla- ja omakapitaliinstrumentide kättesaadavus turul on suurenenud, sõltuvad väikeettevõtjad endiselt liiga palju pangalaenudest. Seepärast on osutatud sektor väga tundlik laenuuru muutuste suhtes.
- (12) Investeeringute kasv on olnud viimastel aastatel tagasihoidlik ning see on piiranud Sloveenia majandustoodangut ja majanduskasvu väljavaateid. Erasektori investeeringud vähenesid majanduskriisi ajal järsult ja vähenes ka nende osatähtsus SKPs. Avaliku sektori investeeringud sõltuvad tugevasti ELi vahendite dünaamikast, seetõttu on vaja rohkem tootlikke investeeringuid, et stimuleerida ja säilitada majanduskasvu. Peamiselt tänu erastamisprotsessis tehtud jõupingutustele on välismaised otseinvesteeringud Sloveenias viimase kahe aasta jooksul märgatavalt kasvanud. Siiski mõjutab Sloveenia ettevõtluskeskkonda endiselt nii finantsvõimenduse vähendamine ja suur halduskoormus, eelkõige sellistes valdkondades nagu ehitus ja ruumiline planeerimine ning maksukohustuse täitmine, kui ka eeskirjad, millega piiratakse juurdepääsu reguleeritud kutsealadele ja nendel tegutsemist, mis pidurdab investeeringute juurdevoolu. Selleks et lihtsustada ettevõtlust Sloveenias, on vaja suurendada ettevõtjate usaldust, kõrvaldada avaliku halduse kitsaskohad ja vähendada bürokraatiat, mis tuleneb seaduste ja määruste suurest hulgast ja õigusaktide sagedasest muutmisest. Valitsuse koonddokumendis sätestatud halduskoormuse vähendamise meetmetest on rakendatud ligikaudu pooled, kuid mõned, eelkõige ehituslubade ja ruumilise planeerimisega seotud asjakohased meetmed, on edasi lükatud.
- (13) Avaliku halduse arengustrateegia aastateks 2015–2020, mille vastuvõtmine moodustas osa Sloveenia vastavastandimustest, et saada juurdepääs Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele aastatel 2014–2020, hõlmab mitut valdkonda. Seepärast on strateegia nõuetekohaseks ja õigeaegseks rakendamiseks vaja, et ministreeriumid oma tegevust koordineeriks. Valitsus võttis 2016. aasta veebruaris vastu teise vahearuaande korruptsiooni suhtes nulltolerantsi kehtestamist hõlmava programmi rakendamise kohta. Programmi rakendamisel on tehtud teatavaid edusamme. Paraku on osa programmiga ettenähtud meetmetest (tervishoiusektori ühishanked, kuritegevuse uurimine pangandussektoris, ametialast ausust ja korruptsiooni tõkestamist käsitleva seaduse vastuvõtmine) edasi lükatud. Ametialast ausust ja korruptsiooni tõkestamist käsitleva seaduse kavandatud muutmine annab võimaluse parandada korruptsiooniennetuskomisjoni toimimist, suurendades selle usaldusväärsust ja tegevuse tõhusust. Õigussüsteemis on vähenenud kohtumenetluste pikkus ja kohtuasjade arv, mis oli varem väga suur. Osaliselt on see tingitud uute kohtuasjade arvu vähenemisest. Teataval määral on vähenemisele kaasa aidanud ka täitemenetluse ja statistilise analüüsiga seotud muudatused. Ülemkohus jätkab menetlusprotsessi ajakohastamist

kohtutes ja kohtuasjade haldamise süsteemide reformimist. Vaatamata sellele, et maksejõuetusraamistikku on parandatud ja ettevõtete reorganiseerimiseks on loodud paremad võimalused, on likvideerimismenetlus aeganõudev ja ebatõhus.

- (14) Riigi sekkumine majandusse on jätkuvalt ulatuslik. Riik on Sloveenia suurim tööandja, varahaldur ja ettevõtete võlakirjade omanik. Lähtudes selle valdkonna kohta Sloveenia ajavahemikul 2012–2015 antud soovitustest, koostati Sloveenia riikliku valdusettevõtja jaoks uus raamistik. See hõlmab riigivara haldamise strateegiat, varade tootluse kriteeriume ja 2016. aasta majandamiskava. See raamistik täiendab 2014. aasta lõpus vastu võetud äriühingu üldjuhtimise uut koodeksit, mida kohaldatakse riigiettevõtete suhtes. Strateegia kinnitab riigi majanduses osalemise praegust ulatust ja selle eesmärk on parandada riigiettevõtete tulemuslikkust. Läbivaadatud raamistiku rakendamine Sloveenia riikliku valdusettevõtja poolt on olulise tähtsusega, et tagada valitsuse omandisuhete ja reguleerimisega seotud funktsioonide eraldatus ning riigiettevõtete professionaalne haldamine. Osutatud tegevus ja valitud varade edasine erastamine peaks vähendama selle valdkonnaga seotud tingimuslikke eelarvekohustusi. Kooskõlas Sloveenia riikliku valdusettevõtja majandamiskavaga käivitatakse 2016. aastal Nova Ljubljanska Banka (NLB) erastamine.
- (15) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Sloveenia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Sloveenia esitatud soovituste alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud üksnes nende asjakohasust Sloveenia eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–4.
- (16) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovituses 1.
- (17) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1, 3 ja 4.

SOOVITAB Sloveenial võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Korrigeerida ülemäärast eelarvepuudujääki ning saavutada 2016. ja 2017. aastal eelarve kohandamine 0,6 % ulatuses SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suhtes. Kehtestada keskpika perioodi eelarve-eesmärk, mis vastab stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetele. Nimetada ametisse sõltumatu eelarvenõukogu ja muuta riigi rahanduse seadust, et tugevdada eelarveraamistikku. Viia lõpule pikaajalise hoolduse ja tervishoiusüsteemi reform ja seda rakendada, et muuta osutatud süsteemid kulutõhusamaks ning tagada kättesaadava ja kvaliteetse hoolduse pikaajaline jätkusuutlikkus. Võtta 2017. aasta lõpuks vastu vajalikud meetmed pensionisüsteemi pikaajalise jätkusuutlikkuse ja adekvaatsuse tagamiseks.
2. Koostöös tööturu osapooltega suurendada madala kvalifikatsiooniga ja vanemaaliste töötajate tööalast konkurentsivõimet, sealhulgas suunatud elukestva õppe ja aktiveerimise meetmete kaudu.
3. Parandada krediivõimeliste äriühingute rahastamistingimusi, sh pakkudes jätkusuutlikke lahendusi viivislaenu tasumiseks ja tagades juurdepääsu alternatiivsetele rahastamisallikatele. Tagada pankade varahaldusettevõtja strateegia nõuetekohane rakendamine.

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

4. Võtta meetmeid, et ajakohastada avalikku haldust ja vähendada ettevõtete halduskoormust. Tugevdada riigiettevõtete juhtimist ja tõhusust.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Horvaatia 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamused
Horvaatia 2016. aasta lähenemisprogrammi kohta**

(2016/C 299/23)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 26. novembril 2015 võttis komisjon vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. 17.–18. märtsil 2016 kiitis Euroopa Ülemkogu iga-aastase majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteetidid heaks. 26. novembril 2015 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Horvaatiat ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(2) 2016. aasta aruanne Horvaatia kohta avaldati 26. veebruaril 2016. Selles hinnati Horvaatia edusamme nõukogu poolt 14. juulil 2015 vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ ETL 306, 23.11.2011, lk 25.

analüüsi. 8. märtsil 2016 esitas komisjon põhjaliku analüüsi tulemused. Komisjoni analüüsi põhjal võib järeldada, et Horvaatias esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on oluline vähendada haavatavust, mis tuleneb valitsemissektori, ettevõtlussektori ja välisvõla kõrgest tasemest suure tööpuuduse tingimustes. Konkreetseid poliitikameetmeid on vaja võtta puuduste kõrvaldamiseks sellistes valdkondades nagu eelarvejuhtimine, riigiettevõtete juhtimine, avaliku halduse tõhusus ja viivislaenude probleemi lahendamine.

- (3) 28. aprillil 2016 esitas Horvaatia nii oma 2016. aasta riikliku reformikava kui ka 2016. aasta lähenemisprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal. Riiklik reformikava on üsna ambitsioonikas ja kui see viiakse osutatud aja jooksul täielikult ellu, võimaldab kava vähendada makromajanduslikku tasakaalustamatust. Reformikavas kirjeldatakse asjakohaseid meetmeid, et parandada riigi rahanduse, tervishoiuvaldkonna ja ettevõtluskeskkonna juhtimist, võetakse kohustus reformida süvitsi avalikku haldust ning pensioni- ja sotsiaalkaitsesüsteemi ning tõhustada riigiettevõtete juhtimist. Võttes arvesse hinnangut Horvaatia poliitikaalastele kohustustele, ei ole praeguses etapis vaja algselt makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlust.
- (4) Asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas kõnealuse sätte kasutamise täiendavad üksikasjad suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Horvaatia suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikku osa. Valitsus eeldab 2016. aasta lähenemisprogrammis, et 2016. aastal on valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk alla 3 % SKPst (tasemel 2,6 % SKPst) ning langeb seejärel veelgi, jõudes 2019. aastaks 1,0 %-le SKPst. Valitsus eeldab samuti, et keskpika perioodi eelarve-eesmärk (struktuurne eelarvepuudujääk 1,75 % SKPst) täidetakse kogu programmi perioodi jooksul. Valitsemissektori võla suhe SKPse oli 2015. aastal 86,7 % juures oma kõrgeimal tasemel, kuid lähenemisprogrammi kohaselt peaks see 2019. aastaks järk-järgult vähenema 80,0 %-ni. Nimiväärtuses arvestatuna on lähenemisprogrammis prognoositud valitsemissektori võla suhe SKPse kooskõlas võla vähendamise sihttasemega. Kuigi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav, siis SKP nominaalkasv on suurem kui komisjoni prognoosis, seda eelkõige 2016. aastal. Valitsemissektori võla suhte kavandatud vähenemine tugineb seega nominaalkasvu soodsale prognoosile. Lisaks on arvesse võetud võlakooormuse muutuse ja eelarvepositsiooni vahelise erinevuse märkimisväärset vähenemist, mis tuleneb finantsvara müümisest, kuid asjaomast vara ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Samuti ei ole kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast võetavaid meetmeid enamasti täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosile tuginedes prognoositakse, et valitsemissektori eelarvepuudujääk jõuab 2016. aastal 2,7 %-ni SKPst, mis on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud nõukogu soovitusel sisalduva nominaalse eelarvepuudujäägi eesmärgiga. Ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames soovitatud eelarve kohandamine viiakse prognoosi kohaselt ellu. Seevastu jääb tulevikku suunatud riigivõla vähendamise sihttase komisjoni prognoosi kohaselt saavutamata. Kuigi struktuuriline kohandamine 0,2 % ulatuses SKPst oleks 2017. aastal piisav, et saavutada keskpika perioodi eelarve-eesmärk, siis riigivõla vähendamise sihttaseme saavutamiseks on vaja ulatuslikumat struktuurilist kohandamist. Võttes eelkõige arvesse Horvaatia suurt võlakooormust ja praeguseid tsüklilisi tingimusi, tundub vajalik ulatuslikum kohandamine kui sihttase 0,5 % SKPst. Prognoosi kohaselt halveneb struktuurne tasakaal 2017. aastal 0,2 % võrra SKPst. Nõukogu on lähenemisprogrammidele antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes seisukohal, et on oht, et Horvaatia ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seetõttu tuleb 2017. aastal võtta täiendavaid meetmeid nende nõuete täitmiseks.
- (6) Horvaatia eelarvekavas on jätkuvalt suuri puudusi, kuigi tänu riigieelarve seaduse muudatustele 2015. aastal on olukord pisut paranenud. Mitmeaastane eelarveraamistik ja aastaelarve on üksteisega nõrgalt seotud ning puuduvad selged eeskirjad eelarvekava muutmiseks eelarveaasta jooksul. Eelarveüksuste strateegilist planeerimist ei kontrollita süstemaatiliselt ja selline olukord ei toeta piisavalt poliitiliste prioriteetide kooskõlastamist keskpika

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

perioodi eelarve-eesmärkidega. Eelarvemenetluses pööratakse vähe tähelepanu suurele arvule eelarvevälistele tehingutele ja raamatupidamisarvestuse muudatustele, mis mõjutavad valitsemissektori eelarvepuudujääki ja võlgnevusi. Arvulisi eelarve-eeskirju vaadatakse praegu läbi. Peamine väljakutse on parandada nende toimivust ja kooskõla stabiilsuse ja kasvu paktiga. Parandada on vaja ka eelarve planeerimise statistilist alust.

- (7) Eelarvepoliitika komisjon, mis jälgib eelarve-eeskirjadest kinnipidamist riiklikul tasandil, on tihedalt seotud riigi maksuasutustega ja komisjoni liikmete arv on liiga väike. Sellistel tingimustel ei ole tagatud komisjoni poliitiline ja funktsionaalne sõltumatus. Eelarvepoliitika komisjoni institutsioonilise ülesehituse ja volituste läbivaatamine on kavandatud 2016. aasta kolmandasse kvartalisse.
- (8) Horvaatia on alustanud kommunaalmaksude süsteemi reformimist, mis on osa kinnisvaramaksude laiemast reformist. Kinnisvara perioodilisest maksustamisest ja kommunaalmaksudest saadava tulu osakaal SKPst on suhteliselt madal.
- (9) Peamised probleemid on seotud suure maksuvõlaga, käibemaksupettuste ja varimajandusega. Maksukuulekuse parandamiseks on võetud mitmesuguseid meetmeid, sealhulgas töötatud välja maksukuulekuse riskijuhtimissüsteem. Paraku on meetmete tõhususe kohta veel vähe tõendeid.
- (10) Valitsemissektori võlg on suur ja kasvab, seepärast on hädavajalik kohaldada võla haldamisel tulevikku suunatud ennetavat lähenemisviisi. Võlahaldusstrateegia aastateks 2016–2018 on kavas peagi vastu võtta. Siiski puudub Horvaatial võla haldamisel terviklik lähenemisviis, mis hõlmaks muu hulgas iga-aastast läbivaatamist, et võtta arvesse turu arengut, sobivat riskijuhtimisstrateegiat ja kaasnevate ülesannete täitmiseks vajalike funktsioonide tugevdamist.
- (11) Suur osa tööealisest elanikkonnast ei osale tööturul. Üks peamisi põhjuseid on ennetähtaegselt pensionile jäämine, eelkõige parimas tööeas meeste seas. Ennetähtaegselt saab pensionile jääda viis aastat enne pensioniiga ning rahalised stiimulid, et inimesed töötaksid kuni pensionieani ja ka pärast seda, ei ole piisavad. Lisaks on pensionisüsteemis hulgaliselt erisätteid mitmesugustesse kategooriatesse kuuluvate töötajate jaoks ja mitmesuguste ametite puhul on heldelt võimalusi ennetähtaegselt pensionile jäämiseks. Meeste ja naiste seadusjärgset pensioniiga on võrdustatud ja see on tõstetud 67 aastale, kuid liikumine selleni toimub aeglaselt. Nii praegu kui ka tulevikus ei ole pension piisav, sellega kaasneb vanemas eas kõrge vaesusrisk, eriti vähese tööstaažiga isikute jaoks.
- (12) Probleemi, mis on seotud tööturult kõrvalejäänute suure osakaaluga, süvendab kõrge tööpuudus. Tööhõivepotentsiaali vähenemine ärakasutamise takistab majanduskasvu. Noorte töötus on endiselt suur probleem, mis osutab puudustele haridussüsteemis. Samuti on veel ruumi parandada noortegarantii järelevalve ja hindamise tõhusust. Pikaajalise töötuse määr on viimasel ajal langenud, kuid on ikka veel ligikaudu kaks korda kõrgem ELi keskmisest. Osalus elukestvas õppes on endiselt väga madal, sest täiskasvanuhariduse süsteem on vähearenenud.
- (13) Sotsiaalkaitsekulutused elaniku kohta on piirkonniti erinevad, samuti ei ole kooskõlas üldise sotsiaalkaitse kavade ja erikategooriatele suunatud kavade abikõlblikkuse kriteeriumid. Vaid väike osa üldise sotsiaalkaitse eelarvest kulub üleriigilise miinimumsissetuleku kava rahastamiseks. Seetõttu ei ole kava tõhus ega paku kõige vaesematele piisavat kaitset. Sotsiaalkaitse süsteemi reformimisel on ette tulnud viivitusi eelkõige mitmesuguste hüvitiste konsolideerimisel ja ühtsete kontaktpunktide loomisel sotsiaalkaitseteenuste osutamiseks.
- (14) Avaliku halduse pädevuste funktsionaalne jaotamine riikliku ja kohaliku tasandi vahel on keeruline ning süsteem on killustunud. Detsentraliseeritud haldusülesannete jaotus ei ole kooskõlas kohalike vastutavate üksuste finantssuutlikkusega. Seepärast sõltuvad kohalikud üksused tugevalt keskvalitsuse rahaeraldistest ja avalike teenuste osutamine on piirkonniti märkimisväärselt erinev. Avaliku halduse killustatus mõjutab teenuste osutamist, ettevõtluskeskkonda ja riiklike kulutuste tõhusust. Avaliku halduse reformi ei ole sisuliselt edasi arendatud. Omavalitsusüksuste vabatahtliku ühinemise toetamiseks loodi asjakohane õigusraamistik, kuid sellega ei pakuta soodustusi nimetatud võimaluse kasutamisel. Riigiasutuste ratsionaliseerimine edeneb aeglaselt.

- (15) Avaliku sektori palkasid reguleerivad sätted on avalik-õiguslike asutuste lõikes vastuolulised, seda eelkõige töö keerukuse, erisoodustuste ja palgalisa määratluse osas. See takistab valitsuse kontrolli palgakulude üle ja vähendab avaliku sektori tõhusust. Kuna avaliku sektori osakaal kogutööhõives on suhteliselt suur, siis mõjutab avaliku sektori palkade muutumine kogu majandust.
- (16) Lisaks mõjutab majandusolukorda ka riigiettevõtete suur arv. Nõrga juhtimise ja tulemuslikkuse asjakohase järelevalve puudumise tõttu on riigiettevõtete kasumlikkus erafirmadega võrreldes oluliselt madalam ning see mõjutab negatiivselt riigi rahandust. Riigiettevõtete aktsiate noteerimine börsil aitaks parandada nende ettevõtte juhtimist, eelkõige finantsaruandluse ja sisekontrolli mehhanismide edendamise teel. Möödunud aastal kulges riigiettevõtete erastamisprotsess aeglaselt.
- (17) Horvaatia rekonstruktsiooni- ja arengupangal, mis on riigi omandis olev tugipank, võiks olla Horvaatia majanduse elavdamise oluline osa. Panga laenutegevusel võiks olla märkimisväärne mõju investeringute edendamisele ja turuprobleemide lahendamisele. Et vähendada panga tegevusega seotud riske on vaja asjakohast õigusraamistikku ja usaldusväärset üldjuhtimist, eriti kui võtta arvesse, et Horvaatia rekonstruktsiooni- ja arengupank tegeleb üha suuremas ulatuses otsese laenuandmisega.
- (18) Valitsusel on kavas viia 2017. aastal läbi panga laenuportfelli varade kvaliteedi sõltumatu hindamine, mis on üks samm eespool nimetatud probleemide käsitlemisel. Senikaua on vaja tugevdada panga suhtes kohaldatavaid järelevalve ja aruandekohustuse mehhanisme.
- (19) Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite ärakasutamise määr on seni olnud madal, sest haldussuutlikkus on ebapiisav, menetlused koormavad ja rakendamiselvalmis projekte vähe.
- (20) Horvaatia ettevõtluskeskkond on jätkuvalt puudulik, mis mõjutab negatiivselt investeerimiskliimat. Ettevõtjatelt kogutakse mitmesuguseid maksulaadseid lõive, mis kahjustab ettevõtluskeskkonda. Regulaatiivne keskkond teenuste osutamiseks ja reguleeritud kutsealadel tegutsemiseks on jätkuvalt piirava iseloomuga. Teatavate reguleeritud kutsealade (sh õiguselukutse esindajad ja maksunõustajad) suhtes on kehtestatud juurdepääsu-piirangud. Horvaatia hindab vajadust nimetatud piirangute järele ja piirangute proportsionaalsust, kuid meetmete võtmist on edasi lükatud. Reguleeritud kutsealad ja ettevõtted kannatavad lisaks suure halduskoormuse all.
- (21) Regulaatiivse keskkonna ebastabiilsus ja õigusaktide tajutav halb kvaliteet kahjustavad samuti ettevõtluskeskkonda. Pikkade menetluste, juhtumite märkimisväärse kuhjumise ja vastuolulise kohtupraktika tõttu on kohtusüsteemi ja eelkõige kaubanduskohtute kvaliteet ja tõhusus puudulik. IKT-süsteemid on mahajäänud ning eriti tuleb see esile suhtlemisel kohtumenetluse pooltega ja kohtudokumentide elektroonilisel edastamisel.
- (22) Võlakoormuse vähendamiseks on oluline tegeleda viivislaenu probleemiga. Selles küsimuses on toimunud oluline edasimineku: ettevõtetele suunatud maksejõuetuseelset ja maksejõuetusraamistikku on täiustatud ning loodud on füüsiliste isikute maksejõuetusmenetlus. Uute raamistike mõju on vaja üksikasjalikult jälgida. Võlgade mahakandmise korral kohaldatava maksustamislahendusega kaasnev õiguskindlusetus takistab pankadel viivislaene kiiresti likvideerida.
- (23) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Horvaatia majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Horvaatiale esitatud soovitusete järeelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Horvaatia eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust ELi üldise majandusjuhtimise tugevdamiseks anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitusel 1–5.
- (24) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu lähenemisprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitusel 1.

(¹) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikele 2.

- (25) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja lähenemisprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitusel kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–5,

SOOVITAB Horvaatia võtta 2016. ja 2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada 2016. aastaks ülemäärase puudujäägi püsiv korrigeerimine. Seejärel saavutada 2017. aastal eelarve kohandamine vähemalt 0,6 % SKPst. Kasutada juhuslikke tulusid, et kiirendada valitsemissektori võla vähendamist. Täiendada 2016. aasta septembriks arvulisi eelarve-eeskirju ning suurendada eelarvepoliitika komisjoni sõltumatust ja volitusi. Parandada 2016. aasta lõpuks eelarve planeerimist ja tugevdada mitmeaastast eelarveraamistikku. Alustada hiljemalt 2016. aasta lõpus kinnisvara perioodilise maksustamise reformi. Tugevdada riigivõla haldamise raamistikku. Võtta vastu riigivõla haldamise strateegia aastateks 2016–2018 ja alustada selle rakendamist.
2. Võtta 2016. aasta lõpuks meetmeid, et vähendada ennetähtaegselt pensionile jäämist, kiirendada pensioniea tõusu ja viia erikategooriaid käsitlevad pensionisätteid vastavusse üldise pensionisüsteemi eeskirjadega. Kehtestada asjakohased täiend- ja ümberõppemeetmed, et suurendada tööealise elanikkonna tööalast konkurentsivõimet, ning pöörata erilist tähelepanu madala kvalifikatsiooniga töötajatele ja pikaajalistele töötutele. Tugevdada sotsiaalkaitse hüvitisi, sh erikavasid, ühtlustades abikõlblikkuse kriteeriume ja integreerides hüvitiste haldamist, ja toetada eelkõige neid, kes abi kõige rohkem vajavad.
3. Hiljemalt 2016. aasta lõpus alustada pädevuste funktsionaalse jaotamise killustatuse vähendamist riigihalduses ja selle jaotuse parandamist, eesmärgiga tõhustada avalike teenuste pakkumist ja vähendada selle territoriaalseid erinevusi. Ühtlustada sotsiaalpartneritega konsulteerides palkade kujundamise raamistikke avalikus teenistuses ja avalike teenuste osutamisel. Teha edusamme riigivarade puhul investeringutest väljumisega ning tugevdada riigiettevõtete tulemuslikkuse ja juhatuste aruandekohustuse jälgimist, sealhulgas riigiettevõtete aktsiate noteerimise kiirendamise teel.
4. Vähendada oluliselt maksulaadseid lõive. Kõrvaldada põhjendamatud regulatiivsed piirangud, mis takistavad juurdepääsu reguleeritud kutsealadele ja nendel kutsealadel tegutsemist. Vähendada ettevõtjate halduskoormust.
5. Võtta meetmeid, et parandada kaubandus- ja halduskohtute töö kvaliteeti ja tõhusust. Hõlbustada viivislaenude probleemi lahendamist, eeskätt parandades viivislaenude lahendamise käsitamist maksustamisel.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Luksemburgi 2016. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus
Luksemburgi 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/24)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järelduisi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Luksemburgi ei nimetatud ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu soovitusel nõukogu soovitusel kohta, milles käsitletakse euroala majanduspoliitikat. 18.–19. veebruaril 2016 kiitis Euroopa Ülemkogu soovitusel heaks ja 8. märtsil 2016 võttis nõukogu selle vastu ⁽³⁾. Kuna Luksemburgi rahahüük on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Luksemburg tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati aruanne Luksemburgi kohta. Selles hinnati Luksemburgi edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (3) Luksemburg esitas 29. aprillil 2016 oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas täiendavad üksikasjad kõnealuse sätte kasutamise kohta suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Luksemburgis rakendatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt kavatses valitsus saavutada 2017. aastal eelarve tasakaalu, seejärel hoida eelarve kerges ülejäägis ja jõuda 2020. aastaks ülejäägini 0,4 % SKPst. Keskpika perioodi eelarve-eesmärk täidetakse kogu programmiperioodi jooksul. Oma stabiilsusprogrammis teatas Luksemburg siiski, et keskpika perioodi eelarve-eesmärki muudetakse: struktuurselt ülejäägilt 0,5 % SKPst (2016. aastani) struktuursele puudujäägile 0,5 % SKPst alates 2017. aastast. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPse 2020. aastaks järk-järgult suurenema 23,5 %-ni SKPst. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav ning 2017. ja 2018. aasta puhul soodne. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi põhjal peaks struktuurne ülejääk vähenema 2016. aastal 1,4 %-ni SKPst ja 2017. aastal 0,3 %-ni SKPst ning seega keskpika perioodi eelarve-eesmärki ületama. Võimalikke tulevase kõrvalekaldeid hinnatakse lähtudes nõudest hoida struktuurne eelarvepositsioon keskpika perioodi eelarve-eesmärgi juures, pidades meeles vajadust tagada riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus, eelkõige pensionide valdkonnas. Nõukogu on stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes seisukohal, et Luksemburg täidab eeldatavasti stabiilsuse ja kasvu pakti sätteid.
- (6) Luksemburgi ametiasutused on teatanud 2017. aastal eeldatavasti jõustuva ulatusliku maksureformi põhisuunad. Selle reformiga nähakse ette muudatused peamiselt otsese maksustamise valdkonnas nii üksikisikute kui ka äriühingute jaoks. Reformi eesmärk on järk-järgult vähendada äriühingu tulumaksu määrat (konkurentsi suurendamiseks) ja muuta üksikisiku tulumaks astmelisemaks (õigluse suurendamiseks). Samas on oht, et teatavate maksukulude suurenemine, eelkõige seoses eluasemega, kahandab maksubaasi. Ka teatavad rahvusvahelised arengusuunad võivad mõjutada Luksemburgi maksusüsteemi ülesehitust ja toovad esile vähemalt ühe osa maksutulude hapruse. Maksutulude prognoositavuse tagamiseks on võimalik maksubaasi veelgi laiendada, seda eelkõige kehtiva madala kinnisvaramaksu läbivaatamise ja alternatiivsete maksukogumise allikate, sealhulgas keskkonnamaksude parema ärakasutamise kaudu. Sellega seoses lubaks intellektuaalomanditulu maksustamise erikorra tühistamine äriühingu tulumaksubaasi mõnevõrra laiendada. Euroopa poolaasta raames jälgitakse ka edaspidi hoolega maksureformide vastuvõtmist ja rakendamist.
- (7) Luksemburgi ametiasutused on püüdnud majandust mitmekesistada, tunnistades riske, mis kaasnevad suure sõltuvusega finantssektorist. Võttes arvesse riigi suuri tööjõukulusid, pakuvad suurema lisandväärtusega tegevused potentsiaali luua alternatiivseid majanduskasvuallikaid. Seepärast sõltub Luksemburgi majanduse edukas mitmekesistamine suuresti sellistest sektoritest, mis on tööjõukulude taseme suhtes vähem tundlikud. Need põhinevad enamjaolt teadusuuringutel ja innovatsioonil, mis on sageli tehnoloogiamahukad ja teadmispõhised. Juba niigi eduka mittefinantsteenuste sektori edasine laienemine aitaks samuti majandust mitmekesistada. Majandusarengut pärssivate olemasolevate investeerimis- ja innovatsioonitõkete vähendamine või kõrvaldamine päästaks valla innovatsioonipotentsiaali ja soodustaks mitmekesistamist. Kuigi avaliku sektori investeringud on üle euroala keskmise, ei ole erainvesteeringuid piisavalt. Majanduskasvu väljavaadete seisukohast on oluline hoida investeeringud kõrgel tasemel. Riigiaruandes sisalduv analüüs näitab, et Luksemburgi õigusaktid on äriteenuste ja jaekaubandusettevõtte jaoks kõige piiravamad liidus. Peamised piirangud on osalusega seotud nõuded, hääleõigus ja valdkondadevahelised piirangud äriteenuste sektoris, samuti jaemüügisektori suhtes kehtivad asutamise- ja tegevuspiirangud.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (8) Eluaseme hindade pidev tõus viimastel aastakümnetel koos lähiaastateks prognoositud tugeva rahvastiku- ja tööhõivedünaamikaga võib saada takistuseks rahvastiku ja tööjõu kavandatud kasvule. See väljavaade on isegi tõenäolisem seetõttu, et majandus sõltub suuresti naaberriikidest pärit kõrge kvalifikatsiooniga töötajatest, kelle osakaal kogutööhõivest on ligikaudu üks kolmandik. Elamukinnisvara hindade dünaamilisus on ajendatud nõudluse ja pakkumise vahelisest ebakõlast, eelkõige kättesaadavate ja taskukohaste eluasemete puudusest. Uusehitiste jaoks vajaliku maa ebapiisav kättesaadavus ja kesine haldussuutlikkus ehituslubade andmisel vähendavad eluasemete paindlikku pakkumist. Suur osa kehtiva poliitika raames ettenähtud maksusoodustustest kapitaliseeritakse tõenäoliselt eluaseme hindadesse, võttes arvesse jäika pakkumist eluasemeturul. Jõupingutusi taskukohaste hindadega sotsiaalkorterite pakkumisel saaks samuti suurendada. Praegune eluasemeturg mitte ainult ei takista leibkondadel Luksemburgi elama asumist, vaid ka teravdavad liiklusummikute ja saaste probleeme. Rahvastiku vananemist käsitlevas 2015. aasta aruandes esitatud uued demograafilised prognoosid avaldavad survet kõrvaldada takistused investeeringutel transpordi ja eluaseme valdkonnas ning neid tuleks kajastada neljas tulevases valdkondlikus kavas (eluasemed, transport, majandustegevuspiirkonnad ja rohealad).
- (9) Majanduse mitmekesistamist võib takistada asjaolu, et palkade areng mõnes sektoris ei pruugi olla kooskõlas tootlikkuse arenguga. See piirab sihtsektoreid, peamiselt suure lisandväärtusega sektoreid veelgi enam. Viimase kümne aastaga on Luksemburgis tööjõu ühikukulu suurenenud kiiremini kui enamikus euroala liikmesriikides. Kogu majandust hõlmav palkade automaatne indekseerimine piirab palkade varieerimist eri sektorite vahel, mistõttu töövõiljakuse erinevusi ei pruugita arvesse võtta. Pikka aega kestnud madala inflatsiooni tõttu on palkade automaatne kohandamine siiski edasi lükkunud ja selle tulemusel on palkade areng olnud mõõdukas. Nõrga palgaarengu ja toodangu hüppelise kasvuga samal ajal on kulupõhine konkurentsivõime vähenenud. Sellega seoses on palgasuundumuste jälgimine põhjendatud.
- (10) Pikemas perspektiivis kujutavad ohtu elanikkonna vananemisega seotud kulud, eelkõige pensionikulud. Luksemburgis on tehtud mõningaid edusamme, et kaotada lõhe seadusjärgse ja tegeliku pensionile jäämise ea vahel, piirates ennetähtaegselt pensionile jäämist. 2015. aasta juulis esitati parlamendile seaduseelnõu ennetähtaegselt pensionile jäämise skeemide muutmiseks. Ent kuigi üks pensioniskeem tühistatakse, siis juurdepääsu muudele ennetähtaegselt pensionile jäämise skeemidele hõlbustatakse osaliselt. 2015. aasta juulis võeti vastu töövõimetute töötajate ümberliigitamise seadus ja seda rakendatakse alates 1. jaanuarist 2016. Seadusega suurendati töövõimetute töötajate võimalusi jääda tööturule, mistõttu väheneb nende inimeste arv, kes liituvad ennetähtaegselt pensionile jäämise skeemiga. Ennetähtaegselt pensionile jäämine on endiselt laialt levinud ja stiimulid kauem töötada piiratud. Luksemburgil puudub täielik strateegia selle kohta, kuidas vanemaid töötajaid kauem tööturul hoida ning kuidas neile pakkuda stiimuleid ja oskusi tööturule tagasi tulemiseks. Nn tööea pakt, mille eesmärk on soodustada eakamate töötajate töötamise jätkamist ettevõtetes, kus on üle 150 töötaja, on veel parlamendis arutusel.
- (11) 2012. aasta pensionireformi kohaselt tuleks pensionisüsteemi pikaajalist jätkusuutlikkust jälgida ja hinnata iga viie aasta järel alates reformi vastuvõtmisest. Valitsus kinnitas oma kavatsust teha hindamine algselt plaanitud 2017. aasta asemel pigem 2016. aastal ja moodustas pensioni töörühma, kelle ülesanne on hindamine teostada. Edasiminekut ei ole toimunud varemalt nõukogu antud soovitusel osas siduda seadusjärgne pensioniiga oodatava elueaga. Luksemburg on ainus liikmesriik, kus seadusjärgset ja ennetähtaegselt pensionile jäämise iga ei ole 2013.–2060. aastal kavas tõsta. Rahvastiku vananemist käsitlevas 2015. aasta aruandes esitatud elanikkonna vananemisega seotud kulusid on allapoole korrigeeritud, kuid läbivaatamist on peamiselt seletatud vaid soodsamate demograafiliste prognoosidega ning ühtegi uut reformi ei ole vastu võetud. Isegi pärast läbivaatamist on pensionikulude prognoositav kasv endiselt liidu kiireim. Lisaks peab Luksemburg toime tulema pikaajalise hoolduse kulude prognoositava suurenenemisega, mis osakaaluna SKPst on kõigi liikmesriikide üks suurimaid. See omakorda paistab olevat tingitud ülalpeetava elanikkonna osakaalu suurimast prognoositavast kasvust liidus 2060. aastaks. On tehtud ettevalmistusi reformiks, et tagada pikaajalise hoolduse kindlustuse pikaajaline jätkusuutlikkus.
- (12) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud põhjalikult Luksemburgi majanduspoliitikat ja avaldanud selle tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Luksemburgile esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Luksemburgi eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi

tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1 ja 2.

- (13) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu Luksemburgi stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja on arvamusel, ⁽¹⁾ et Luksemburg täidab eelduste kohaselt stabiilsuse ja kasvu pakti,

SOOVITAB Luksemburgil võtta 2016.–2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada riiklike pensionide pikaajaline jätkusuutlikkus, suurendades tegelikku pensioniiga, piirates ennetähtaegselt pensionile jäämise iga, suurendades kauem töötamise stiimuleid ja sidudes seadusjärgse pensioniea oodatava elueaga.
2. Kõrvaldada investeeringuid ja innovatsiooni takistavad asjaolud, mis piiravad majanduslikku arengut äriteenuste sektoris. Käsitleda eluasemeinvesteeringuid takistavaid kitsaskohti.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Malta 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Malta 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/25)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järelusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 ⁽²⁾ alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles Maltat ei nimetatud ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Kuna Malta rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Malta tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Malta kohta. Selles hinnati Malta edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmise ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

- (3) Malta esitas 15. aprillil 2016 nii oma 2016. aasta riikliku reformikava kui ka 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatses kasutada.
- (5) Malta suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglit. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsusel kavas parandada nominaalset eelarvepositsiooni 2019. aastaks ülejäägini 0,1 % SKPst. Struktuurne eelarvepositsioon paraneb järk-järgult, nii et 2019. aastaks saavutab Malta keskpika perioodi eelarve-eesmärgi, st struktuurselt tasakaalus eelarvepositsiooni. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 2016. aastal 62,6 %-ni SKPst ja jätkama langust, jõudes 2019. aastal 55,5 %-ni. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2016. aasta kohta usutav ning 2017.–2019. aasta kohta ettevaatlik. Ent kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast võetavaid meetmeid ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi kohaselt varitseb suur oht, et 2015. ja 2016. aastal kokku kaldutakse märkimisväärselt kõrvale soovitatud kohandamisest keskpika eesmärgi suunas, mis tuleneb eelkõige 2015. aasta kõrvalekaldest, mida tuleb 2016. aastal korrigeerida; sama oht varitseb muutumatu poliitika korral ka 2017. aastal 2015. aasta kõrvalekallet saab osaliselt seletada investeringute järsu kasvuga, mis tulenes suure osas ELi vahendite erakordselt intensiivsest kasutusest enne 2007.–2013. programmitöö perioodi lõppu. Selleks et vähendada 2015.–2016. aasta kõrvalekallet, sisaldab 2016. aasta stabiilsusprogramm 2016. aastat hõlmavaid täiendavaid meetmeid, mida ei olnud võimalik veel komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi lisada. Nende meetmete eesmärk on vähendada esmaseid kulutusi (0,16 % võrra SKPst), eelkõige töötajatele makstavate hüvitiste, vahetarbimise ja kapitalisiirete valdkonnas. Lisaks on muudetud hinnanguid 2016.–2019. aastat hõlmavate osa tulumeetmete kohta, et võtta arvesse ajakohasemat teavet, ning 2015. aasta meetmete tegelikku mõju. Kõigi nende meetmete puudujääki vähendav netomõju on 0,2 % SKPst. Võrreldes komisjoni prognoosiga parandaks nende meetmete arvesse võtmine struktuurse kohandamist ja struktuurne eelarvepositsioon osutaks teatavale keskmisele kõrvalekaldele 2015.–2016. aastal, 2017. aastal aga püsiks märkimisväärselt kõrvalekalde oht. Malta peaks eeldatavasti nii 2016. kui ka 2017. aastal saavutama võla vähendamise sihttaseme. Stabiilsusprogrammidele antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes näeb nõukogu ohu, et Malta ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seepärast tuleb võtta veel meetmeid, et tagada nõuete täitmine 2016. ja 2017. aastal.
- (6) Maltal on jätkuvalt probleemiks riigi rahanduse pikaajaline jätkusuutlikkus. Selle peamine põhjus on elanikkonna vananemisega seotud kulude, näiteks tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse kulude ning pensionikulude mõju eelarvele. Pensionisüsteemi puhul tuleb saavutada jätkusuutlikkus ja tagada samal ajal piisav pensionisissetulek. Pensionikulud olid 2013. aastal alla ELi keskmise, st 9,6 % SKPst, kuid 2060. aastaks kasvavad need prognooside kohaselt 12,8 %-ni, mis on liidus üks kõrgemaid näitajaid. 2016. aasta märtsis võttis valitsus vastu mitu meedet pensionisüsteemi jätkusuutlikkuse ja piisavuse tagamiseks, kuid nende mõju eelarvele ei ole veel hinnatud. Süsteemi piisavuse parandamiseks arendatakse ka 2016. aastal edasi sissemakselist riiklikku miinimumpensioni, et saavutada 2027. aastaks eesmärk 60 % mediaansissetulekust ja suurendada süsteemiga hõlmatud elanikkonda. Reformi tulemuslikkus sõltub eakama elanikkonna tööalase konkurentsivõime tagamisest. Lisaks pensionikuludele kasvavad prognooside kohaselt ELi keskmisest kiiremini ka avaliku sektori kulutused tervishoiule ja pikaajalisele hooldusele, st vastavalt 2,1 % ja 1,2 % SKPst. Ametiasutused on võtnud vastu riikliku tervishoiusüsteemi strateegia ja vaatavad tervishoiukulutusi läbi, et parandada kulude tõhusust. Selle töö tulemusel saavutatav kokkuhoid ei ole siiski veel nähtav. Pikaajalisele jätkusuutlikkusele aitaks kaasa võimalike kokkuhoitud vahendite kasutamine prognooside kohaselt suurenevate kulutuste katmiseks.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (7) Ehkki on tehtud olulisi investeeringuid, ei ole haridus- ja koolitustulemused ikka veel eesmärgiks seatud tasemel. See mõjutab tööjõu pakkumise kvaliteeti ja tööjõus osalemise määra. Malta tööjõu haridustase on ikka veel üks madalamaid liidus. Malta rakendab ulatuslikku elukestva õppe strateegiat, kuid elukestva õppe programmides osaletakse ikka veel vähe, eriti madala haridustasemega inimeste seas. Selles valdkonnas tuleb tegeleda sihipärase teavitamisega, koolituse kättesaadavamaks muutmise ja haridus- ja koolitusasutuste ja tööandjate vaheliste partnerlussuhetega. 2015. aastal kiideti heaks juriidiline teatis õpetajate pideva kutsealase arengu instituudi (*Institute for Education*) asutamise kohta. Instituudi peamised eesmärgid on: i) pakkuda õpetajatele igapäevases kutsetegevuses vajalikke oskusi; ii) olla haridustöötajate kohtumiste ja kogemustevahetuse sõlmpunktiks ning iii) edendada koolijuhtimist. Instituudi töö on käima läinud ja ootuste kohaselt saab sellest õpetajate kutsealase arengu oluline edendaja. Vaja on jälgida selles valdkonnas tehtavaid edusamme.
- (8) Kui välja arvata ühekordsed suuremahulised projektid 2014.–2015. aastal, on investeeringud Maltal vaibunud, mis peegeldab majanduses toimuvaid struktuurseid muutusi ja kitsaskohti. See on peamiselt seotud vähem kapitalimahukate teenustesektorite tähtsuse suurenemisega, mis vähendab majanduse tulevasi investeerimisvajadusi. Siiski esineb jätkuvalt teatavaid probleeme, mis mõjutavad investeerimistegevust riigis, näiteks ebapiisav innovatsioonivõimekus, oskustega seotud kitsaskohad, avaliku halduse ja kohtusüsteemi ebatõhusus, regulatiivne koormus ja märkimisväärsed liiklusummikud.
- (9) Üks peamisi takistusi välisinvesteeringute tegemiseks on transport ja logistikataristu. Transpordi väliskulud Malta majanduses on märkimisväärsed. Need kulud tulenevad peamiselt riigi transpordivõrgu ebatõhusast kasutamisest ja asjaolust, et puudub tegelik alternatiiv sõiduautode kasutamisele. Lisaks on riikliku transpordisektori jätkusuutlikkuse puhul probleemiks erasõidukite suur arv, saastus ja liiklusummikud. Seni ei ole rakendatud ulatuslikku transpordistrateegiat, vaatamata sellele, et riikliku transpordistrateegia ja üldkava väljatöötamine on eeltingimus, et saada juurdepääs Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditele (2014–2020), mida kasutatakse transpordinvesteeringute kaasrahastamiseks.
- (10) Valitsus on astunud mitmeid samme, et parandada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) juurdepääsu rahastamisele. Nende sammude eesmärk on pakkuda oma- ja riskikapitali, kuna need on viimastel aastatel osutunud kitsaskohaks. Lisaks hõlmavad edasised meetmed keskse krediidiregistri ja arengupanga loomist ning Malta börsi käivitavat platvormi, mis on kavandatud konkreetset selleks, et aidata VKEdel kapitalituru kaudu rahalisi vahendeid hankida. Ehkki jätkuvalt esineb raskusi juurdepääsul pangavahendite vahendite, on Malta VKEdel parem rahastamiskeskond kui paljudel VKEdel mujal ELis.
- (11) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Malta majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Maltale esitatud soovitude järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Malta eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1 ja 2.
- (12) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus (¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitus 1,

SOOVITAB Maltal võtta 2016.–2017. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võttes arvesse märkimisväärse kõrvalekalde suurt riski, saavutada 2016. ja 2017. aastal eelarve aastane kohandamine 0,6 % ulatuses SKPst keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas, võttes vajalikke struktuurimeetmeid. Tõhustada meetmeid riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks.

(¹) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

2. Võtta meetmeid tööjõu pakkumise tugevdamiseks, eelkõige madala kvalifikatsiooniga inimeste elukestvas õppes osalemise määra suurendamise kaudu.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel
eesistuja
P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12. juuli 2016,****milles käsitletakse Portugali 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamused Portugali 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/26)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. Komisjon võttis 26. novembril 2015 määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Portugali ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel kohta. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 soovitusel heaks ja 8. märtsil 2016 võttis nõukogu selle vastu ⁽³⁾. Kuna Portugali rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaks Portugal tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Portugali kohta. Selles hinnati Portugali edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

⁽³⁾ ELT C 96, 11.3.2016, lk 1.

suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. 8. märtsil 2016 esitas komisjon põhjaliku analüüsi tulemused. Komisjoni analüüsi põhjal võib järeldada, et Portugalis esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige netoväliskohustuste suur osakaal, era- ja valitsemissektori võlg ning viivislaenude suur osakaal põhjustavad suure tööpuuduse tingimustes haavatavust. Poliitikas on aga endiselt lüüki seoses toote- ja teenuseturgude, ettevõtlussektori võla restruktureerimise, eelarveküsimuste ja tööturu teatavate osadega.

- (3) 29. aprillil 2016 esitas Portugal oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal. Portugali riiklik reformikava on piisavalt ambitsioonikas, et lahendada ülemäärane tasakaalustamatus, selles on esitatud asjakohased meetmed konkurentsivõime edendamiseks ja erasektori võlataseme vähendamiseks ning on osutatud 2016. aasta riigipõhise aruande probleemidele ja euroalale esitatud soovitudele, milles on kesksel kohal investeringute taaskäivitamise vajadus ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse tagamine. Nende meetmete täielik ja kiire rakendamine aitaks Portugali makromajandusliku tasakaalustamatuse probleemi lahendada. Võttes arvesse hinnangut Portugali poliitilistele kohustustele, ei ole praeguses etapis vaja makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlust tõhustada.
- (4) Asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Suunistes, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega, esitas komisjon täiendavad üksikasjad selle kohta, kuidas ta kõnealust sätet kavatses kasutada.
- (5) Portugali suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikku osa. Portugal ei korrigeerinud 2015. aasta tähtjaks ülemäärast eelarvepuudujääki ega täitnud nõukogu soovitatud eelarvekohanduse eesmärki. 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt kavatses valitsus korrigeerida ülemäärast eelarvepuudujääki ja saavutada 2016. aastal valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk 2,2 % SKPst. Kui Portugal on oma ülemäärase eelarvepuudujäägi püsivalt korrigeerinud, hakatakse tema suhtes kohaldama stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglina seotud üleminekukorda. (Ümberarvutatud)⁽²⁾ struktuurne eelarvepositsioon peaks aastatel 2016–2020 paranema vaid ligikaudu 0,35 % SKPst aastas, mis on alla nõutud taseme 0,6 % SKPst, ning keskpika perioodi eelarve-eesmärki – struktuurne ülejääk 0,25 % SKPst – ei suudeta programmi kestuse jooksul ilmselt saavutada. Stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse langema 2016. aastal 124,8 %-ni SKPst ja jätkama langust, jõudes 2020. aastal 110,3 %-ni. Neid eelarveprognoose toetav makromajanduslik stsenaarium on pigem optimistlik. Kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast võetavaid meetmeid ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi põhjal peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2016. aastal olema 2,7 % SKPst, mis on vähem kui aluslepingus sätestatud kontrollväärtus 3 % SKPst, ja 2017. aastal 2,3 % SKPst. Kuna struktuurne puudujääk peaks 2016. ja 2017. aastal natuke suurenema, ei ole eelarve kohandamine kooskõlas stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega. Peale selle ei järgi Portugal arvatavasti 2017. aastal võlareeglina seotud üleminekukorda. Stabiilsusprogrammile antud hinnangu põhjal ja komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi arvesse võttes näeb nõukogu ohtu, et Portugal ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seetõttu tuleb Portugalil võtta 2016. ja 2017. aastal täiendavaid meetmeid nende nõuete täitmiseks.
- (6) Kooskõlas määruse (EÜ) nr 1467/97 artikli 10 lõikega 1 jälgib komisjon korrapäraselt nende meetmete rakendamist, mida Portugal on võtnud pärast nõukogu poolt 21. juunil 2013 ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt antud soovitusi; seepärast soovib komisjon nõukogul teha ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames asjakohased sammud.
- (7) Eelarveraamistiku seaduse uue reformi ja kohustuste kontrollimise seaduse õigeaegne ja tulemuslik rakendamine ning tõhusam maksude kogumine ja kulude kontroll võivad oluliselt aidata kaasa sellele, et saavutatakse vajalik

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

⁽²⁾ Komisjon on teinud struktuurse eelarvepositsiooni ümberarvutuse stabiilsusprogrammist saadud teabe põhjal ja ühiselt kokkulepitud meetodidat järgides.

eelarve kohandamine. Portugalis tuleb saavutada tervishoiusüsteemi pikaajaline eelarveline jätkusuutlikkus ja tagada samal ajal tervishoiu kättesaadavuse taseme säilimine süsteemi tõhususe suurendamisega. Kuigi Portugali avaliku sektori kulude tase on praegu üks madalamaid liidu tervishoiu kogukulude osakaalus, kasvavad avaliku sektori tervishoiukulud prognooside kohaselt kõige rohkem – 2060. aastaks 2,5 % võrra SKPst. Tervishoiusektori pikaajalise jätkusuutlikkusega seotud probleemide lahendamiseks ei ole veel võetud ulatuslikke meetmeid, et edendada haiguste ennetamist ja rahvatervise poliitikat, samuti puuduvad meetmed esmatasandi arstiabi andmise tagamiseks selle varases ja vähem kulukas etapis. Lühemas perspektiivis on haiglate eelarve täpne kavandamine ja rakendamine jätkuvalt probleemne, et tagada võlgnevuste arveldamine. Kuigi pensionisüsteemi pikaajalist jätkusuutlikkust käsitleti hiljutiste reformide raames, on jäänud lühikeses ja keskmises perspektiivis jätkusuutlikkusega seotud probleemid tähelepanuta. Pensionisüsteemi iseloomustab suur sõltuvus eelarvevahendite ümberpaigutamisest ja põlvkondadevaheline ebavõrdsus. Eelarve täitmise viivitamine ja lõhed poliitikas pärsivad endiselt riigi omanduses olevate ettevõtete eelarvelist jätkusuutlikkust, eriti transpordisektoris. Eelarvesäästu saavutamiseks on tähtsal kohal tõhusust suurendavate meetmete tugevdamine restruktureerimiskavad.

- (8) Tänu maksuhalduse suuremale tõhususele on maksudest kõrvalehoidmise ohjeldamisel tehtud märkimisväärseid edusamme. Meetmeid on võetud maksupettuse vastu võitlemiseks, finantseerimisasutustega teabevahetuse parandamiseks ja rahapesuvastase raamistiku tugevdamiseks. Hoolimata tehtud edusammudest on maksukuulekust võimalik veelgi enam parandada. Samuti tuleks investeringute soodustamisele kasuks, kui maksuhaldust selle veelgi suurema tõhususe nimel reformitaks.
- (9) Palkade areng on üldiselt olnud mõõdukas, see on kooskõlas suure tööpuuduse ja vajadusega maksebilansi tasakaalustamise edendamise järele ning vastab tootlikkuse kasvule keskpikas perspektiivis. Kollektiivläbirääkimised sektori tasandil toetavad seda suundumust, kuigi kollektiivläbirääkimiste süsteemi ülesehitus ei ole siiski kohandatud ettevõtete vajadustega. Aeglase inflatsiooni ja suure tööpuuduse tingimustes suurenes miinimumpalk 2016. aasta jaanuaris 505 eurolt 530 eurole kuus ja seda on kavas 2019. aastaks järk-järgult suurendada 600 euroni kuus (makstakse 14 korda aastas). Portugal on miinimumpalkade osas, väljendatuna protsendina keskmisest palgast, ELis keskmiste riikide seas, kuid arvestatuna protsendina mediaanpalgast kuulub ta kõrgeima miinimumpalgaga riikide hulka. See näitab, et Portugalis on palkade jagunemine vägagi kallutatud madalate palkade poole ja et miinimumpalga edasine tõus võib kiiresti suurendada miinimumpalka saavate töötajate osakaalu, mis 2016. aastal ulatus peaaegu veerandini kõigist töötajatest. Kuigi see võiks aidata vähendada palgavaesuse intensiivsust, kaasneb sellega ka suurem surve palgastruktuurile ja üldine surve palgatõusule. Kui seda ei toeta tootlikkuse suurendamine, on ohus tööhõive ja konkurentsivõime väljavaated, eelkõige töömahukate tootmisharude puhul. Väheneksid ka stiimulid investeerida oskustesse.
- (10) Portugali tööturg jätkas 2014. ja 2015. aastal taastumist ning olulisi edusamme on tehtud aktiveerimispoliitika reformimisel ja avalike tööturuasutuste moderniseerimisel, samuti on suurendatud nende noorte kaasamist, kes ei ole end töötuna arvele võtnud, kuigi teatavaid raskusi esineb. Võttes arvesse sotsiaalse olukorra hiljutist halvenemist, eelkõige laste vaesusmäära suurenemist, on võetud kaalukaid meetmeid sotsiaalabi tugevdamiseks, eeskätt seoses miinimumsissetuleku kava, lastetoetuste ja madalate pensionidega. Kõnealuste meetmete mõju vaesuse intensiivsuse vähendamiseks on vaja hinnata. Kuid jätkuvalt on probleeme rohkete pikaajaliste töötute kaasamisega ning see mõjutab negatiivselt majanduskasvu ja sotsiaalset olukorda. Pikaajaliste töötute jätkuvaks aktiveerimiseks on veel arenguruumi, edendada tuleb sihipärast tööturupoliitikat ning parandada tööhõive- ja sotsiaalteenistuste vahelist koordineerimist. Kuigi tänu majanduse taastumisele on loodud palju uusi töökohti, kuhu on töötajad palgatud tähtajatute lepingute alusel, on tööturu killustatus endiselt suur. Tähtajaliste töölepingute osakaal Portugalis on endiselt üks ELi kõrgemaid ning tähtajalistelt lepingutelt tähtajatutele ülemineku määr madal.
- (11) Erasektori kõrge võlatase on püsivalt Portugali majanduse nõrk koht ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate jaoks on rahastamistingimused jätkuvalt keerulised. Teatavat edu on saavutatud äriühingute ülemäärase võlakoormuse ja erasektori finantsvõimenduse vähendamisel, kuid Portugali erasektori võlakoorem on ikka üks liidu suurimaid. See on peamine investeringute ja potentsiaalse majanduskasvu takistus. Finantssektorivälised äriühingud kohandavad bilansse, kuid vähemal määral kui kodumajapidamised. Ettevõtlussektori viivislaenude suur ja üha kasvav hulk avaldab negatiivset mõju nii finantssektorivälise kui ka finantssektori bilanssidele ja on investeringutele suureks takistuseks. Ettevõtete suure võlakoormusega tegelemiseks on võetud meetmeid mitmel eri tasandil, aga tulemusteni jõudmine võtab tublisti aega. Laenuvahendid äriühingute maksumiseks on endiselt

kõrged. Viimase paari aasta jooksul on valitsus püüdnud seda probleemi lahendada, kehtestades üksikud kapitaliseerimise eeskirjad ja omakapitali toetussüsteemi. Siiski on 2015. aastal kapitalikulu (enne ja pärast maksustamist) erinevus võla- või omakapitalipõhise rahastamise vahel üks suuremaid liidus. Juurdepääs krediidile on ettevõtete, eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning idufirmade jaoks kulukas ja keeruline. Alternatiivsed rahastamisallikad, nagu börsiväline kapital, riskikapital, ühisrahastamine ja äriinglid, on endiselt marginaalsed ja arengus kõvasti maha jäänud.

- (12) Hoolimata edusammudest pidurdavad regulatiivsed tõkked ja nõrk institutsiooniline suutlikkus ikka veel majanduskasvu, konkurentsivõimet ja investeringuid. Portugali õigussüsteemi tõhusus on endiselt väike, seda eelkõige maksuvaidluste küsimustes. Riigihankemenetlus on Portugalis enamjaolt läbipaistev. Eriotstarbelise veebiplatvormi „BASE“ andmete kohaselt otsustavad Portugali avaliku sektori hankijad siiski sageli sõlmida lepingu ilma hankemenetlust kasutamata; sellised lepingud moodustasid aastatel 2013–2015 keskmiselt 87,3 % kõigist riigihankelepingutest ja 47 % kõigist lepingulistest summadest. Läbipaistvus on jätkuvalt keeruline ülesanne kontsessioonilepingute ning avaliku ja erasektori partnerluste puhul, eelkõige kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Rahandusministeeriumi avaliku ja erasektori partnerluste töörühm kontrollib teatavaid juhtkonna hallatavaid avaliku ja erasektori partnerlusi, kuid selline kontroll ei hõlma kontsessioone, piirkondlikke ja kohalikke avaliku ja erasektori partnerlusi. Sadamasektori reformi rakendamisel esineb viivitusi ja uute osaliste turulepääs on raskendatud. Ettevõtte registreerimine on muutunud lihtsamaks, kuid tegevuslubade saamine on tülikas, ning keerulised haldusmenetlused kahandavad investorite usaldust. Lahendatud ei ole probleemid ehitusturule juurdepääsu saamise menetlustega, ehitusloa saamisega ja ühtlustatud keskkonnalubade eeskirjade tõhusa rakendamisega. Regulatiivsed tõkked mõnes äriteenuste sektoris takistavad vahendite tulemuslikku jaotamist, eelkõige seoses õigusteenustega. Kutseorganeid reguleerivad seonduvad õigusaktid, eelkõige sellised, mis käsitlevad nende põhikirja ja sise-eeskirju, on piiravad ja võivad takistada nii füüsiliste kui ka juriidiliste isikute juurdepääsu asjaomastele kutsealadele. See mõjutab eeskätt õiguselukutseid, kus muu hulgas on valdavad reklaamipiirangud ja valdkondadeüleste tegevuste piirangud.
- (13) Portugalis on teaduse ja ettevõtluse vaheline koostöö ning teadmiste turustamine alles algusjärgus. Ülikoolide ja ettevõtlussektori vahelist koostööd takistavad olulisel määral regulatiivsed ja bürokraatlikud tõkked ning puuduvad stiimulid teha akadeemilises süsteemis koostööd. See kahjustab kõrgkoolilõpetanute tööhõivemäära ja innovatsiooni. Uute kõrgemate tehniliste kiirkursuste käivitamine on toonud kaasa uusi võimalusi koostööks polütehnikumide ja piirkonnas tegutsevate ettevõtete vahel, kuid ülikoolide õppekavad on jäetud ajakohastamata.
- (14) Komisjon on Euroopa poolaasta raames analüüsinud põhjalikult Portugali majanduspoliitikat ja avaldanud selle tulemused 2016. aasta riigipõhises aruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Portugalile esitatud soovitude alusel võetud järelemeetmeid. Arvesse on võetud nende asjakohasust Portugali eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast ning vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–5.
- (15) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovitudes 1.
- (16) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitud kajastuvad allpool esitatud soovitudes 1–5,

(¹) Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

SOOVITAB Portugalil võtta 2016.–2017. aastal järgmisi meetmeid:

1. Tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames tehtud asjakohaste otsuste või soovitude kohaselt ülemäärase eelarvepuudujäägi püsiv korrigeerimine, võttes vajalikud struktuurimeetmed eelarvepuudujäägi ja võla vähendamiseks ning kasutades selleks kõiki juhuslikke tulusid. Seejärel saavutada eelarve aastane kohandamine vähemalt 0,6 % SKPst. Viia 2017. aasta veebruariks läbi ulatuslik kulude analüüs ning tugevdada kulude kontrolli, kulutõhusust ja adekvaatset eelarvestamist kõigil avaliku halduse tasanditel. Tagada tervishoiusektori pikaajaline jätkusuutlikkus ilma esmatasandi arstiabi kättesaadavust pärssimata. Vähendada pensionisüsteemi suurt sõltuvust eelarvevahendite ümberpaigutamisest. 2016. aasta lõpuks suunata fookus ümber riigi omanduses olevate ettevõtete käimasolevatele restruktureerimiskavadele.
2. Konsulterides sotsiaalpartneritega tagada, et miinimumpalk oleks kooskõlas tööhõive ja konkurentsivõime edendamise eesmärkidega eri sektorites.
3. Tagada pikaajaliste töötute tõhus aktiveerimine ning parandada tööhõive- ja sotsiaalteenistuste vahelist koordineerimist. Tugevdada ettevõtjate jaoks stiimuleid palgata töötajaid tähtajatute lepingute alusel.
4. Võtta 2016. aasta oktoobriks meetmeid, et lihtsustada krediitiasutuste bilansside korrastamist ja lahendada viivislaenu suure osakaalu probleem. Vähendada laenuvahendeid äriühingute maksustamisel ja parandada kapitalituru kaudu idufirmade ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu rahastamisele.
5. Suurendada riigihankemenetluste läbipaistvust ja tõhusust seoses avaliku ja erasektori partnerluste ning kontsessioonidega. 2016. aasta lõpuks parandada ja kiirendada haldusmenetlusi ja tegevusloa andmise menetlusi, kiirendada maksuvaidluste lahendamist ja vähendada regulatiivseid tõkkeid, eeskätt äriteenuste sektoris. Soodustada koostööd ülikoolide ja ettevõtlussektori vahel.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

P. KAŽIMÍR

NÕUKOGU SOOVITUS,**12 juuli 2016,****milles käsitletakse Prantsusmaa 2016. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Prantsusmaa 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

(2016/C 299/27)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 5 lõiget 2,võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta, ⁽²⁾ eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Komisjon võttis 26. novembril 2015 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2016) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 17.–18. märtsil 2016 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 26. novembril 2015 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande, milles nimetati Prantsusmaad ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitusel euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitusel. Euroopa Ülemkogu kiitis 18.–19. veebruaril 2016 kõnealuse soovitusel heaks ja nõukogu võttis selle 8. märtsil 2016 vastu ⁽³⁾. Pidades silmas majandus- ja rahaliidu riikide tihedaid majandusseoseid, peaks Prantsusmaa riigina, mille rahatühik on euro, tagama kõnealuse soovitusel täieliku ja õigeaegse rakendamise.

(2) 26. veebruaril 2016 avaldati 2016. aasta aruanne Prantsusmaa kohta. Selles hinnati Prantsusmaa edusamme 14. juulil 2015 nõukogu vastu võetud riigipõhiste soovitusel täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike

⁽¹⁾ EÜTL 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ ELTL 306, 23.11.2011, lk 25.

⁽³⁾ ELTC 96, 11.3.2016, lk 1.

eesmärkide suunas liikumisel. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi. Põhjaliku analüüsi tulemused esitas komisjon 8. märtsil 2016. Komisjoni analüüsi põhjal võib järeldada, et Prantsusmaal esineb ülemäärane makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on Prantsusmaal mõõduka majanduskasvu ja madala inflatsiooni juures suur ja üha kasvav valitsemissektori võlg koos halvenenud konkurentsivõimega. Meetmete võtmine on eriti oluline selleks, et vähendada võimalikku kahjulikku mõju Prantsusmaa majandusele ja selle suurust arvestades ka võimaliku negatiivse mõju ülekandumist teistesse majandus- ja rahaliidu riikidesse.

- (3) 29. aprillil 2016 esitas Prantsusmaa oma 2016. aasta riikliku reformikava ja 2016. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (4) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi võeti arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide 2014.–2020. aasta programmide koostamisel. Nagu on nähtud ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾ artikliga 23, võib komisjon juhul, kui on vaja toetada asjaomaste nõukogu soovitude rakendamist, nõuda, et liikmesriik vaataks läbi oma partnerluslepingu ja asjaomased programmid ning teeks nende muutmise ettepanekud. Komisjon esitas täiendavad üksikasjad kõnealuse sätte kasutamise kohta suunistes selle kohta, kuidas rakendada meetmeid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhususe sidumiseks usaldusväärse majandusjuhtimisega.
- (5) Prantsusmaa suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti paranduslikku osa. Valitsus kavatses oma 2016. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt korrigeerida ülemäärase eelarvepuudujäägi kooskõlas nõukogu 10. märtsi 2015. aasta soovitusel 2017. aastaks. Eelduste kohaselt väheneb valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk veelgi, jõudes 2019. aastal 1,2 %-le SKPst. Keskpika perioodi eelarve-eesmärgi – struktuurne puudujääk 0,4 % SKPst – saavutamist kavandatakse 2018. aastaks. Vastavalt stabiilsusprogrammile peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse tipnema 2017. aastal 96,5 % tasemel SKPst ja langema 2019. aastal 93,3 % tasemele SKPst. Eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Ent meetmeid, mida on vaja kavandatud eelarvepuudujäägi eesmärkide saavutamiseks alates 2017. aastast, ei ole piisavalt täpselt kirjeldatud. Tuginedes komisjoni 2016. aasta kevadprognoosile, peaks valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk olema 2016. aastal 3,4 % SKPst, mis on kooskõlas nõukogu poolt 2015. aastal soovitatud puudujäägiga. Eeldusel et poliitika ei muutu, prognoositakse 2017. aastaks, et valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk jõuab 3,2 %ni SKPst, mis seab ohtu ülemäärase puudujäägi korrigeerimise tähtsast kinnipidamise. 2016. ja 2017. aastal soovitatud eelarve kohandamist ei toimu, kuna Prantsusmaa konsolideerimisstrateegia põhineb peamiselt tsükliliste tingimuste parandamisel ja madalate intressimäärade püsimisel, mis ei ole ametivõimude kontrolli all ja seega võib ohustada nõuete täitmist. Tuginedes stabiilsusprogrammi hindamisele ja võttes arvesse komisjoni 2016. aasta kevadprognoosi, on nõukogu arvamusel, et kuigi praegu prognoositakse, et Prantsusmaa saavutab 2016. aastal oma nominaalse eelarvepuudujäägi eesmärgi, on oht, et ta ei täida stabiilsuse ja kasvu pakti nõudeid. Seepärast on vaja võtta täiendavaid meetmeid, et tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimine 2017. aastaks.
- (6) Prantsusmaa avaliku sektori kulutuste suhe SKPsele on üks liidu suurimaid ning vaatamata mõningasele vähenemisele 2015. aastal, jääb see märgatavalt üle euroala keskmise taseme. Prantsusmaa rakendab kava avaliku sektori kulutuste vähendamiseks 50 miljardi euro võrra võrreldes aastatel 2015–2017 kõigil valitsemissektori tasanditel registreeritud kasvuga, kuid sellega ei pruugita saavutada avaliku sektori kulutuste märkimisväärset vähenemist. Selle kava tulemuslikkust aitaks suurendada kulutuste vähendamist toetavate meetmete kindlaksmääramine, võttes säästmismeetmete puhul arvesse nullilähedast inflatsiooni.
- (7) Kulutuste suhtarvu kavandatud edasine vähendamine valmistab jätkuvalt raskusi, sest võimalike suurte säästmisvaldkondade kindlakstegemine ei ole andnud piisavalt tulemusi ja kulutuste läbivaatamise tulemused on olnud seni tagasihoidlikud. Elamusektoris kulutab Prantsusmaa kaks korda nii palju kui muud liikmesriigid, ilma et see annaks eluasemeturul märgatavalt paremaid tulemusi. Kohalikele omavalitsustele makstavate keskvalitsuse toetuste kavandatud vähendamise rakendamise ja kohalike omavalitsuste kulutuste rangema kontrolli koosmõju võib säilitada kohalike omavalitsuste investeerimisvõime, eelkõige tänu nende halduskulude kasvu piiramisele. Sobiv vahend selliste säästmisvõimaluste kindlakstegemiseks võiks olla kulutuste läbivaatamine. Peale selle võib süsteemi keskpikas perspektiivis tõhustada hiljutine kohalike omavalitsuste reform.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320).

- (8) Mahukat lühiajalist säästmist ei ole võimalik saavutada ilma märkimisväärselt piiramata sotsiaalkindlustuskulusid, mis moodustavad üle poole valitsemissektori kulutustest. Pensionisüsteemi jätkusuutlikkust on parandatud kokkuleppega täiendavate pensioniskeemide kohta 2015. aastal, kuid lühikeses ja keskpikas perspektiivis võib endiselt esineda puudujääki, eriti ebasoodsates makromajanduslikes tingimustes. Peale selle oodatakse varasematelt pensionireformidelt riiklike pensionikulutuste praeguse suure suhtarvu piiramist alles pärast 2025. aastat. Prantsusmaa on püstitanud 2016. ja 2017. aastaks ambitsioonikad tervishoiukulutuste kasvu piiramise eesmärgid. Peale nende eesmärkide võiks teha veel jõupingutusi keskpikas ja pikas perspektiivis tõhususe suurendamise võimaluste kindlakstegemiseks.
- (9) Tööjõukulude vähendamiseks ja ettevõtete kasumimarginaali suurendamiseks on rakendatud poliitikameetmeid: konkurentsivõime ja tööhõivega seotud 20 miljardi euro suurune maksukrediit ning vastutuse võtmise ja solidaarsuse pakti alusel kavandatud tööandjate sotsiaalkindlustusmaksete 10 miljardi euro suurused lisakärped. Need meetmed moodustavad 1,5 % SKPst ning aitavad vähendada Prantsusmaa tööjõukulu ja euroala keskmise tööjõukulu erinevust, kuid nende ülesehitus võib vähendada nende tulemuslikkust. Selleks et need kuluvähendusmeetmed vastaksid oma tõhustamiseesmärkidele, on kavas neid meetmeid analüüsida ning analüüsi tulemusi kasutada asjaomaste kavade tulevast ülesehitust käsitlevate otsuste tegemisel. Eriti oluline on analüüsida mõju palgakujundusele ja tööhõivele.
- (10) Praeguses suure tööpuudusega olukorras on oht, et tööjõukulud miinimumpalga juures takistavad madala kvalifikatsiooniga inimeste töölevõtmist. Miinimumpalk on küll võrreldes mediaanpalgaga kõrge, kuid miinimumpalga tööjõukulud on sotsiaalkindlustusmaksete vabastuste võrra väiksemad. Miinimumpalga tõus toob kaasa palgatõusu enamikus töötajate kategooriates ja võib tekitada palkade kasvusurvet. Miinimumpalga indekseerimise tõttu on keskmise palga suurenemise ja miinimumpalga muutuste vahel tagasiside, mis viivitab nõrgas majanduslikus olukorras vajalikku palgakohandust.
- (11) Hiljutised reformid on andnud tööandjatele ainult piiratud paindlikkuse sektori tasandil sõlmitud kokkulepetest kõrvalekaldumiseks. See puudutab kõiki hõivetingimuste aspekte, k.a palk, tööaeg, töölevõtmine ja töötingimused, ning piirab äriühingute võimalusi kohandada tööjõudu oma vajadustele. Praegu on sektori tasandil võimalik takistada äriühinguid pärast sotsiaalpartneritega läbi rääkimist tegemast juhtumipõhiseid otsuseid selle kohta, millistel tingimustel võib tööaeg hälvida sektoripõhistest kokkulepetest. Konsulteerides sotsiaalpartneritega võiks lihtsustada äriühingu tasandi kokkulepete abil erandite tegemist sektoripõhiste kokkulepete ja üldiste õigusäetega ettenähtud töösuhte tingimustest.
- (12) 2015. aastal kasvas töötuse määr 10,4 %ni. Töötus on suurem noorte, kolmandate riikide kodanike ja vähemkvalifitseeritud töötajate hulgas. Tööturu struktuur polariseerub üha enam – kõrgelt haritud töötajaid palgatakse tähtajatute lepingutega ja muutumatu osa vähekvalifitseeritud töökohti muutub üha ebakindlamaks. 2015. aastal kasvas vähem kui ühekuiise tähtajaga lepingute osatähtsus peaaegu 70 %ni kõigist sõlmitud töölepingutest. Töölepinguid reguleeriv õigusraamistik, eriti tähtajatute lepingute katkestamist reguleerivad õigusaktid, võivad tööturu segmenteeritust suurendada. Tööturu seisundi pikaajaline halvenemine on pingestanud töötushüvitiste süsteemi jätkusuutlikkust. 2016. aasta veebruaris hinnati 2015. aasta puudujäägiks 4,5 miljardit eurot, 2016. aasta puudujäägiprognosis oli 4,2 miljardit eurot ja 2017. aasta oma 3,6 miljardit eurot. See suurendaks süsteemi võlga 2015. aasta 25,8 miljardilt eurolt 2016. aastal 30,0 miljardile eurole ja 2017. aastal 33,6 miljardile eurole. Toetuste arvutamisel soositakse mitut järjestikust lühiajalist töökohta pikaajalistele osalise tööajaga töökohtadele, mis stimuleerib tööandjaid pakkuma lühiajalist tööhõivet, millele lisanduvad töötamisega kaasnevad hüvitised. Peale selle võib töötushüvitiste süsteemi ülesehitus, eriti toetuste saamise tingimused ja toetuste järkjärguline vähendamine, nõrgestada huvi tööle naasta.
- (13) Üleminek koolist tööle on endiselt probleemne ja enim on sellest mõjutatud vähim kvalifitseeritud noored. Vähenemas on madala kvalifikatsiooniga töötajate kasutamine õpipoisiõppes, kusjuures piirkondlikud strateegiad on üksteisest erinevad ja süsteemi suutlikkus kohaneda uute majanduslike vajadustega on piiratud. Koolituse pakkumine töötutele, vähemkvalifitseeritud töötajatele ja VKEde töötajatele on endiselt ebapiisav. Käimasolevaid

kutseõppereforme, mis hõlmavad juhtimist, stiimuleid ja nõustamist, ning uut sihipärast töötute koolituskava ei ole veel täielikult ellu viidud ning neid tuleks tugevdada. Pideva kutseõppe valdkonna osaliste ebapiisav koostöö takistab ressursside tõhusat jaotamist. Eelseisev tegevusalade inventuur võib aidata koolituse kättesaadavust taas tasakaalustada.

- (14) Prantsusmaa ettevõtluskeskkond on jätkuvalt keskpärane, eelkõige seoses valitsusepoolsest reguleerimisest tuleneva koormusega, kus Prantsusmaa seis on rahvusvahelises võrdluses kehv. Lihtsustamisprogrammi elluviimine toimub kavakohaselt, kuid eelkõige äriühingutele suunatud meetmete puhul on tulemused ebaühtlased, ning probleeme jätkub mitmes valdkonnas.
- (15) Prantsusmaa majanduses on võrreldes muude liikmesriikidega ebaproportsionaalselt palju väikseid äriühinguid ja see piirab nende tootlikkuse taset. Arvestades hiljutiste algatuste (mille eesmärk on pehmenendada suurusega seotud nõuete mõju) piiratud ulatust ja osa meetmete ajutist iseloomu, ei oodata neilt märkimisväärset mõju äriühingute kasvule. Seega piiravad kehtestatud künnised ka edaspidi Prantsusmaa äriühingute kasvu.
- (16) Konkurents teenuste pakkumises on mõnes sektoris paranenud, kuid osas teistes tõkked püsivad, eriti äriteenuste valdkonnas, kuna märkimisväärne osa neist teenuseid jäi hiljutistest reformidest mõjutamata, ning võrgutööstustes. Rida turuletuleku tõkkeid ja regulatsioone, samuti tollitariifid, piiravad majandustegevust reguleeritud kutsealadel ning mõjutavad negatiivselt tootlikkust muudes sektorites, mis nende teenuseid kasutavad. 2015. aasta nn Macroni seaduse vastuvõtmine on vähendanud mõningaid piiranguid, kuid tuleb teha veel jätkuvaid jõupingutusi. Täiendavad probleemid tulenevad loasaamisnõuete rangest kohaldamisest.
- (17) Prantsusmaa jääb ELi innovatsiooniliidritest endiselt maha, hoolimata riigi heldest toetusest sellele valdkonnale. Viimaseid 15 aastat on iseloomustanud inflatsioon ja riiklike innovatsiooni toetamise kavade ebastabiilsus, mis tekitab muret nende kavade üldise koordineerimise, järjekindluse ja tõhususe pärast. Eriti mõjutab see VKEsid.
- (18) Maksude suhe SKPse on üks suuremaid liidus. Maksude struktuur ei soodusta majanduskasvu, sest see paneb tootmisele märkimisväärse, kuid tarbimisele suhteliselt väikese koormuse. Äriühingute maksud hakkasid 2014. aastal aeglaselt langema ja Prantsusmaa hakkas ELi keskmisele järele jõudma keskkonnamaksude puhul, kuid madalate maksumäärade, vähendatud määrade laialdase kasutamise ja ELi keskmisega võrreldes suure arvu erandite tõttu püsib madalana nii käibemaksu suhe SKPse kui ka selle osatähtsus kogu maksustamises. Peale äriühingute solidaarsusmaksu käimasoleva järkjärgulise kaotamise ja äriühingute erakorralise tulumaksu peatamise on vaja veel täies ulatuses täpsustada konkreetseid samme, et täita kavandatud eesmärk vähendada ettevõtte tulumaksumäära 2020. aastaks 28 %-le.
- (19) Maksusüsteem on väga keerukas. Palju on ebatõhusaid makse, mis ei anna eriti või üldse tulu, ning üksikisiku tulu maksustamine on eriti keerukas. Kõik see põhjustab märkimisväärset halduskulu. Hoolimata maksukulude regulaarse hindamise ja seire nõude arvestamist riigi rahanduse planeerimisel aastatel 2014–2019, ennustatakse 2016. aastaks maksukulude tagasihoidlikku vähenemist pärast mitmeaastast kasvu.
- (20) Üldiselt on tõkked erainvesteeringutele tagasihoidlikud, kusjuures peamised tõkked on suur regulatiivne koormus ja kõrge äriühingu tulumaks. Investeeringukeskkonda parandaks ettevõtluskeskkonna parandamine, tootmise ja äriühingu tulu maksustamise vähendamine ja maksusüsteemi lihtsustamine. Kõik võetud meetmed Prantsusmaa äriühingute nii kulupõhise kui ka mittekulupõhise konkurentsivõime parandamiseks võivad suurendada investeeringute taset ja stimuleerida äriühinguid investeerima tootlikkuse tõstmiseks materiaalsesse ja inimkapitali. Pikaajalist kasvupotentsiaali piirab ka vähene investeerimine innovatsiooni.
- (21) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Prantsusmaa majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2016. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning

varasematel aastatel Prantsusmaale esitatud soovitude alusel võetud meetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Prantsusmaa eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada seeläbi ELi üldist majandusjuhtimist. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–5.

- (22) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus ⁽¹⁾ selle kohta kajastub eelkõige soovituses 1.
- (23) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitused kajastuvad allpool esitatud soovitustes 1–5,

SOOVITAB Prantsusmaal võtta ajavahemikus 2016–2017 järgmisi meetmeid.

1. Tagada 2017. aastaks ülemäärase eelarvepuudujäägi püsiv korrigeerimine, võttes nõutavad struktuursed meetmed eelarvepuudujäägi ja võla vähendamiseks ning kasutades selleks juhuslikke tulusid. Määrata kindlaks lähiaastate kulukärped ja suurendada jõupingutusi, et suurendada 2016. aasta lõpuks kulutuste, sh kohalike omavalitsuste kulutuste läbivaatamise teel saavutatavat kokkuhoidu. Tugevdada riikliku poliitika sõltumatuid hindamisi, et teha kindlaks tõhususe suurendamise võimalused kõigis valitsemissektori allsektorites.
2. Tagada töajukulude püsiv vähenemine ja et miinimumpalk muutuks kooskõlas töökohtade loomise ja konkurentsivõimega. Viia ellu tööõiguse reform eesmärgiga pakkuda tööandjatele rohkem stiimuleid sõlmida töötajatega tähtajatuid lepinguid.
3. Tihendada haridussektori ja tööturu sidemeid, eelkõige reformides õpipoisiõpet ja kutseõpet, keskendudes madala kvalifikatsiooniga töötajatele. Võtta 2016. aasta lõpuks meetmed töötushüvitiste süsteemi reformimiseks, et taastada süsteemi eelarve jätkusuutlikkus ja pakkuda tööle naasmiseks rohkem stiimuleid.
4. Kõrvaldada teenuste sektoris esinevad tõkked, eelkõige äriteenuste ja reguleeritud kutsealade valdkonnas. Astuda samme innovatsioonipoliitika kavade lihtsustamiseks ja tõhustamiseks. Reformida 2016. aasta lõpuks täiendavalt õigusaktidega ettenähtud äriühingute suurusega seotud kriteeriume, mis takistavad äriühingute kasvu, ja jätkata äriühingute haldus-, maksu- ja raamatupidamiseeskirjade lihtsustamist lihtsustamisprogrammi kaudu.
5. Võtta meetmeid tootmismaksude ja äriühingu tulumaksu seadusjärgse määra vähendamiseks, laiendades samal ajal maksubaasi tarbimismaksude, eriti käibemaksu arvel. Kaotada ebatõhusad maksukulud, kaotada vähe või üldse mitte tulu andvad maksud ning kehtestada 2016. aasta lõpuks üksikisiku kinnipeetava tulumaksu reform.

Brüssel, 12. juuli 2016

Nõukogu nimel

eesistuja

P. KAŽIMÍR

⁽¹⁾ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET